

บทที่ 4

บริบทของชุมชนและโรงเรียน

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพพหุกรณีศึกษา “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในฝัน : พหุกรณีศึกษา” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทของโรงเรียน ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน คือ 1. โรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป 2. โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านสีลาวศิวิทยา โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสาร สารสนเทศของโรงเรียน การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การสังเกต (observations) การสนทนา (Focus Group) กับบุคลากรหลักผู้ให้ข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนและชุมชนที่จะช่วยให้มองเห็นภาพของปรากฏการณ์ภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในฝันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และนำเสนอข้อมูลเชิงอธิบาย และผู้วิจัยได้ใช้ชื่อสมมติแทนชื่อจริงของสถานศึกษา โดยนำเสนอผลจากการศึกษาข้อมูลในบทนี้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทจังหวัดทวาปี (นามสมมติ)

ตอนที่ 2 บริบทชุมชนและโรงเรียน

1. บริบทชุมชนภายนอกโรงเรียน

2. บริบทโรงเรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อแตกต่างโรงเรียนที่ศึกษา

ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บริบทจังหวัดทวาย (นามสมมติ)

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพพหุกรณีศึกษา ซึ่งการวิจัยในประเภทนี้มีความจำเป็นต้องศึกษาโรงเรียนอย่างน้อย 2 โรงเรียนขึ้นไป ดังนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ในการทำวิจัยในเขตพื้นที่ จังหวัดทวาย (นามสมมติ) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 20 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเลือกพื้นที่สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 1,2 เลือกพื้นที่ศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทวาย เขต 23 และโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทวาย เขต 2 (นามสมมติ) จึงขอ นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดทวาย (นามสมมติ) ที่ได้ศึกษามา มีรายละเอียดของผล ที่ศึกษาปรากฏการณ์จริง ดังนี้

1. ที่ตั้งและสภาพทั่วไป

จังหวัดทวาย (นามสมมติ) ซึ่งเป็นหนึ่งใน 20 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ 16 องศา 45 ลิปดา ถึง 18 องศา 15 ลิปดา เหนือและเส้นแวงที่ 103 องศา 15 ลิปดา ถึง 104 องศา 30 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ 647 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์และห่างจากแม่น้ำโขง ซึ่งเป็น เขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประมาณ 90 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 9,605.76 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 6,003,603 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีพื้นที่มากเป็นอันดับ 9 จาก 20 จังหวัดและเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติมายาวนานหลายร้อยปี ด้วยหลักฐานที่มีในเชิงตำนานมุขปาฐะในอุรังคธาตุพนม มีขุนขอมเป็นเจ้าของเมืองสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคนผ่านผ่านทั้งสุขและทุกข์เข็ญจนเป็นเมืองร้างถึงสองครั้งสองครา ในคราวที่สยามประเทศ มีกรุงศรีอยุธยาหรือกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ความไม่แจ่มชัด ส่วนที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สามารถอ้างอิงได้ คือ สารตราตั้งเมืองทวาย (ชื่อสมมติ) ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งราชวงศ์จักรี เลขที่ 10 จุลศักราช 1200 ตรงกับพุทธศักราช 2381 (<https://www.youtube.com/watch?v=43qPNZHD7Qw>)

จังหวัดทวาย (นามสมมติ) มีลักษณะภูมิประเทศ ด้านทิศเหนือเป็นที่ราบลุ่ม สลับกับลูกคลื่นลอนลาด มีสภาพเป็นป่าและพื้นที่ทำไร่ ด้านทิศใต้เป็นที่ราบสูง

ได้แก่ ที่ราบสูงบนเทือกเขา ที่ราบสูงระหว่างหุบเขาและมีแอ่งน้ำขนาดใหญ่ที่มีน้ำตลอดทั้งปี ด้านทิศตะวันออกเป็นลูกคลื่นลอนลาด ด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบเรียบสลับกับพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากมาย สิ่งแวดล้อมดี มีภูมิทัศน์สวยงาม ลัตว์ป่า พืชพรรณสมบูรณ์และมีอุทยานแห่งชาติหลายแห่งแม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่านเขตพื้นที่ของจังหวัด ได้แก่ ลำน้ำสงครามเป็นลำน้ำที่ไหลผ่านตลอดตามแนวกันเขตพรมแดนของจังหวัดและลำน้ำเหล่านี้ไหลลงแม่น้ำโขง ลำน้ำยามมีต้นกำเนิดบริเวณตอนล่างของจังหวัดไหลผ่านหลายอำเภอแล้วไหลลงสู่ลำน้ำสงคราม ลำน้ำที่เป็นชื่ออำเภอมีต้นกำเนิดอยู่ที่อำเภอหนึ่งในจังหวัดและไหลไปตามแนวกันเขตพรมแดนระหว่างจังหวัดและไหลลงสู่แม่น้ำโขงลำน้ำที่เป็นชื่อของเขื่อน มีต้นกำเนิดบริเวณตอนล่างของจังหวัดไหลมาลงแอ่งขนาดใหญ่โดยที่แอ่งน้ำขนาดใหญ่ โดยที่แอ่งน้ำขนาดใหญ่ถือว่าเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยมีเนื้อที่ถึง 76,875 ไร่ ซึ่งแหล่งน้ำดังกล่าวได้อำนวยประโยชน์ให้กับเกษตรกรในจังหวัดได้เป็นอย่างดี

จังหวัดทวาปี (นามสมมติ) มีการคมนาคมและสาธารณูปการเป็นชุมทางเชื่อมโยงระหว่างสะพานมิตรภาพ-ไทยลาว แห่งที่ 2 และแห่งที่ 3 และมีเส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมโยงเมืองหลัก และเมืองบริวารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนมีสนามบินพาณิชย์ที่สามารถรองรับ การเดินทางและการขนส่งสินค้าได้ โดยมีทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัดและทางหลวงชนบท เชื่อมระหว่างอำเภอต่างๆ กับจังหวัดและระหว่างจังหวัดทวาปีกับจังหวัดอื่น โดยมีเส้นทางสำคัญได้แก่ เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 22 (ถนนมิตรภาพ) เชื่อมกับจังหวัดชายแดนติดแม่น้ำโขงตอนล่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 213 เชื่อมกับจังหวัดที่ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 223 และ 222 เชื่อมกับจังหวัดชายแดนแม่น้ำโขงตอนบน (จากอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร - อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม) ซึ่งการจราจรไปมาระหว่างอำเภอกับระหว่างจังหวัดเป็นไปด้วยความสะดวก และยังสามารถใช้การคมนาคมทางอากาศอีกทางหนึ่ง โดยเครื่องบินบริการทุกวัน ด้านสาธารณูปโภค ผู้บริโภคมีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึงทั้งจังหวัด และมีระบบประปาทั่วถึงทุกอำเภอ โทรศัพท์มี 26 ชุมสาย ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดยังสามารถช่วยให้สามารถกักเก็บน้ำได้โดยมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ที่สามารถให้ประโยชน์ในด้านการเกษตรได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังมีเขื่อนขนาดใหญ่ที่ใช้เก็บกักน้ำไว้ผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้าให้กับผู้บริโภคทั้งจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงด้วย

สถานบันเทิง ภัตตาคารและร้านอาหาร และสถานี่ขนส่งผู้โดยสารและสินค้า

การปกครองและการเมือง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,116,034 คนแยกเป็นชาย 558,007 คน เป็นหญิง 558,027 คนมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 7 คน แบ่งเขตพื้นที่การปกครองตามราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งมีส่วนราชการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดตามการแบ่งเขตการปกครองเป็น 18 อำเภอ 125 ตำบล 1,485 หมู่บ้าน และแบ่งเขตการปกครองตามราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 15 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 123 แห่ง

ระบบการศึกษา มีสถานศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา ประกอบด้วยศูนย์เด็กก่อนเรียนและโรงเรียนอนุบาลซึ่งมีทั้งของรัฐบาลและของเอกชน มีสถาบันที่หลากหลายให้ผู้ปกครองได้เลือกให้บุตรหลานได้เข้าเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการในด้านต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ในระดับพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและความพึงพอใจ ระดับประถมศึกษาประกอบด้วยโรงเรียนของรัฐบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับนี้ให้ทั่วถึงกระจายไปตามชุมชนต่างๆ ทั้งเก็บค่าเล่าเรียนและให้เรียนฟรี สถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย และเรียกชื่อแตกต่างกันออกไปตามจุดเน้นของสถาบันนั้น เช่น พาณิชย ์เทคนิค ในระดับอุดมศึกษามีสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาเอกทั้งของรัฐบาลและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายแห่งทั้งเป็นสถาบันหลักและเป็นเครือข่าย และเป็นศูนย์กลางของมหาวิทยาลัยของรัฐ ในการจัดพระราชพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตร จึงนับได้ว่าระบบการจัดการศึกษามีความทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นแหล่งของการศึกษา ทำให้ประชากรได้รับการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพของตนเองและครอบครัวอย่างทั่วถึง เป็นจังหวัดที่ศูนย์กลางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาคนี้ ซึ่งมีทั้งประชากรของประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้มารับบริการในการจัดการศึกษาด้วย

สถานที่สำคัญ ในจังหวัดทวาปี เป็นแหล่งธรรมะและอารยธรรมโบราณ มีโบราณสถานทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมเป็นจำนวนมาก มีพระธาตุบ้านคูเมืองที่มีตำนานความเป็นมาจากความเจริญรุ่งเรืองในอดีต มีหลวงพ่อบุญรอดแสนอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือและเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในจังหวัดและมีเกจิอาจารย์ชื่อดังทางพุทธศาสนาที่รู้จักกันทั่วประเทศถึง 5 แห่ง มีพระตำหนักซึ่งเป็นที่ประทับของ

ในหลวง ราชินี และพระราชวงศ์ อยู่บนเนินเขาใกล้ตัวเมือง จังหวัดทวาย ยังมีภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ประกอบด้วยเทือกเขา น้ำตก แอ่งน้ำขนาดใหญ่ มีอุทยานแห่งชาติเพื่อรักษาป่าและทรัพยากรธรรมชาติถึง 4 แห่ง มีเขื่อนขนาดใหญ่ 2 แห่ง ทั้งผลิตกระแสไฟฟ้าและใช้เพื่อการเกษตร นอกจากนี้ยังมีศูนย์ศิลปาชีพในชุมชนต่างๆ ซึ่งเป็นโครงการหลวงที่เกิดจากพระราชดำริทั้งสองพระองค์เป็นแหล่งพัฒนาอาชีพของประชาชน เป็นต้นแบบในการพัฒนามนุษย์และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้ประชาชนได้มีความแข็งแรง

วัฒนธรรม จังหวัดทวายมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนเผ่าที่ประกอบไปด้วย ชาวภูไท ไทย้อ ไทโย้ย ไทไล่ ไทกะเลิงและไทลาว เป็นสังคมที่หลากหลายที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขมีความเอื้ออาทรต่อกัน มีประเพณีทางศาสนาที่เชื่อมโยงและกลมกลืนกัน นอกจากนี้ยังมีชาวจีนและชาวเวียดนามซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ภายหลังที่เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ ชนเผ่าไทลาวนับเป็นกลุ่มชนที่ใหญ่ที่สุด มีภาษาพูดและตัวหนังสือเขียนอ่านของตนเอง มีบรรพบุรุษมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงแถบนครเวียงจันทน์ รวมทั้งไทย้อ ไทโย้ย และไทไล่ ที่มีบรรพบุรุษมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงเช่นเดียวกัน ส่วนชนเผ่าภูไทมีบรรพบุรุษอพยพมาจากแคว้นสิบสองจุไทย ผิพรรณค่อนข้างชาวมีภาษาพูดเป็นของตนเอง ส่วนไทกะเลิงมีบรรพบุรุษอยู่ในกลุ่มมอญเขมรมีวัฒนธรรมและภาษาพูดคล้ายชนเผ่าไทลาว ส่วนชาวจีนและชาวเวียดนามเข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นระยะๆ จึงเป็นส่วนผสมกลมกลืนไปกับคนท้องถิ่น แต่ยังคงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมักจะประกอบอาชีพทางด้านพาณิชยกรรมและงานช่างฝีมือ

ศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือคือ ศาสนาพุทธ รองลงมาได้แก่ ศาสนาคริสต์ ประเพณีและวัฒนธรรมที่ยึดถือมักจะเกี่ยวกับชาติพันธุ์และความเชื่อทางศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญของชนเผ่าไทลาวจะมีการรำเซ็ง ซึ่งเป็นจังหวะที่ค่อนข้างเร็วและกระฉับกระฉ่ง การเล่นหมอลำ การเล่นผญา การเจรจาด้วยขันเชิง ลำนวนโวหาร ประเพณีที่สำคัญของไทลาวเรียกว่า ฮีตสิบสองคองสิบสี่ ฮีตสิบสองหมายถึง ประเพณีสิบสองเดือนและประเพณีในรอบปีที่บรรพบุรุษได้ประพฤติปฏิบัติ ส่วนคองสิบสี่เป็นหลักธรรมในการครองเรือน 14 ประการ ชนเผ่าภูไทจะมีภาษาพูดเฉพาะตนประเพณีที่สำคัญ คือ การรำบายศรีสู่ขวัญ พาข้าวแลง (รำเชิญขวัญ) ซึ่งเป็นประเพณีต้อนรับแขกที่รู้จักกันโดยทั่วไป ชนเผ่าไทไล่ มีภาษาถิ่นเป็นของตนเองนับถือศาสนาพุทธและนับถือผีคู่กันไป การละเล่นพื้นเมืองที่สำคัญ เรียกว่า “สะลา” หรือ “ไล่ทั้งบั้ง” ส่วนศิลปวัฒนธรรมหลอม

รวมที่สำคัญ คือ ประเพณีการทำปราสาทผึ้ง ซึ่งชาวอีสาน เชื่อว่า การทำบุญด้วยต้นผึ้ง เป็นบุญกุศลสูงส่ง (การประดับดอกผึ้งติดบนก้านกล้วย และสิ่งของที่ถวายเป็นให้ พระสงฆ์) เป็นการทำบุญในวันออกพรรษาที่รู้จักกันทั่วประเทศและประเพณีการแข่งขันเรือพายในบริเวณแอ่งน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งทำร่วมกันกับประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง นอกจากนั้นก็ยังมีรำมวยโบราณ หรือมวยลาว หรือมวยลากหางซึ่งฝึกตามหมู่บ้านต่างๆ ในสมัยโบราณ เพื่อเอาไว้ป้องกันตัว เป็นการแสดงร่วมกันกับประเพณีต่างๆ ที่จัดขึ้นทุกเทศกาล บทสรุปข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดทวาย

ความอุดมสมบูรณ์และความพร้อมในการดำรงอยู่ของประชากรในทุกๆ ด้านของจังหวัดทวายเป็นปัจจัยพื้นฐานทางธรรมชาติเป็นอย่างดี เพราะลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดเอื้อต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชากรเป็นอย่างดีเยี่ยมคือ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีทั้งเขื่อนและแม่น้ำสายต่างๆ ที่ใช้เป็นแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้า เพื่อให้บริการชุมชนที่อยู่อาศัยและการทำอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และหัวใจสำคัญคือประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้ตลอดปี มีภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์และสวยงาม ประกอบไปด้วยเทือกเขาและอุทยานแห่งชาติ มีพันธุ์ไม้นานาชนิด และสัตว์ป่าที่หลากหลายสายพันธุ์ เป็นแหล่งรวมอาหารทางธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ พร้อมทั้งเป็นบรรยากาศในการอยู่ร่วมกันของชนหลายเผ่า มีวัฒนธรรมที่หลากหลายได้มีการหล่อหลอมวัฒนธรรมเข้ากันได้เป็นอย่างดี แสดงถึงการมีภาวะทางจิตใจที่สูงส่ง ไม่แก่งแย่งชิงดี ชิงเด่น อาจสืบเนื่องมาจากมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคือ เป็นแหล่งอารยธรรมทางพุทธศาสนาที่มีเกจิอาจารย์ชื่อดัง ที่มีแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติที่เคร่งครัด และนำเลื่อมใสศรัทธาของคนทั้งประเทศและที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือเป็นที่ตั้งพระตำหนัก ซึ่งเป็นที่ประทับของในหลวง พระราชินี และพระราชวงศ์ จึงทำให้ชุมชนมีความกลมเกลียวและหล่อหลอมจิตใจเป็นหนึ่งเดียวเพื่อถวายเป็นความรักภักดี พร้อมทั้งสืบสานวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่ดั้งเดิมไว้ไม่ให้สูญหาย และยังได้รับการส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละเผ่าให้มีการสืบสานทุกรุ่น ทุกสมัย เช่น รำบายศรี ไล่ทั้งบั้ง ในด้านการประกอบอาชีพด้านการเกษตรมีแหล่งน้ำที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอย่างเพียงพอ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างดี เช่น การเลี้ยงโคนม การเลี้ยงโคขุนที่มีชื่อระดับนานาชาติ การทอดผ้าไหม ทอผ้าฝ้าย การทำผ้าคราม การทำข้าวเม่า การทำข้าวฮาง การทำข้าวกล้อง การทำไวน์น้ำหมากเม่า รวมทั้ง การประกอบอาชีพทางการค้าขาย เช่น การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป การผลิตเฟอร์นิเจอร์เพื่อจำหน่าย การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาประยุกต์ปรับเข้ากับการตลาด ซึ่งเห็นถึงความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์มาสร้างเป็นผลงานให้มีความแตกต่าง และมีความโดดเด่นเฉพาะเป็นกลยุทธ์ในการตลาด เพื่อให้บริการกลุ่มลูกค้าใหม่ เช่น สินค้า OTOP เป็นสินค้าที่นำรายได้ให้กับจังหวัดได้ดีมาก

จากข้อมูลด้านการจัดการศึกษาของจังหวัดทวายปี จากอารยธรรมของชนเผ่า ได้พบจากภาพสลักสามพันปีที่ภูเขาใกล้ตัวจังหวัด เป็นภาพสลักทางประวัติศาสตร์อันแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรมชนเผ่ามาตั้งแต่อดีตจากประวัติศาสตร์คนดีที่เป็นศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษาในจังหวัดนี้ มีผลงานพลิกประวัติศาสตร์ชาติไทยไม่ให้ตกเป็นประเทศแพ้สงครามมหาเอเซียบูรพา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะมีขบวนการใต้ดินต่อต้านการรุกรานของญี่ปุ่นที่เรียกว่า ขบวนการเสรีไทย เป็นการเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนแห่งนี้ และเป็นที่ตั้งของขบวนการเสรีไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งศิษย์เก่าในชุมชนแห่งนี้เป็นนักการเมือง รัฐมนตรี นักธุรกิจ นักการศึกษา ศิลปิน นักกีฬา ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศจากสภาพแวดล้อมดังกล่าว ล้วนเป็นแรงผลักดัน แรงกระตุ้นให้กับคนรุ่นหลังได้เจริญรอยตามทั้งสิ้น จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจังหวัดทวายปีเป็นสถานที่บรรพบุรุษเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการศึกษา ปัจจุบันจึงเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสถาบันการศึกษาครบวงจรมีการจัดการศึกษาครบทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ขั้นระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี-ปริญญาเอก) และมีสถาบันการศึกษาทุกระดับเป็นจำนวนมากให้นักเรียนนักศึกษาได้เลือกเข้าศึกษาตามความถนัดและความสนใจ จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว และไม่ใช่ว่าเฉพาะในตัวเมืองเท่านั้น ในอำเภอรอบนอกก็มีสถานศึกษาทุกระดับ มีคุณภาพและเพียงพอกับความต้องการในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นและเป็นค่านิยมให้กับผู้ปกครองส่งลูกหลานเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยมีค่าใช้จ่ายที่ประหยัดและยังได้ดูแลบุตรหลานตนเองอย่างใกล้ชิด ทำให้ประชากรเกิดการพัฒนาทางการศึกษาและพัฒนาความเป็นอยู่ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างดี

จังหวัดทวายปี ได้แบ่งเขตการศึกษาระดับประถมศึกษา ออกเป็น 3 เขต คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทวายปี เขต 1 มี 7 อำเภอ เขต 2 มี 7 อำเภอ เขต 3 มี 4 อำเภอ และมีเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มี 45 โรงเรียน ในแต่ละเขตการศึกษาได้จัดการศึกษาเกือบทุกระดับ ชุมชนที่ตั้งของโรงเรียนในพื้นที่ มีความพร้อมและสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้ไปสู่ความเป็นอารยชน เพราะหลักการมีส่วนร่วม วัด บ้าน โรงเรียน หรือบวร ได้ส่งผลให้เกิดพลังความร่วมมือ

ที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพื่อเดินไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จและมีคุณภาพ เป็นการพัฒนาประชากรในท้องถิ่นให้มีความเจริญทุกด้านอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 2 บริบทชุมชนและโรงเรียน

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพพหุกรณีศึกษา ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีความจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลของชุมชนภายนอกของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบงานวิจัยให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยนำเสนอ 2 หัวข้อคือ 1. บริบทชุมชนภายนอกของโรงเรียน 2. บริบทของโรงเรียน จึงขอนำเสนอรายละเอียดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม (นามสมมติ) โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม (นามสมมติ) และโรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา (นามสมมติ) ตามลำดับดังต่อไปนี้

โรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม (นามสมมติ)

1. บริบทชุมชนภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม (นามสมมติ) เป็นโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านไย้อย และเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ อำเภอบ้านไย้อยเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดทวาปี เป็นอำเภอชั้นสอง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกค่อนไปทางทิศเหนือของจังหวัด ห่างจากตัวจังหวัด 82 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 780 กิโลเมตร อำเภอ บ้านไย้อย มีพื้นที่ 1,001 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การปกครองท้องที่ แบ่งออกเป็น 14 ตำบล 182 หมู่บ้าน พื้นที่การปกครองท้องที่ เทศบาลตำบล 3 แห่ง อบต.12 แห่ง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 121,610 คน (พ.ศ.2552) เป็นชาย 59,374 คน หญิง 62,236 คน ประชากรจำนวน 27,950 ครั้วเรือน นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95.1 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 4.8 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 0.1 อำเภอบ้านไย้อย เป็นอำเภอลักษณะภูมิประเทศเป็นที่สิ้นสุดของลำน้ำจึงเป็นลักษณะภูมิประเทศที่มีน้ำเฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น น้ำไม่เพียงพอในการทำนา ทำการเกษตร ทางราชการจึงสร้างอ่างเก็บน้ำ ไว้ในเขตตำบลบ้านไย้อย เพื่อทำนาและการเกษตรของชาวอำเภอบ้านไย้อย จำนวน 2 แห่ง คืออ่างเก็บน้ำห้วยโง อ่างเก็บน้ำห้วยหินกอง ชาวอำเภอบ้านไย้อย มีอาชีพหลัก ทำนา อาชีพเสริม ทอผ้าพื้นเมือง (ผ้าพื้นเมือง

ผ้าขาวม้า ผ้าไหม เสื้อไหมพรม กระเป๋า) เลี้ยงสัตว์ (โค กระบือ) ฐานะทางเศรษฐกิจ
รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 8,000 บาทจำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คน

(ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ www.amphoe.com, วันที่ปรับปรุงข้อมูล : 18/09/2014)

ชุมชนชาวอำเภอบ้านไย้อย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 3 แห่งราชวงศ์จักรี ชาวไย้อย จากเมืองฮ้อมท้าว แขวงจำปาศักดิ์ (ประเทศลาวใน
ปัจจุบัน) โดยมีท้าวศรีสุราชเป็นหัวหน้าได้อพยพราษฎรจำนวน 2,000 คนเศษเข้ามาตั้ง
หลักแหล่งอยู่บริเวณริมน้ำยาม ชาวไย้อยอพยพเพราะเกิดกบฏ ในสมัยพระเจ้าอนุวงศ์
เวียงจันทน์เข้ามายึดเมืองนครราชสีมา และยึดเมืองสระบุรี ทำให้เกิดการอพยพ เมื่อปี
พ.ศ.2400 ชาวไย้อยเกิดแตกแยก แยกหมู่ แยกกอง พวกหนึ่งขึ้นกับเมืองยโสธร อีกพวกหนึ่ง
ขึ้นกับเมืองทวาปี (นามสมมติ) ชาวกรุงเทพมหานคร ได้ใช้เวลาสอบสวนเป็นเวลา 4 ปี
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ได้ทรงแก้ปัญหาโดยพระราชสาสน์
ตราตั้งโปรดเกล้า ยกบ้านไย้อย ขึ้นเป็นเมือง ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ปรับเปลี่ยนการปกครอง
โดยตราพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น จัดระเบียบการปกครองเป็นแบบ มณฑลเมือง
อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เปลี่ยนตำแหน่งเจ้าเมืองเป็น สมุหเทศาภิบาลผู้ว่าการเมือง
นายอำเภอ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นหัวหน้าปกครองตามลำดับ และในสมัยรัชกาลที่ 6
ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แทนพระราชบัญญัติ
ลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ.116 และรวมมณฑลหลายมณฑลเข้าเป็นภาคทำให้ภาค
เป็นหน่วยการปกครองใหญ่เหนือมณฑลเข้าไปอีก ตลอดจนให้เปลี่ยนชื่อที่ใช้เรียกหน่วย
การปกครองระดับต่ำจากมณฑล จาก “เมือง” เป็น “จังหวัด” โดยประกาศของ
กระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2459 เมืองบ้านไย้อยเป็นเมืองขนาดเล็กมีฐานะ
เป็นอำเภอ โดยมีพระราชาธิบดีรักษา เป็นนายอำเภอคนแรก (ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ
www.amphoe.com, วันที่ปรับปรุงข้อมูล : 18/09/2014)

ความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทไย้อยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่ง
ในจังหวัดทวาปี (นามสมมติ) ตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นชุมชนใหญ่ในเขตอำเภอบ้านไย้อยและ
อำเภอบ้านอานวย (นามสมมติ) ในกลุ่มชาวไทไย้อยนี้เป็นกลุ่มที่มีความขยันหมั่นเพียรในการ
ทำงาน มีความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตอย่างมัธยัสถ์และสมถะมีรูปแบบแนวทาง
วัฒนธรรมเป็นของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาพูดในกลุ่มของตนและยังมีการเรียนรู้
และใช้ภาษาไทยลาว ภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น หรือในระบบราชการ
ชาวไทไย้อยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีอิทธิพลต่อการรอบการดำเนินชีวิต

และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความเป็นอยู่และเกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งชาวไทยโย้ยในอำเภอบ้านอานวย (นามสมมติ) ยังคงลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ และคุณลักษณะต่างๆ ของชาติพันธุ์เดิมที่ได้รับสืบทอดมาชาวไทยโย้ยมีความเป็นอยู่ อย่างมีธรรมาภิบาลและสมถะเรียบง่าย มีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง รักษาเอกลักษณ์ ของกลุ่มตนได้อย่างดี เช่น มีการพูดภาษาไทยโย้ยภายในครอบครัวและในหมู่บ้านและมี ประเพณีการเล่นเป็นของตนเอง เช่น พิธีบุญพระเวส บุญบั้งไฟ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีเข้าพรรษา และออกพรรษา เป็นต้นมีความขยันอดทนในการทำงาน เช่น ทำนา ทำไร่ และการทอผ้าซึ่งปัจจุบันได้รับการส่งเสริมให้มีกลุ่มทอผ้าที่มีฝีมือ จนกลายเป็น สินค้าส่งไปจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศในปัจจุบันมีความรักความสามัคคีมี น้ำใจดี เคารพผู้อาวุโสและจะไม่ทะเลาะวิวาทกันเชื่อมันศรัทธาในศาสนาจะสังเกตจาก จำนวนวัดที่ทุกมุมของตัวอำเภอ ตอนเช้าชาวบ้านจะทำบุญตักบาตรหรือไปทำบุญที่วัด แต่ ในฤดูแล้งหนุ่มสาวชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ไปทำงานกรุงเทพฯจะนำกลืนหรือผ้าป่ามาทอดถวาย วัด นำเงินมาเป็นทุนพัฒนาหมู่บ้านและวัดเป็นประจำทุกปี (ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ www.amphoe.com, วันที่ปรับปรุงข้อมูล : 18/09/2014)

ด้านการศึกษาผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้น ม.6 และ สถานศึกษาตั้งอยู่ในชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาล ชุมชนมีความสามัคคีกลมเกลียว มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง โดยทุกฝ่ายมีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนและให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณและอื่นๆ จึงทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ และมีแหล่ง เรียนรู้ที่สามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุด ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน เช่น ความรู้ เรื่องการออกกำลังกาย ความรู้เรื่องดนตรีพื้นเมือง ความรู้การนวดแพทย์แผนไทย มีบางส่วนที่เป็นปัญหา ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา เมื่อหมดหน้าทำนา ผู้ปกครองไปทำงานนอกพื้นที่ เพื่อหารายได้เพิ่ม ทำให้ไม่มีเวลาดูแลบุตร หลาน บางส่วน เป็นครอบครัวที่ย่ำแย่ เกิดสภาพปัญหาขาดความอบอุ่น มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเสี่ยงต่อ ปัญหาด้านชู้สาวและยาเสพติด แต่ทุกครอบครัวให้การสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลาน ร้อยละ 100 และในอำเภอบ้านอานวย ยังมีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา โรงเรียนเอกชน ที่สามารถรองรับการศึกษาด้านสายอาชีพ เช่น โรงเรียนเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา- นอกโรงเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองเห็นการศึกษาของบุตรหลานเป็นสิ่งสำคัญ

มุมมองของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนมัธยมโยัยวิทยาคม ชุมชนมีความศรัทธา ยอมรับ มีความรัก มีความผูกพัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีจิตสาธารณะในหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ชุมชนให้ความร่วมมือสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียน องค์กร และภาคีเครือข่ายอย่างเต็มที่ในทุกๆ ด้าน ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น ด้านนักเรียน ทุกคนได้รับการปลูกฝังความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เพื่อส่วนรวม และมีการปฏิบัติจริงอย่างเด่นชัดและเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ส่งเสริมและปฏิบัติจริงในงานอาชีพอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง รู้จักการดูแลรักษาสุขภาพ ป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ได้รับการพัฒนา สุนทรียภาพ และด้านดนตรี กีฬาอย่างหลากหลาย ด้านครูปพัฒนาตนเองโดยการอบรม ศึกษา ค้นคว้า ให้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ครูได้รับคัดเลือก เป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบ หนึ่งในแสนครูดี และครูสอนดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ และผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง จนเป็นที่ประจักษ์ในผลงาน ด้านนักเรียน โรงเรียน ครูผู้สอน พร้อมทั้งการบริหารจัดการจากโรงเรียนในฝัน (Lab School Project) รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่องจนได้รับคัดเลือก ให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ในปีการศึกษา 2552 และเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากล (World Class Standard School) ในปีการศึกษา 2553 พร้อมทั้งผ่านการประเมิน สมศ. รอบที่ 3 ด้วยคุณภาพระดับดีมาก โรงเรียนมีผู้บริหารที่มีคุณภาพ คือ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ระดับ 9 จากผลงานที่ได้รับความสำเร็จ เพราะความสามัคคี ประองตองของบุคลากรครู นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ชุมชนซึ่งเป็นกระจกส่องให้เห็น จุดเด่น จุดด้อย และประทับใจ ประคับประคองประสานสัมพันธ์ให้ความดีคงมั่นและยั่งยืน ชุมชน สนับสนุนให้ความร่วมมือวางแผนในอนาคตจะก้าวไปข้างหน้าร่วมกับโรงเรียน เพื่อเข้าสู่ โรงเรียนพระราชทาน ซึ่งเป็นรางวัลอันมีเกียรติยศสูงสุด ชุมชนให้การสนับสนุนและ ส่งเสริมด้านการศึกษามีความพร้อม ร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่โรงเรียนรางวัล พระราชทานบทสรุปเกี่ยวกับชุมชนภายนอกโรงเรียนมัธยมโยัยวิทยาคม ชุมชนเป็นชาว ไทโยัยที่อพยพมาจากประเทศลาวปัจจุบันเป็นกลุ่มคนที่อพยพตามพระยาสุนทรราชวงศา ต่อมาถึงแก่อสัญกรรมและบริเวณที่ตั้งหลักแหล่งเกิดความแห้งแล้งชาวไทโยัยจึงเกิดการแตกแยก เป็นสองพวก พวกหนึ่งขอขึ้นกับเมืองยโสธรพวกหนึ่งขอขึ้นกับเมืองทวาปี (นามสมมติ) ชาวโยัยจึงตั้งหลักแหล่งที่ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นบริเวณที่ล้นสุด

ของลำน้ำจึงเป็นลักษณะภูมิประเทศที่มีน้ำเฉพาะในฤดูฝนเท่านั้นชาวอำเภอบ้านไย้อย มีอาชีพหลักทำนา อาชีพเสริม ทอผ้าพื้นเมือง (ผ้าพื้นเมือง ผ้าขาวม้า ผ้าไหม เลื่อไหมพรม กระเป๋า) เลี้ยงสัตว์ (โค กระบือ) ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 8,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คน มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน มีความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตอย่างมีธรรมาภิบาลและมีระเบียบ มีรูปแบบแนวทางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาพูดในกลุ่มของตนและยังมีการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยลาว ภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น หรือในระบบราชการชาวไทยอีสานส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีอิทธิพลต่อการอุปการะดำเนินชีวิตและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในความเป็นอยู่และเกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมด้านการศึกษาผู้ปกครองมีการศึกษาขั้นต่ำระดับชั้น ม.6 ถึงระดับปริญญาเอกผู้ปกครองสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลาน ร้อยละ 100 ปัจจุบันอำเภอบ้านไย้อยมีร้านค้า ศูนย์การค้า ธนาคาร สถานศึกษา และสถานบริการต่างๆ มากมาย เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ที่ว่าการอำเภอ อบต. เทศบาลตำบล โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ฯลฯ เป็นอำเภอขนาดใหญ่ ในตัวชุมชนจะมีเขตความเจริญที่เป็นชุมชนเมืองเขตตลาดสด ตลาดขายเสื้อผ้า ร้านค้า สถานีรถประจำทาง และเขตชุมชนบ้านจะอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวอำเภอ ส่วนมากจะปลูกบ้านหลังใหญ่เป็นบ้านเรือนของข้าราชการถึงร้อยละ 70 ความเจริญรุ่งเรืองมีเศรษฐกิจดี ชุมชนมีความศรัทธา ยอมรับ มีความรัก มีความผูกพัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีจิตสาธารณะในหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ชุมชน องค์การ และภาคีเครือข่าย ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียน อย่างเต็มที่ในทุกๆ ด้าน (ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ www.amphoe.com, วันที่ปรับปรุงข้อมูล : 18/09/2014)

2. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งอยู่ใน อำเภอบ้านไย้อย จังหวัดทวาย (นามสมมติ) บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 222 ปัจจุบันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ระยะทางจากโรงเรียนถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 มีระยะทาง 84 กิโลเมตร ระยะทางโรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม ถึงอำเภอ 0.30 กิโลเมตร ก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2509 (ข้อมูล ณ วันที่ 5 กันยายน 2556 กลุ่มสารสนเทศสำนักงานผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน) ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ หน้าที่ว่าการอำเภอบ้านไผ่เป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในพื้นที่ (Lab School Project) เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) และเป็นโรงเรียนพระราชทาน เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2557 มีอัตลักษณ์คือ “ความรู้คู่คุณธรรม ” เอกลักษณ์ “ดนตรี กีฬาเด่น เน้นสุขภาพดี” วิสัยทัศน์ (Vision) “เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน” ปรัชญาของโรงเรียน “วิชาจจริยาจ สมปวัตตมติ” ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรรยา” สีประจำโรงเรียน เทา-แดง มีอาคารอำนวยการ 1 หลัง อาคารเรียนถาวรมี 4 หลัง อาคารเรียนชั่วคราว 3 หลัง โรงฝึกงาน 4 หลัง หอประชุม 1 หลัง บ้านพักครู 17 หลัง บ้านพักนักการภารโรง 4 หลัง สุขา 6 หลัง จำนวน 72 ห้อง (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ จำนวน 4 คน บุคลากรครู จำนวน 127 คน นักเรียนจำนวน 2,613 คน (วารสารเพื่อประชาสัมพันธ์ ฉบับปีการศึกษา 2558, ข้อมูล 10 มิถุนายน 2558)

ระยะที่ 1 ระยะบุกเบิก

โรงเรียนมัธยมไผ่วิทยาคม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชาวไทไผ่เป็นกลุ่มที่มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน มีความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิตอย่างมัธยัสถ์และสมถะ มีรูปแบบแนวทางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาพูดในกลุ่มของตนและยังมีการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยลาว ภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น หรือในระบบราชการชาวไทไผ่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีอิทธิพลต่อการอบรมการดำเนินชีวิตและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความเป็นอยู่และเกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งชาวไทไผ่ในอำเภอบ้านอำนวยการ (นามสมมติ) ยังคงลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์และคุณลักษณะต่างๆ ของชาติพันธุ์เดิมที่ได้รับสืบทอดมาชาวไทไผ่มีความเป็นอยู่อย่างมัธยัสถ์และสมถะ เรียบง่าย มีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง รักษาเอกลักษณ์ของกลุ่มตนเองบ้านไผ่เป็นอำเภอที่มีกลุ่มชาวไทไผ่ อาศัยกลุ่มใหญ่เป็นอำเภอที่มีความพร้อมด้านการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา แต่ยังคงขาดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นมีบรรดาพ่อค้า ข้าราชการ ประชาชน ได้ร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์สมทบทุนปลูกสร้างอาคารเรียน เพื่อจัดตั้งโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ และได้รับอนุญาตในปีการศึกษา 2509 ปีแรก (ก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2509) ยังไม่มีอาคารเรียนจึงอาศัยอาคารเรียนโรงเรียนประถมปลายสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นที่เรียน ก่อสร้างอาคารใช้เวลา 1 ปี ได้อาคาร 2 ชั้น 4 ห้องเรียน (ปัจจุบันคืออาคารอำนวยการ) มีผู้บริหาร

ในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ปีการศึกษา 2520 ทางราชการประกาศยุบโรงเรียน
 ประถมปลาย รวมกับโรงเรียนมัธยมโฆ้ยวิทยาคม ตั้งอยู่เลขที่ 400 หมู่ 4 ตำบลบ้านโฆ้ย
 อำเภอบ้านโฆ้ย จังหวัดทวาปี มีที่ดินจำนวน 2 แปลง โรงเรียนตั้งอยู่ ณ ที่ดินแปลงที่ 1
 มีเนื้อที่ 63 ไร่ 1 งาน 87 ตารางวา แปลงที่ 2 มีเนื้อที่ 61 ไร่ 1 งาน 36 ตารางวา โรงเรียน
 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบ้านโฆ้ย อยู่ทางทิศตะวันออกของที่ว่าการอำเภอบ้านโฆ้ย อำเภอ
 บ้านโฆ้ยห่างจากเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประมาณ 84 กิโลเมตร
 และมีผู้บริหารมาแล้วจำนวน 11 คน ถึงคนปัจจุบันผู้บริหารทุกคนที่เข้าดำรงตำแหน่ง
 ในโรงเรียนมัธยมโฆ้ยวิทยาคมเป็นที่มีความสามารถในด้านการบริหารทำให้โรงเรียน
 มีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการจึงเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพด้านการจัด
 การเรียนการสอน ผลผลิตด้านนักเรียนมีความโดดเด่น ในเรื่องการเข้าศึกษาต่อ
 ตามสถาบันที่มีชื่อในประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฯลฯ นักเรียนที่เข้าเรียนจะเป็นเขตบริการและอื่นๆ
 เป็นจำนวนมาก มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี เป็นสถานที่รองรับนักเรียนที่จบจาก
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และหรือ ประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะอำเภอบ้านโฆ้ย มีประชากร
 ถึง 175 หมู่บ้าน 14 องค์การบริหารส่วนตำบล และมี 1 เทศบาลตำบล มีจำนวนสมาชิก
 เทศบาล จำนวน 12 คน (ข้อมูล ปี 2548) ดังนั้น จำนวนประชากรจึงมีจำนวนมาก
 ถึง 121,563 คน โรงเรียนจึงเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเพราะมีนักเรียนในปัจจุบัน
 ถึง 2,733 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พ.ย.2556)

ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนมัธยมโฆ้ยวิทยาคมมีผู้บริหารที่มีคุณภาพด้านการบริหาร
 จัดการ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 นโยบาย
 ของกระทรวงศึกษาธิการโดยจัดแนวการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ ให้ผู้เรียนทุกคน
 มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยการจัด
 กระบวนการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ
 พร้อมทั้ง เน้นผู้เรียนเรื่องความรู้ มีคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตาม
 ความเหมาะสมแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเอง
 กับคนอื่นๆ รวมทั้งเน้นให้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ การปกครองไทย ให้ความรู้
 เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทย

ความรู้เกี่ยวกับทักษะคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทย ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ซึ่งเป็นระยะในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการทั้งด้านปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ทั้งบุคลากรครู และการตอบโจทย์ของนโยบายการศึกษาของชาติ ให้เกิดผลที่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้เสีย และผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทุกด้านมีความสมบูรณ์ ในปีการศึกษา 2546 (วันที่ 6,9,10 กุมภาพันธ์ 2546) โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โรงเรียนมีผลการประเมินในระดับดี พร้อมทั้งนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้รักษามาตรฐานการศึกษา ติดตามดูแลงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง กำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรบุคคลให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นำเอาประสบการณ์ ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา พร้อมทั้งให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ที่เพียงพออย่างต่อเนื่องและทั่วถึง สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นประเพณี ปฏิบัติระหว่างบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน

ระยะที่ 3 ระยะเข้าสู่โรงเรียนในฝัน

โรงเรียนมีผู้บริหารผู้ที่มีคุณภาพด้านการบริหารจัดการ เป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหาร มีประสบการณ์ด้านการบริหาร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ระดับการศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหาร การศึกษา ได้รับคำสั่งแต่งตั้งเข้ารับตำแหน่งในปีการศึกษา 2547 บริหารจัดการ จำนวนบุคลากรครู จำนวน 64 คน ชาย 33 คน หญิง 31 คน อาจารย์พิเศษ 22 คน ชาย 3 หญิง 19 คน พนักงานราชการ 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน นักการภารโรงหญิง 1 คน ยามรักษาการณ์ชาย 2 คน พนักงานขับรถ 1 คน ในบริบทที่มีความพร้อมทุกด้าน โรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกในระดับดี โรงเรียนมีผู้บริหารที่มีความคิดก้าวหน้าได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือกับทุกฝ่าย เพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียนและเปิดโอกาสให้กับนักเรียนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ในสิ่งดีๆ ที่ครบวงจรจึงมีความพร้อมใจกันเข้าร่วมโครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน กระทั่งถูกคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน

ปีการศึกษา 2548 ในการนี้ผู้บริหารได้มีการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนให้ได้รับการรับรองจากการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน โดยได้นำบุคลากรได้ศึกษาดูงาน ที่โรงเรียนกัณฑ์รามณ์ จังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนกมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ และโรงเรียนบัวพิทยาคาร จังหวัดหนองบัวลำภู และได้เริ่มมุ่งมั่นพัฒนาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของโรงเรียนว่า “เป็นโรงเรียนในฝันชั้นนำของชุมชนภายในปี 2549”

จากการร่วมมือในการพัฒนา โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการศึกษา ผู้นำภาคีเครือข่ายของชุมชน ในการพัฒนาภูมิทัศน์ สร้างแหล่งเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้การสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนการศึกษาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในห้องปฏิบัติการ และกลุ่มสาระต่างๆ เป็นจำนวนเงิน 2,000,000 บาท คือ กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปศึกษา วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพ งานส่งเสริมกิจการนักเรียน งานห้องสมุด ห้อง E-Class room งานวิชาการ แหล่งเรียนรู้ จากการพัฒนาด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย ผลรับคือ โรงเรียนได้รับรองการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน (Lab School Project) ผลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับที่พอใจมาก ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ รวมถึงความพึงพอใจ ร้อยละ 100 ผลความพึงพอใจต่อผลงานดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในภาพรวม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ ประชาชนได้รับข้อมูลของโครงการ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น รายงานผลการดำเนินงาน แจ้งการดำเนินงานเป็นระยะเวลาที่กำหนด การนำไปสู่การแก้ปัญหาของประชาชน

ในท้องถิ่น ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ ภาพรวมของความพึงพอใจ ร้อยละ 92.50โรงเรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพและได้จัดการบริหารโดยกำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ 6 งาน โดยใช้งานวิชาการเป็นหลักคือการจัดกระบวนการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของงานบริหารที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานวิชาการกระบวนการบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็นการวางแผนงานวิชาการการวางนโยบายในการปฏิบัติงานวิชาการจัดระบบงานกำหนดวิธีการจัดบุคลากรในการปฏิบัติงานจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงานเพื่อให้ดำเนินไปตามเป้าหมายของแผนงานและโครงการการวางแผนงานระดมกำลังครูให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและโครงการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อติดตามงานให้รู้ว่าเมื่อใดจะทำอะไรใครเป็นคนทำเช่น การกำหนดวันเปิดภาคเรียน การวัดผลการออกข้อสอบ การประชุมการอบรมครู ปฏิทินงาน จะช่วยให้สะดวกในการควบคุมและติดตามงานให้ดำเนินไป

ตามแผนมีการประเมินผลประเมินระบบงานหรือแผนงานที่วางไว้การประเมินผลประเมินเป็นระยะๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการหรือแผนงานจะได้ดูว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือต่ำกว่าเป้าหมายและหาทางปรับปรุง มีการจัดและพัฒนางานวิชาการ เช่นการจัดทำแผนการสอนของโรงเรียนการจัดโครงการสอนซ่อมเสริมและส่งเสริมเด็กเรียนดีการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลเช่น จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบจัดทำธนาคารข้อสอบจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเช่นชุมนุมต่างๆ สถานักเรียนการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งหาความรู้การจัดทำสื่อการสอน เช่น การจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาในโรงเรียนพร้อมทั้งรวบรวมเอกสารการสอนคู่มือครู เพื่อให้ครูทำการสอนได้ดีขึ้นจัดระบบการนิเทศการสอน เช่น การอบรมครู การเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำแนะนำการขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการจัดกายภาพโรงเรียน เช่น อาคารเรียนบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานวิชาการจัดบรรยากาศชั้นเรียนได้ถูกหลักวิชาควบคุมครูให้ปฏิบัติงานไม่ให้เกิดพร้อมพร้อมกับส่งเสริมงานวิชาการแก่ครูให้มีความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทดลองวิธีสอนใหม่ๆ และส่งเสริมกำลังใจส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพกำหนดเวลาทดสอบการสอบและสถิติข้อมูลตรวจตราการทำงานของครูและการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือการเรียนของนักเรียนโดยการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนจัดบริการเพื่อช่วยเหลืองานวิชาการให้มีประสิทธิภาพด้านการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนกำหนดเป็นข้อใหญ่ๆ 4 ข้อได้แก่ การจัดทำทะเบียนประวัติ การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียน การจัดบริการต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุด การแนะแนวสุขภาพและการตรวจร่างกาย อาหารกลางวัน ความปลอดภัยรับ-ส่งนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมที่ควรจัดได้แก่ สถานักเรียนชุมนุมสิ่งตีพิมพ์ นิทรรศการ การแสดงละครและดนตรี การทัศนศึกษา การกีฬา จัดทำสนามเทนนิสขนาดใหญ่บริการนักเรียน และชุมชนที่ต้องการใช้บริการซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงด้านการกีฬาและการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพของบริบทของโรงเรียน เป็นผลดีต่อสถานศึกษาและชุมชนได้ออกกำลังกาย และเล่นกีฬาเทนนิส การประชุมการสังคมนาการ ๗๗ การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานมีการพิจารณาหน้าที่และภารกิจของบุคลากรตามขอบข่ายงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการร่วมกันพิจารณาจำนวนและความรู้

ความสามารถของบุคลากรที่มีในโรงเรียนจากนั้นกำหนดบทบาทหน้าที่และมอบหมายงานให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามความรู้ความสามารถจัดทำแผนภูมิบริหารโรงเรียนปทุมนิทศ บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากรกำกับควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรพัฒนาและดำรงรักษาบุคลากรวางแผนและกำหนดขั้นตอนวิธีการในการพัฒนาและดำรงรักษาบุคลากรการจัดสวัสดิการในโรงเรียนการรักษา ระเบียบวินัยโดยให้ความรู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำกับควบคุมบุคลากร พิจารณาให้การสนับสนุนบุคลากรที่ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยดำเนินการแก้ไขปัญหามหา บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามวินัยสิ้นปีการศึกษา มีการประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรม และการปฏิบัติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ส่งผลไปยังตัว นักเรียนทุกคนสอบเข้าศึกษาต่อในสถานบันต่างๆ ได้ร้อยละ 100

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ชุมชนช่วยเหลือในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีเช่นการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือสวัสดิการนักเรียน การให้บริการแนะแนวอาชีพการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยรวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ ดูแลควบคุมด้านระเบียบวินัยนักเรียนตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนโรงเรียน จึงมีหน้าที่ พัฒนาคณะให้มีความรู้ความสามารถพอควรก่อนปล่อยให้คนเหล่านั้นออกไปเป็นสมาชิก ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการประชาสัมพันธ์ ให้บริการ ร่วมกิจกรรมชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยการเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับชุมชน ชุมชน ให้ความเชื่อมั่นและศรัทธาทำให้มี “มูลนิธิแก้วกล้า พลเวียง” “สมาคมศิษย์เก่า ของผู้ปกครอง” “กองทุนระดับเกียรติ” “กองทุนแสงเทียน” สนับสนุนด้านการศึกษา ในกิจการนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาอย่างเพียงพออาคารสถานที่งานสร้างอาคารสถานที่ รวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคารควบคุมการก่อสร้างการตกแต่งจัดระเบียบ ให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือถอนอาคารสถานที่การใช้ อาคารสถานที่โรงเรียนมีการวางแผนกำหนดการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอย มากที่สุดพร้อมทั้งการเรียนนอกห้องเรียนของนักเรียนให้เป็นไปตามสาระการเรียนรู้ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพ เดิมหรือเพิ่มเติมเพื่อใช้ประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุดควบคุมดูแลอาคารสถานที่โดยทั่วไปการ กำกับติดตามผลการใช้การบำรุงรักษาการตกแต่งรวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคาร สถานที่ฝ่ายงานอาคารสถานที่ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและแบบแผน

ของทางราชการที่เกี่ยวข้องและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสมมีประโยชน์สูงสุดและเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนการดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไปรวมทั้งการควบคุมดูแลรักษาการให้บริการแก่ชุมชนและการรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงอยู่ในสภาพดีและสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอมีประสิทธิภาพเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุดและประหยัดที่สุดงานธุรการ การเงิน พัสดุ เป็นงานที่เกี่ยวกับเอกสารต่างๆ โรงเรียนปฏิบัติอย่างเป็นระบบทั้งงานภายในและงานติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียนดำเนินงานไปได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ งานบริการต่างๆสามารถดำเนินไปได้โดยไม่มีอุปสรรคทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ ทะเบียนของนักเรียนตลอดจนการออกใบรับรองต่างๆ แก่นักเรียนมีการจัดทำและรายงานต่อผู้บริหารเช่นรายงานประจำเดือนการจัดทำสมุดหมายเหตุรายวันงานที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ตลอดจนการซ่อมแซมอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยค้นหาได้ง่ายและเป็นแบบอย่างของสถานศึกษาอื่นๆ ที่เข้าดูงานโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษาจากการบริหารจัดการดังกล่าว โรงเรียนมัธยมโยยวิทยาคม ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับดี จึงเป็นผลสืบเนื่องให้ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน (Lab School Project) ในปีการศึกษา 2548 ได้ปฏิบัติตามกรอบข้อจำกัดการบริหารจัดการตามแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน (Lab School Project) คือ การนำกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์ริเริ่มในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตรงตามเป้าหมายของโครงการมากำหนดเป็นแผนการดำเนินงานหลัก 5 แผนงาน โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์นำไปพัฒนาปรับใช้ภายใต้บริบทของโรงเรียนเป็นรายด้าน ตามแผนการดำเนินงาน คือ ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการ โรงเรียนในฝัน ตามเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนในฝัน ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพครู ด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้ ด้านคุณภาพกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านคุณภาพการส่งเสริมสุขภาพอนามัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการมีการดำเนินงานด้านต่างๆ มีการปรับระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ปรับแผนการดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ปรับทิศทางการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียนในฝัน ปรับบรรยากาศและวัฒนธรรม

การปฏิบัติงานในโรงเรียนแบบกัลยาณมิตรพหุพลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ
 ทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่ายงานและบุคลากร โดยวางแผน กำกับ ติดตาม
 ประเมินผลและรายงาน พัฒนาระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนให้มีการพัฒนา
 อย่างต่อเนื่อง ทำเป็นระบบเทียบเคียงมาตรฐานพัฒนาประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียนให้เกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายคุ้มครองเด็กและเยาวชน จัดตั้ง
 กองทุนอาหารกลางวัน ผลิตและเผยแพร่นวัตกรรม เครื่องมือ พัฒนาประสิทธิภาพ
 การบริหาร และการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลิตสื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ
 วิธีการคุ้มครองป้องกัน แก้อั้ว ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของนักเรียน ประสานความ
 ร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพ ร่วมเสริมสร้างศักยภาพ อัจฉริยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมการจัด
 กิจกรรมเทียบเคียงมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างสถานศึกษา รายงาน
 และประชาสัมพันธ์ สร้างเป็นวิทยุเสียงตามสาย สรุปผลการพัฒนาโรงเรียนโดยโรงเรียน
 จัดแสดงนิทรรศการแสดงผลงานโรงเรียนในฝันในกิจกรรมงานวิชาการทั้งในสถานศึกษา
 และหน่วยงานอื่นๆ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้
 เสริมสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดขนาด 300
 ตารางเมตร การสืบค้นหนังสือและยืมหนังสือ ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ส่งเสริมการใช้สื่อและ
 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการสร้างและนำเสนอผลงาน
 โดยการประยุกต์ใช้สื่อ ICT ผลิตสื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์
 และสร้างแสดงผลงานความสามารถของนักเรียน โดยเน้นทักษะการคิด วิเคราะห์ และ
 สร้างสรรค์ เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต ผลิตสื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดกิจกรรม
 พัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะและ
 ประสบการณ์การจัดการสร้างงานอาชีพและการประกอบการ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม
 การแสดงออกของนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปะ ดนตรีและกีฬา จัดกิจกรรมปลูกฝัง
 คุณธรรม จริยธรรม จัดกิจกรรมส่งเสริมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม
 และภูมิปัญญาไทย ส่งเสริมการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารการพัฒนาหลักสูตรและ
 กระบวนการเรียนรู้ให้บุคลากรครูได้เข้ารับการอบรมและสร้างความเข้าใจการพัฒนา
 หลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อ
 นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้จัดให้มีห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ สร้างเครือข่ายการ
 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ผลิตสื่อ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการ
 ประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นคุณภาพและกระบวนการทำงานปรับกระบวนการ การวัดผล

ประเมินผลเน้นสภาพจริง และการสอบวัดการคิดวิเคราะห์จากแบบเรียน ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาหลักสูตร พัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้บริหาร ให้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สัมมนาการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ พัฒนาครู สัมมนาการปฏิรูปการเรียนรู้ฝึกอบรบทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบ บูรณาการ ส่งครูฝึกอบรบ เชื่อมต่อข้อมูลและฝึกอบรบระหว่างปฏิบัติงาน (On the job training) พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้จากตัวอย่างผลงานและรูปแบบ การจัดการ เรียนรู้ที่ดีดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีผลงานพัฒนาคุณภาพ การศึกษา มีพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เครือข่ายเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (ICT) เพื่อการจัดการเรียนรู้เชื่อมต่อบริบทเครือข่ายทาง การศึกษา (Ed.Net) พัฒนาระบบอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานเพื่อใช้งานให้เป็นสื่อมัลติมีเดียการ จัดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ เทคโนโลยี ICT พัฒนาระบบศูนย์การเรียนรู้ทางไกลแบบสื่อสารสองทางที่ทันสมัย มีการ นำเสนอข้อมูล ICT รายวัน รวบรวมและพัฒนาลือประเภทดิจิทัลพร้อมจัดระบบศูนย์การ เรียน e-Library, e-Book, e-Learning ส่งเสริมซอฟต์แวร์ (ที่มีลิขสิทธิ์) เพื่อพัฒนาระบบ ICT อบรมการผลิตและพัฒนาลือผ่านเครือข่าย (WBIX และ CAI) อบรมการใช้ Software Pro/Desktop อบรมการดูแลระบบเครือข่ายและซ่อมบำรุงพัฒนาระบบบริหารจัดการลือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำระบบบริหารสารสนเทศ (MIS) พัฒนาคู่มือการ บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบและตรวจสอบได้

พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการพัฒนาระบบเครือข่าย ICT เพื่อการจัดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ICT และการพัฒนาระบบบริหารจัดการลือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านการพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา พัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ทางการศึกษา ธรนรงค์ ประชาสัมพันธ์ ขอรับการสนับสนุนจากองค์กร ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ ประชุมสัมมนาพี่เลี้ยง เพื่อมีแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ประชุมปฏิบัติครูและพี่เลี้ยง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โรงเรียนใช้ทรัพยากรและงบประมาณมีประสิทธิภาพ เกิดคุณภาพเป็นไปตามแผนพัฒนาโรงเรียน สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผล ประสิทธิภาพและคุณภาพ การบริหารงบประมาณ ผลิตลือบริหารจัดการบุคลากร

ให้เพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา เป็นการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ ด้วยดีความสำเร็จคือ โรงเรียนได้รับการรับรองการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2548 ในปีการศึกษา 2549 โรงเรียนผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพดีเด่นระดับทองและโรงเรียนได้เตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสอง เมื่อวันที่ 8-10 มกราคม 2550 ผ่านในระดับดีมากทุกมาตรฐาน

ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนได้เป็นสถานศึกษาประเภทที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนได้เป็นสถานศึกษาประเภทที่ 1 มีความเข้มแข็ง มีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการการศึกษาตามกรอบภารกิจกระจายอำนาจ ทั้ง 4 ด้านตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาบริหารงาน 4 กลุ่มงาน ผู้บริหารได้มอบงานให้รองผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 4 คน เป็นผู้รับผิดชอบ รองผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูเป็นบุคคลที่มีความสามารถมีความรับผิดชอบตามที่รับมอบหมาย จึงทำให้งานที่ได้รับมอบหมายมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 1. ด้านการบริหารจัดการศึกษาคือ การบริหารงานเป็น 4 กลุ่มงาน กลุ่มงานวิชาการ มี 17 งาน พร้อมทั้งจัดบุคลากรตามกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอนส่งเสริมการศึกษา สาระการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้บริหารงานกลุ่มงานบริหารงานบุคคล มี 20 งานและเจ้าหน้าที่งานอาคารสถานที่ กลุ่มงานบริหารทั่วไป มี 22 งาน กลุ่มบริหารงบประมาณ มี 19 งาน ครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกกลุ่มบริหารงานแบบวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) 2. ปฏิบัติตาม ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และเอกลักษณ์ของโรงเรียน ที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละปีการศึกษา 3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยได้รับความร่วมมือกับ

คณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา โดยการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก แสวงหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

4. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ กลยุทธ์ที่ 1 ด้านนักเรียน โดยให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ เรียนเป็น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ มีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม มั่นใจในตนเอง และกล้าแสดงออก มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

กลยุทธ์ที่ 2 ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน (Internal Process) โดยโรงเรียนมีระบบจัดการศึกษาที่ดี มีบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร ผนึกสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ในการพัฒนาให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เน้นบูรณาการเรียนและการดำรงชีวิต เพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 ด้านพัฒนาการเรียนรู้อและการพัฒนา (Learning & Growth) โดยโรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาการศึกษา กลยุทธ์ที่ 4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร (Budget & Resources) โดยโรงเรียนมีระบบเครือข่าย ผู้อุปถัมภ์ ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทรัพยากรที่เหมาะสมและใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวโรงเรียนได้มีระบบการบริหารจัดการตามแผนกลยุทธ์หลักของโรงเรียนในฝัน แผนการดำเนินงานหลัก 5 แผนงาน จัดชั้นเรียนแบบ 13-14-12 :13-12-12 จำนวนนักเรียน 2,967 คน บริหารจัดการที่ดีโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based Management : SBM) หลักการทำแผนงานวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) และบริหารงบประมาณแบบ PBB ปรับแผนงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ปรับทิศทางการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนในฝัน ผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นและมีความเข้าใจในบทบาทของโรงเรียนที่จะทำให้เกิด

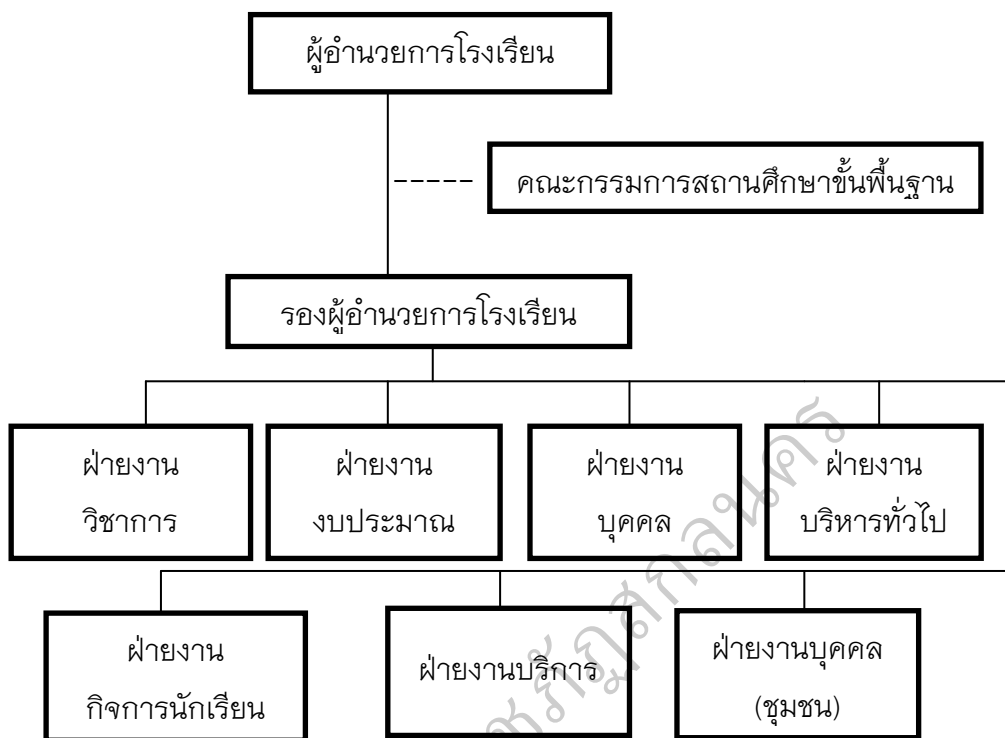
การพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อเนื่อง ให้เกิดผลประโยชน์ของผลผลิตคือ นักเรียนที่โรงเรียนผลิตในแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนจึงได้ปรับเปลี่ยน และเปลี่ยนแปลงการบริหารและการจัดการตามกรอบของการเป็นโรงเรียนในฝัน โดยปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนาบุคลากร นักเรียน ชุมชน ประสานความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบันหน่วยงานด้านการศึกษา จัดการบริหารจัดการผ่านระบบเทคโนโลยี (ICT) และบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้ระบบการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) นำหลักการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ในการบริหารจัดการทุกด้าน จัดระบบประกันคุณภาพ มีมาตรการการดูแล ซ่อมบำรุงและคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน นำระบบเทคโนโลยี (ICT) มาใช้ในการสนับสนุนการบริหารและการจัดการอย่างคุ้มค่าทุกระบบมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงผลเชิงคุณภาพด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับการสนับสนุนด้านปัจจัยทุกกลุ่มงาน ผลสำเร็จที่เป็นจุดเด่นของโรงเรียน มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หลากหลาย ทันสมัยเพียงพอ มีแหล่งบริการด้านการเรียนการสอนตามความจำเป็นที่เพียงพอ มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา บริหารเชิงกลยุทธ์มีส่วนร่วม คณะกรรมการศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างเป็นรูปธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้และบริการชุมชนเป็นสถานที่เรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภูมิปัญญาในท้องถิ่น ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของโรงเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระดับคุณภาพของโรงเรียนในฝันทั้ง 6 ด้าน ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพได้เทียบเคียงมาตรฐานสากล

ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนจึงได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ (vision) เดิมเป็น “เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน” ปรับพันธกิจ (Mission) ให้สอดคล้องกับมาตรฐานโรงเรียนมาตรฐานสากล (World –Class Standard School) ปรับการบริหารงาน โดยเพิ่มการบริหารกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 10 กลุ่มสาระ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องที่ใช้ปฏิบัติการมีทั้งหมด 46 ห้องสื่อที่เป็นเทคโนโลยีเพียงพอและทันสมัย มีทุนการศึกษาที่สนับสนุนจำนวน 14 ทุน รวมทุนทั้งสิ้น 614 ทุน รวมเป็นจำนวนเงิน 1,052,500 บาทจากการบริหารโรงเรียนดังกล่าว ทำให้โรงเรียนได้รับ

คัดเลือกจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้โรงเรียนได้รับโล่และเกียรติบัตร โรงเรียนจริยศึกษาดีเด่น นักเรียนได้รับเกียรติบัตร เยาวชนดีเด่นในสถานศึกษา จากสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ เยาวชนดีเด่นจังหวัดและสมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นโรงเรียนปลอดยาเสพติด 1 ใน 100 โรงเรียนดีเด่น เรื่องการจัดเก็บขยะจากกรมส่งเสริมอนามัยคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสโมสรรโลออนไลน์สากลภาค 310 E ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนแบบอย่างการจัดห้องสมุดดีเด่น 3 ปีซ้อน รับรางวัลดีเด่นการประหยัดน้ำ “โครงการน้ำใสทั่วไทย ดุจน้ำพระทัยพระราชินี” ด้านนักเรียน ได้รับรางวัลชนะเลิศในทุกกิจกรรมที่เข้าร่วมทั้งในเขตพื้นที่การศึกษา ระดับประเทศ จำนวน 17 รายการ คณบดีบุคลากรครู เป็นวิทยากรหลักด้านวิชาการ วิทยากรคุณภาพ มีผลงานวิชาการตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ เป็นครูที่มีผลงานดีเด่นของครูสภา เป็นครูดีเด่นยอดเยี่ยมก่อน เป็นครูต้นแบบ เป็นครูแกนนำ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนานักบุคลากรด้านการบริหาร และการจัดการได้เป็นอย่างดี

ปีการศึกษา 2554 การบริหารและการจัดการได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่โดยแบ่งโครงสร้างงานเป็น 7 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลการบริหารทั่วไป การบริหารกิจการนักเรียน การบริการ การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน โดยผู้บริหารยึดหลักการบริหารและเทคนิคการบริหารแบบ จัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management :SBM) การพัฒนาหลักการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) การบริหารงบประมาณแบบ PBB เพื่อให้ครอบคลุมในการบริหารงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน

ภาพประกอบที่ 8 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนมัธยมโยัยวิทยาคม (นามสมมติ)

การบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล (world –Class Standard School) เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียนมาตรฐานสากล (World –Class Standard School) ตามวิสัยทัศน์ (vision) การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ยั่งยืน พันธกิจ (Mission)คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล พัฒนาศักยภาพผู้เรียนในการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารได้ดีอย่างน้อย 2 ภาษา พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรมาตรฐานสากล ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อใช้พัฒนาระบบการเรียนรู้อให้มีคุณภาพ พัฒนาการบริหารจัดการระบบคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากล สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง

พร้อมทั้งปรับไปตามเป้าประสงค์ (Goal) คือ นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานสากล มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนมีหลักสูตร และการสอนเทียบเท่ามาตรฐานสากล โรงเรียนมีการบริหารจัดการระบบคุณภาพผ่าน เกณฑ์มาตรฐานสากล โรงเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน จากการบริหารจัดการดังกล่าวข้างต้นผลงานที่ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมมีจำนวนนักเรียน เพิ่มขึ้นทุกปี ผลงานนักเรียนที่เป็นประจักษ์เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีทักษะและความสามารถในการใช้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ คือ ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ทักษะ คล่องแคล่ว ถูกต้อง เหมาะสมกับระดับชั้น ใช้คอมพิวเตอร์ มี e-mail address มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล สื่อสารผ่านระบบเทคโนโลยี (ICT) เรียนรู้ผ่านระบบ e-learning และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รู้จักวิธีการแก้ปัญหา แสวงหาคำตอบ มีความสามารถในการคิด-วิเคราะห์ รู้จักปฏิเสธอย่างมีเหตุผล นำเสนอแนวคิดสะท้อนแนวคิดอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำเสนอผ่านเป็นระบบเทคโนโลยี (ICT) ได้ พร้อมทั้ง สนับสนุน การดูแลสุขภาพ อนามัย การออกกำลังกาย ศิลปะ และนาฏศิลป์ดนตรี มีวงดนตรีประจำโรงเรียน ทุกกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้สู่ชุมชน และบ้านของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี เป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบ มีผลงาน ด้านความคิดวิเคราะห์ที่ปรากฏทุกปี จากปรากฏการณ์ปีการศึกษา 2548 ถึงปัจจุบัน โรงเรียนได้มีการพัฒนาคงสภาพโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝันอย่างยั่งยืน และเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพผู้เรียนเรื่อยมา ตามเกณฑ์คุณภาพทั้ง 6 ด้านจนได้ มาตรฐานเทียบเคียงเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล และเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทาน จากปีการศึกษา 2553-2556 ดังนี้

1. คุณภาพด้านผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้อำนวยการท่านได้จัดบุคลากร ครูสอนตรงตามวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 95 สอนตามความถนัด คิดเป็นร้อยละ 5 ท่านเป็นคน คิดเร็ว ทำเร็ว ทำวันนี้เสร็จวันนี้ “เป็นคนที่มีมองด้านวิชาการได้ชัดเจน มีรอง ผู้อำนวยการที่มีความชำนาญในแต่ละฝ่ายงาน ท่านจะมอบความไว้วางใจ แต่ทุกอย่างก็ต้องผ่านท่านก่อน เมื่อท่านพิจารณาแล้วผ่าน ท่านจะทำทันที”

ครูวิชาการผู้ให้ข้อมูล, สัมภาษณ์, 2557.

“.....ผมเป็นครุวิทยาศาสตร์ ท่านได้ส่งเสริมด้านการจัดทำห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ 12 ห้อง ครบทุกชั้นเรียน ม.1, 2, 3 ห้องปฏิบัติการฟิสิกส์ ห้องปฏิบัติเคมี ห้องปฏิบัติการชีววิทยา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์กายภาพ ทำให้การจัดการเรียน การสอนได้ผลดีมาก ท่านจัดหาบุคลากรครุวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอ จึงไม่เกิดปัญหา ขาดแคลนครูครับ ท่านยังเป็นคนที่เร็วกับการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา สนับสนุนใน การเข้าร่วมแข่งขันด้านวิชาการเกือบทุกรายการครับ ผมชอบที่ท่านเปิดโอกาสให้ทั้งครูและ นักเรียนได้ใช้ความสามารถ.....”

ครูสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, สัมภาษณ์, 2557.

“.....คำว่าโรงเรียนในฝันเป็นโรงเรียนที่มีขึ้นสมัยรัฐบาล ท่านนายกทักษิณ ชินวัตร เป็นนโยบายในการจัดทำโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ได้มีโอกาสได้เรียน แต่เป็นการทำทนายสำหรับผู้บริหารที่ต้องบริหารงานโรงเรียนในฝัน เป็นนายฝัน ในฝัน ถ้าผู้บริหารไม่เก่งจริงทำไม่ได้ มีบ้างคนที่ตายก็มี เราจะได้ยินข่าว เพราะช่วงนั้นไม่มีงบประมาณให้ แต่เป็นความสมัครใจของโรงเรียนและผู้บริหารคนนั้นว่า อาสาหรือไม่ สู้หรือไม่ เพราะคำว่าในฝัน จะต้องทำตามเกณฑ์ที่เขากำหนด ถ้าทำ ไม่ได้ไม่ผ่านครับ แต่เมื่อโรงเรียนนั้นทำได้ก็เป็นผู้บริหารที่ทำได้จริงๆ ครับ..... ”

รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายงานบริหารงานทั่วไป, สัมภาษณ์, 2557.

ด้านคุณภาพผู้เรียน จากการจัดชั้นเรียนแบบ13-11-12 :12-11-11 โดยเริ่มต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 จนถึงปัจจุบัน จำนวนนักเรียนได้รับการพัฒนาจากแผนงาน ของโรงเรียนในฝันตามเกณฑ์คุณภาพทั้ง 6 ด้าน มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตลอดมา ผู้วิจัย ได้ศึกษาข้อมูลในปีการศึกษา 2554 -2556 จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นและมีผลงานที่ปรากฏ มากมาย ปีการศึกษา 2556 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,733 คน นักเรียนชาย จำนวน 1,091 คน นักเรียนหญิง จำนวน 1,642 คน โรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด จัดการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมทั้งพัฒนาพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยการอบรม ศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนและวิธีสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ นักเรียนนำเสนอวิธีการศึกษา วิธีคิด วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองและกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอนซ่อมเสริม พัฒนาห้องเรียนคุณภาพ นิเทศภายใน

ทำวิจัยชั้นเรียน ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ประกันคุณภาพภายใน ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร จัดหาสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยกิจกรรมดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้มองเห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนและความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วง 3 ปีการศึกษา ดังเช่น 1) ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทองการแข่งขันหุ่นยนต์บังคับมือ ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 2) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันคณิตศาสตร์คิดเร็ว ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 3) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันท่องอาขยานทำนองเสนาะ ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 4) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันมายากล ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับเหรียญทองแดงแข่งขันมายากลระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 5) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันโครงงานอาชีพ ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 6) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันโครงงานวิทยาศาสตร์ประเภททดลองระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 7) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันแต่งคำประพันธ์กาพย์ยานี 11 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 8) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันขับร้องเพลงไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาค ปีการศึกษา 2554 9) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันเขียนภาพลายไทยสีเอกรงค์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาค ปีการศึกษา 2554 10) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันขับขานประสานเสียงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2554 11) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน OBEC AWARD เรื่อง นูรณาการ 360 องศา ปีการศึกษา 2555 12) ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองนวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชมรม "ดีเจเสียงใส" ปีการศึกษา 2555 13) เป็นโรงเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-NET) ค่าเฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 6 อยู่ในสิบอันดับแรกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2555 14) ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทองการแข่งขันหุ่นยนต์ บังคับมือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและ ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2555 15) ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทองการแข่งขัน การประกวดหนังสือเล่มเล็ก ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรม นักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2555 16) นักเรียนได้รับรางวัล พระราชทาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2555 17) ได้เป็นตัวแทนเข้าแข่งขัน กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่ง ประเภท ข ในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและ ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2556 18) ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทองการแข่งขัน การประกวดหนังสือเล่มเล็ก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในงานแข่งขันศิลปหัตถกรรม นักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2556 19) ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับ เหรียญทองการแข่งขันหุ่นยนต์บังคับมือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในงานแข่งขัน ศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2556 20) ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับ เหรียญทองการแข่งขันหุ่นยนต์บังคับมือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในงานแข่งขัน ศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคและระดับประเทศ ปีการศึกษา 2556

ผลงานแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่อความสามารถของนักเรียนด้านทักษะและความสามารถในการใช้เครื่องมือเพื่อการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการคิด-วิเคราะห์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ตาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เก่ง ดี มีความสุข

ภาพประกอบที่ 9 นักเรียนมีคุณภาพด้านวิชาการได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระดับประเทศ

2. ด้านคุณภาพครู

โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้ มีวิจัยในชั้นเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายงานเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านนักเรียน สรุปรูป STQ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้ครูมีความรู้และเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รู้จักการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รู้จักการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน เรียนรู้วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เรียนรู้วิธีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน เสริมสร้างศักยภาพครูทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีโครงการในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาครู

เช่น โครงการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล โครงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 โครงการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ โครงการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และ
 แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมตัวอย่างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
 โครงการผลิตสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ครูใช้ช่วยในการจัดการเรียนการ
 สอน โครงการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน โครงการนิเทศภายใน โครงการระบบดูแลช่วยเหลื
 นักเรียน โครงการพัฒนาครูและบุคลากร โครงการพัฒนาระบบวัดผลและประเมินผล จาก
 การพัฒนาครูตามโครงการและกิจกรรมข้างต้น ทำให้ครูเป็นครูมืออาชีพ ได้รับรางวัล ครู
 สอนดี โดยได้รับรางวัลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 3 คน ครูดีเด่นยอดเยี่ยมก่อน
 ครูได้รับรางวัลเหรียญทอง การนำเสนอผลงานเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิทยาศาสตร์
 คณิตศาสตร์ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขาชีววิทยาและสาขาฟิสิกส์ สาขาโลก
 ดาราศาสตร์ และสาขาคณิตศาสตร์ ครู ได้รับรางวัล OBEC AWARDS ครูได้รับรางวัล
 เหรียญทอง การนำเสนอผลการพัฒนานวัตกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู
 โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล รับรางวัลครูผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น เนื่องในวันภาษาไทย
 แห่งชาติ พ.ศ.2555 การส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ บุคลากรครู
 ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นนครผู้ที่มีจรรยาบรรณดีเด่น “ครูสตุติ”จากสำนักงาน
 คณะกรรมการครูสภา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 คน ครูได้รับเครื่องหมายเชิดชู
 เกียรติ “หนึ่งแสนครูดี”ปีการศึกษา 2554-2556 จำนวน 48 คน ครูผู้สนับสนุนนักเรียน
 รางวัลดาวรุ่ง การประกวดอ่านทำนองเสนาะมัธยมศึกษาตอนต้น โครงการธนาคาร
 โรงเรียนของธนาคารออมสิน ปีการศึกษา 2556 ครูได้รับรางวัลเหรียญทองอันดับ 2 การ
 นำเสนอผลงาน Best Practice ในงาน School Symposium 2013

จากผลงานที่ปรากฏเป็นการบริหารจัดการของผู้บริหารเห็น
 ความสำคัญในการพัฒนาด้านครูให้มีคุณภาพและผลงานดังกล่าวยังส่งผลไปยังนักเรียน
 ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าครูเมื่อได้รับการพัฒนา ก็จะทำให้
 การศึกษาในโรงเรียนมัธยมไย้ยวิทยาคม เป็นที่ยอมรับของสาธารณะและบุคคลทั่วไป

ภาพประกอบที่ 10 การประเมินผลงานครูเมื่อรับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทาน

3. ด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่งของโรงเรียนในฝันส่งผลไปยังการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนและเกิดผลสำเร็จ ซึ่งจะขาดเสียไม่ได้ โรงเรียนจัดบรรยากาศด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพเต็มตามศักยภาพมีห้องสมุดขนาด 300 ตารางเมตร มีการสืบค้นหนังสือ การยืมหนังสือคืนหนังสือใช้ระบบบาร์โค้ด เฉลี่ยการใช้ห้องสมุด 400 คนต่อครั้งต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 17 ของนักเรียนทั้งหมดมีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 6 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 4 ห้อง จำนวนคอมพิวเตอร์ จำนวน 350 เครื่อง ห้องภาษา 2 ห้อง ห้องจริยธรรม จำนวน 1 ห้อง ห้องหมอลำ จำนวน 1 ห้อง ห้องศิลปศึกษาจำนวน 2 ห้อง ห้องFITNESS จำนวน 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการคหกรรม จำนวน 2 ห้อง ห้องแนะแนว 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ จำนวน 2 ห้อง ห้องห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 ห้อง ห้องปฏิบัติการอุตสาหกรรม จำนวน 2 ห้อง ห้องปฏิบัติการเกษตรกรรม จำนวน 2 ห้อง ห้องพยาบาล 1 ห้อง ห้อง E-Classroom ร้านตัดผม ร้านเสริมสวย 2 ร้าน ห้องคาราโอเกะ จำนวน 1 ห้อง ห้องภูมิปัญญาไทย จำนวน 1 ห้อง ห้องธุรกิจศึกษา จำนวน 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการ GLOBE จำนวน 1 ห้อง ธนาคารโรงเรียน 1 ธนาคาร ห้องดนตรีพื้นเมืองดนตรีสากล

จำนวน 1 ห้อง ห้องมินิคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ห้อง ห้องสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียน
 จำนวน 1 ห้อง ห้องสถานีวิทยุชุมชน 1 สถานี โดยจัดบรรยากาศบริเวณ อาคารสถานที่
 รวมทั้งห้องเรียนแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่น เพื่อเป็นการ
 ส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน รักโรงเรียน มีห้องเรียนพิเศษ ห้องปฏิบัติการ มีสื่ออุปกรณ์
 เครื่องมือ เครื่องใช้มีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์และสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการ
 ลงมือปฏิบัติจริง และใช้อย่างคุ้มค่า คุณภาพของสื่อที่จำเป็นอีกอย่างระบบ ICT ใช้ในการ
 สนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีระบบการให้บริการ มีประสิทธิภาพโดยส่งผลต่อ
 กลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพภายใต้ข้อจำกัดด้านปัจจัยสนับสนุน พร้อมทั้งมาตรการใน
 การดูแลซ่อมบำรุง และมีแนวทางเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการ แหล่งเรียนรู้ที่
 จำเป็นอีกอย่างหนึ่งคือ ห้องสมุด มีสภาพภายใน การจัดวาง การตกแต่งมีความเหมาะสม
 บรรยากาศ เชิญชวนให้ใช้บริการ มีสื่อสนับสนุนการสืบค้นข้อมูลอย่างหลากหลายเพียงพอ
 ทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี (ICT) มีกิจกรรมที่เป็นสากลในการใช้บริการห้องสมุด
 มีระบบครบวงจรในด้านการรักการอ่านของนักเรียนอย่างชัดเจน จัดกิจกรรมมีความ
 เชื่อมโยงกับการพัฒนาการด้านความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล จากการอ่านรวมถึง
 หนังสือเล่มโปรด มีการประเมินนักเรียนเป็นระบบมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้ความสามารถ
 และบริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียนโดยระบบเทคโนโลยี (ICT)

จากคุณภาพแหล่งเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่
 เพียงพอใจทุกปีการศึกษา ผลงานที่ปรากฏจากปีการศึกษา 2548 ถึงปัจจุบัน โรงเรียนมี
 แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพอีกอย่างหนึ่งคือ สนามกีฬา ประเภทติ๊กอล์ฟโรงเรียนได้สร้างสนาม
 กอล์ฟ ขนาดใหญ่เป็นแหล่งเรียนรู้ในการเล่นกีฬา และยังเป็นที่พักนักเรียนให้หารายได้ใน
 ระหว่างเรียนได้เป็นอย่างดี เป็นโรงเรียนแรกที่มีหลักสูตรการสอนกีฬาติ๊กอล์ฟ และยังมี
 แหล่งเรียนรู้อีกอย่างที่ประทับใจอีกอย่างคือ ค่ายลูกเสือขนาดใหญ่ในพื้นที่ของโรงเรียน
 เพราะเป็นโรงเรียนที่มีเนื้อที่ 2 แปลง จึงสามารถสร้างค่ายลูกเสือได้สามารถจัดการเรียน
 การสอนได้จริง ฝึกปฏิบัติจริงได้ครบทุกขั้นตอน ทำให้โรงเรียนได้รับรางวัลที่แสดงให้เห็น
 ถึงความพร้อมและเกิดผลต่อนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น 1) เป็นโรงเรียนต้นแบบ
 โรงเรียนในฝัน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ 2 ปีต่อเนื่อง
 2) เป็นโรงเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-NET) ค่าเฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการ
 เรียนรู้ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในสิบอันดับแรกของ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2553 เป็นโรงเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-NET) ค่าเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในสิบอันดับแรกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสาม เมื่อวันที่ 6-8 มิถุนายน 2555 ในระดับดีมาก 5) ได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ปีการศึกษา 2552 และผ่านการประเมินรับรองรอบสอง (Reaccreditation) ปี 25556 ได้รับรองการประเมินเป็นโรงเรียนรับรางวัลพระราชทานปีการศึกษา 2556

ผลงานที่ปรากฏโรงเรียนเป็นที่ยอมรับ ด้านการพัฒนาระบบแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สืบเนื่องมาจากความร่วมมือของทุกฝ่าย พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) ร่วมมือร่วมแรงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จนเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานสถานศึกษาอื่นๆ จนได้รับการเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในพื้นที่ เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class standard School) และได้รับการเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทานซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดของสถานศึกษาที่ทุกโรงเรียนใฝ่ฝัน

ภาพประกอบที่ 11 แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในทุกสาระการเรียนรู้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้

4. ด้านคุณภาพกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต

เป็นด้านที่ส่งผลถึงนักเรียนโดยตรงที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะตามศักยภาพของแต่ละคนโรงเรียนได้ใช้กลยุทธ์ที่ 2 ของสถานศึกษา คือพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตตามศักยภาพ โดยมีโครงการและกิจกรรมสนับสนุนจำนวน 50 โครงการให้ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดโรงเรียนใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา โดยการส่งเสริมนักเรียนได้เรียนวิชาบังคับและวิชาบังคับเลือกตามหลักสูตรที่กำหนด สนับสนุนให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาเลือกตามความถนัดเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงและสอนวิชาชีพระดับสูงตามความต้องการของท้องถิ่น จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและเรียนวิชาเลือกเสรีที่หลากหลายพร้อมทั้งนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้เป็นสื่อประกอบการสอน ผลผลิตสื่อการสอนนำเทคนิคที่หลากหลายมาปรับในกระบวนการเรียนการสอน ใช้วิทยากรชำนาญการในท้องถิ่นให้ความรู้ บริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยการจัดคณะกรรมการนักเรียน สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด และการรักษาดินแดน ซึ่งจะเสริมสร้างการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียนอันจะส่งผลให้เป็นพลเมืองที่ดีที่มีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคต เน้นเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน สนับสนุนโครงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน กิจกรรมวันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันสำคัญทางพุทธศาสนา การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง จากโครงการและกิจกรรมที่โรงเรียนใช้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน และสามารถสร้างเกียรติยศ ชื่อเสียงแก่โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ทำให้มีผลงานที่ปรากฏในด้านคุณภาพนักเรียนที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นสิ่งที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนดังเช่น

- 1) นักเรียนได้รับรางวัลพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในการแข่งขันคอมพิวเตอร์และหุ่นยนต์ ยุวชนชิงแชมป์ประเทศไทย ประจำปีการศึกษา 2556 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1
- 2) ได้รับโล่เกียรติคุณจากนายจตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2557 เป็นผู้ที่มีความสามารถดีเด่นและนำชื่อเสียงมาสู่ระเทศชาติ ด้านทักษะฝีมืออาชีพ จำนวน 2 คน
- 3) โรงเรียนได้เป็นตัวแทนแข่งขันผลงานศิลปกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 63 ในระดับประเทศ จำนวน 4 รายการรางวัลชนะเลิศการแข่งขันหุ่นยนต์บังคับมือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รางวัล

ชนะเลิศ วงดนตรีลูกทุ่งประเภท ข รางวัลชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดเพลงไทยเดิม
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดหนังสือเล่มเล็ก ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลงานที่เกิดจากการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเป็นปรากฏการณ์
ที่ทำให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนและสาธารณชนที่ทำให้เกิดการพัฒนาตามข้อจำกัดของ
โรงเรียนในฝันอย่างต่อเนื่องสามารถทำให้นักเรียนนำทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและ
เป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนตามความสามารถและความสนใจ ความถนัดของ
ผู้เรียนและเป็นการกระตุ้นนักเรียนจากรุ่นสู่รุ่นเกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ และยั่งยืน
นับว่าเป็นผลงานที่สามารถนำพาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานสากลและได้รับการรับรองเป็น
โรงเรียนรับรางวัลพระราชทาน ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดของสถานศึกษา

ภาพประกอบที่ 12 กิจกรรมโรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิต
นำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่ถูกต้องและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ภาพประกอบที่ 13 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิต
สามารถหารายได้ระหว่างเรียนได้

5. ด้านคุณภาพการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

โรงเรียนปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้บริการสุขภาพ
อนามัยของนักเรียนและเน้นการพัฒนาส่งเสริมสุขภาพอนามัย สนับสนุนและส่งเสริม
ให้มีการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย สร้างสนามกอล์ฟ ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่มี
ความสนใจ และเก่งด้านกีฬา จนถึงระดับภาคหรือระดับประเทศ เปิดสอนวิชาทหาร (ร.ด.)
นักเรียนชายทุกคนที่มีความสมัครใจ อย่างเข้มแข็งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกปี
ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียน มีโครงการรณรงค์ต่อต้านสารเสพติด
ในสถานศึกษา โครงการต่อต้านโรคเอดส์ โครงการควบคุมคุณภาพอาหารกลางวัน
การจัดระบบจราจร โครงการกีฬาเพื่อสุขภาพ โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน จัดกิจกรรม
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด มีการเฝ้าระวังมีความร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชน
เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และความเข้าใจ
แก่นักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เป็นประจำ จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาด้านยาเสพติด เพื่อฝึก
นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการออกกำลังกายและมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ กิจกรรมส่งเสริม
ศิลปะดนตรี มีวงดนตรีประจำโรงเรียน ฝึกนักเต้น ฝึกนักร้องสามารถรับจ้างงานประเพณี
หรืองานมหรสพเพื่อหารายได้ระหว่างเรียนได้ ซึ่งเป็นการใช้ความสามารถและความถนัด

ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีการประกวดแข่งขันในกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ แข่งขันทางวิชาการทุกระดับ มีการระดมทุนสร้างโรงอาหาร ปรับปรุงโรงอาหาร เพื่อให้เกิดความเพียงพอแก่นักเรียนทุกคนให้ได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการพร้อมทั้งจัดทำห้องเรียนพิเศษ โดยใช้การสอนแบบ EIS (English for integrated Studies Project) ซึ่งเป็นการสอนรูปแบบบูรณาการการเรียนการสอนของครูชาวไทย โดยใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์หรือรายวิชาอื่นที่คุณครูมีความพร้อมเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษทั้งนักเรียนและครู

ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโครงการแบบ EIS ดีกว่านักเรียนโปรแกรมปกติทั้งในระดับชั้นเดียวกันและต่างชั้นกัน ซึ่งมีลักษณะเหมือนนักเรียนในโครงการ EP (English Program) และ MEP (Mini English Program) โครงการห้องเรียนคอมพิวเตอร์มาตรฐาน โครงการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งเป็นที่สนใจการเรียนของนักเรียนมากขึ้น ครูมีพัฒนาการด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอย่างรวดเร็ว และสามารถสอนวิชาเฉพาะด้านภาษาอังกฤษ เปรียบเสมือนครูต่างชาติ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรในท้องถิ่น ให้ความสนใจ และเห็นความสำคัญต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ในปีการศึกษา 2556 โรงเรียนใช้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ EIS ในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ และรายวิชาคอมพิวเตอร์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 เป็นการปรับสภาพการจัดบรรยากาศหรือห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่พัฒนาตามศักยภาพของนักเรียน ที่ทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตามสภาวะการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวของผู้เรียนให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ผลงานที่ปรากฏเป็นรูปธรรมดังนี้ ดังเช่น 1) เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ปีการศึกษา 2552 และผ่านการประเมินรับรองรอบสอง (Reaccreditation) ปี 2555 2) เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามเป้าประสงค์ข้อที่ 4 โรงเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน 3) เป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ปีการศึกษา 2556 เป็นรางวัลสูงสุดของสถานศึกษา นักเรียนปลอดจากยาเสพติด 100 % สภาพแวดล้อมสะอาด ปลอดภัย 100 % นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ จำแนกตามกลุ่มปกติ กลุ่มเลี้ยงและกลุ่มพิเศษ 100 % นักเรียนรู้จักการเลือกรับประทานอาหาร 100 % นักเรียนมีสุนทรียภาพด้านดนตรี 90 %

จากผลงานที่เกิดจากการพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชน และสาธารณชนที่ทำให้เกิดการพัฒนา ตามข้อจำกัดของโรงเรียนในฝันอย่างต่อเนื่องสามารถส่งผลไปยังกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมตามสมรรถภาพและตามศักยภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมหัศจรรย์นำทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นการพัฒนาศักยภาพของ นักเรียนตามความสามารถและความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนเป็นการกระตุ้นนักเรียน จากรุ่นสู่รุ่นเกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน นับว่าเป็นผลงานที่สามารถนำพา โรงเรียนเข้าสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล (World –Class Standard School) และได้รับรอง การเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดของสถานศึกษา

ภาพประกอบที่ 14 กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนเพื่อให้เกิด การพัฒนาจากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

คุณลักษณะเฉพาะของผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมโย้ยวิทยาาคม เป็นผู้บริหารระดับ 9 ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ปัจจุบันมีภูมิลำเนา บ้านเลขที่ 79 หมู่ 4 บ้านโพนสมุทรชัย ตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดทวาปี รหัสไปรษณีย์ 47120 การศึกษาปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา (กศ.ม.) ประวัติการทำงาน รับราชการในตำแหน่ง ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม จังหวัดทวาปี ปี 2522 ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3-5 โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม จังหวัดทวาปี ปี 2525-2532 สอบเปลี่ยนสายงานเป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ระดับ 5 โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2533 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ ระดับ 6 โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2535 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ ระดับ 7 รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนบ้านคำยางพิทยาคม จังหวัดทวาปีเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2536 ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ระดับ 7 โรงเรียนคำยางพิทยาคม จังหวัดทวาปีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2539 ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับ 8 โรงเรียนโพธิแสนวิทยา จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2541 ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับ 8 โรงเรียนหนองหลวงศึกษา จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2542 ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับ 8 โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2544 ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับ 9 วิทยฐานะเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2548 ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับ 9 วิทยฐานะเชี่ยวชาญโรงเรียนมัธยมโย้ยวิทยาาคม จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2554 จนถึงปัจจุบัน

ผลงาน ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครูผู้มีจรรยาบรรณดีเด่น “ครูสดุดี” ประจำปี 2547 จากสำนักงานคณะกรรมการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัลดีเด่น อันดับ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2547 เป็นประธานสหวิทยาเขตลุ่มน้ำยาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

“.....จากโรงเรียน ธรรมดา ที่สามัญ	สู่โรงเรียน ในฝัน อันสดใส
4 พฤศจิกายน ชนชื่นใจ	ปี 48 ก้าวไกล ให้สุขมา
ความดี เก่ง เร่งรุด ไม่หยุดยั้ง	ด้วยมุ่งหวัง สืบสาน การศึกษา
สร้างผลงาน ทอถัก ประจักษ์ตา	ล้ำเลิศค่า วิชาการ ผ่านเด็กไทย

ปีสองพัน ห้าร้อย ห้าสิบสอง	เทาแดงร่วม ฉลอง รางวัลใหญ่
ได้โรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ ประกาศไกล	ระดับเพชร ดีเด่นใน ผืนไทรงาม
ความมุ่งหวัง เรายัง ไม่หยุดนิ่ง	สร้างสรรค์สิ่ง ล้ำค่า นำเกรงขาม
สู่โรงเรียน มาตรฐานสากล กระฉ่อนนาม	ปีสองพัน ห้าร้อยห้าสิบสาม นามเรื่องรอง
จากวันนั้น ถึงวันนี้ ที่มีค่า	เรายังหมั่น พัฒนา ทุกสิ่งผอง
ทั้งครูและ นักเรียน เพียรปรองดอง	ทั้งชุมชน ร่วมประคอง ประสานงาน
เราพร้อมแล้ว มุ่งสู่ฝัน อันสูงสุด	ไม่ยิ่งหยุด ฝ่าไป ให้ไขชาน
เพื่อรางวัล โรงเรียน พระราชทาน	เป็นผลงาน เพื่อผองเรา ชาววานร
รู้เทา-แดง แห่งนี้ มีไอรัก	ครูพร้อมพรัก ตั้งใจ ใฝ่การสอน
นักเรียนดี มีวินัย ใจอาทร	บุคลากร สามัคคี มีผลงาน
หลอมรวมใจ ตั้งมั่น สร้างสรรค์ค่า	เพื่อประโยชน์ ด้านศึกษา มหาศาล
แสนภูมิใจ ที่ได้ ร่วมทำงาน	บริหาร องค์กรใหญ่ ด้วยใจจริง.....”

โรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีการพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผมในฐานะผู้บริหาร รู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้ร่วมงานกับคณะผู้บริหาร คณะครู ทุกท่านนักเรียนและบุคลากรทุกคน จากโรงเรียนประจำอำเภอในชนบท ก้าวสู่การเป็น โรงเรียนที่มากด้วยเกียรติยศ ชื่อเสียงและผลงานมากมายที่โรงเรียนได้รับ ทั้งการได้รับการ รับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบในฝัน อันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2548 การ ได้รับโล่รางวัลชนะเลิศ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรดีเด่น ระดับประเทศในปี 2552 ผ่านการประเมินสมศ. รอบสามระดับคุณภาพดีมาก เกือบทุกตัวบ่งชี้ และผลงานอื่นๆ อีก มากมายล้วนเป็นผลมาจากการร่วมแรงร่วมใจของทุกคนในโรงเรียนด้วยความโดดเด่น ดังกล่าวจึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะพัฒนาโรงเรียนของเราไปสู่โรงเรียนพระราชทาน ซึ่งถือเป็นรางวัลที่มีเกียรติยศสูงสุดเป็นสิริมงคลแก่ผู้รับ ผมจึงขอเชิญชวนชาวอำเภอบ้านไย้อย ทุกท่านร่วมชื่นชมยินดี และเตรียมรับการประเมินโรงเรียนและนักเรียนเพื่อรับรางวัล พระราชทานระดับกลุ่มจังหวัดที่จะมีขึ้นในวันที่ 23 มกราคม 2556 นี้ ด้วยความภาคภูมิใจยิ่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมไย้อยวิทยาคม

14 มกราคม 2556

(สาส์นจาก ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมโทยังวิทยาคมจากรวบรวมเพื่อการ
ประชาสัมพันธ์ เทา-แดง ฉบับปีการศึกษา 2555)

จากสาส์นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาโรงเรียนในด้าน
บริหารจัดการที่มุ่งสู่ความสำเร็จที่สูงสุด โดยการบริหารจัดการด้านบุคลากรจัดคน
จัดการจัดงานโดยมอบหมายงานให้เหมาะสมกับคน โดยใช้เทคนิคการใช้บุคลากรครูหนุ่ม
สาวเข้ารับผิดชอบงานอย่างมุ่งมั่น มอบรองผู้อำนวยการที่มีความถนัดในฝ่ายงานทั้ง 4
งาน ด้านแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม โรงเรียนในฝันจะประสบ
ความสำเร็จจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัด การบริหารจัดการเพื่อให้
องค์กรประสบผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โรงเรียนมีการวางแผน กำหนด
ทิศทางในการทำงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนจนถึง
แนวทางปฏิบัติ โรงเรียนมีแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการ
ประจำปีการศึกษาให้เป็นรูปธรรม เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารคุณภาพการศึกษา
ในโรงเรียน และดำเนินงานตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้น
ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 แผนการบริหารจัดการของโรงเรียนทำให้เกิดความ
ยั่งยืน และอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารทำให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความ
เข้าใจในทุกสิ่งที่สื่อสารออกไปในทางเดียวกัน และชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง และ
มีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของหน่วยงานที่
รับผิดชอบ กำหนดและมีมติร่วมกันเป็นสิ่งที่จำเป็นที่โรงเรียนต้องมีและปฏิบัติ คือ สี่ประจำ
โรงเรียน “เทา-แดง” พุทธสุภาสิตประจำโรงเรียน “วิชาจจริยาจสมปวัตตนติ” ผู้ถึงพร้อม
ด้วยวิชาและจรรยา คำขวัญโรงเรียน “เรียนดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม” อัตลักษณ์ “ความรู้
คู่คุณธรรม” เอกลักษณ์ “ดนตรี กีฬาเด่น เน้นสุขภาพดี” และสิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้
สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยคือ วิสัยทัศน์ ได้มีการปรับเปลี่ยนจาก
เดิมให้สามารถปฏิบัติได้จริงและเป็นรูปธรรมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเป็นโรงเรียน
มาตรฐานสากลโดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) ว่า “เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน”
พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนภารกิจที่รับผิดชอบตาม พันธกิจ (Mission) คือ 1. พัฒนาผู้เรียนให้มี
คุณภาพตามมาตรฐานสากล 2. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนในการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
และภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการใช้ภาษาอย่างน้อย 2 ภาษา 3. พัฒนาระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4. พัฒนาหลักสูตรการศึกษา
 ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรมาตรฐานสากล 5. ส่งเสริมให้ครู
 จัดทำแผนจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6. พัฒนาสื่อนวัตกรรม
 และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อใช้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ 7. พัฒนาการ
 บริหารจัดระบบคุณภาพและส่งเสริมศักยภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากล 8. สร้าง
 เครือข่ายร่วมพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน 9. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม
 ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 10. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลโดยเน้นสภาพจริง

เป้าประสงค์ (Goal) 1. นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานสากล มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 2. โรงเรียนมีหลักสูตรและการสอนเทียบเท่า
 มาตรฐานสากล 3. โรงเรียนมีการบริหารจัดการระบบคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากล
 4. โรงเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน ประเด็นยุทธศาสตร์
 (Strategic issues) 1. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2. การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
 3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยปรับเปลี่ยน
 การบริหารจัดการ ออกเป็น 7 งาน (ตามโครงสร้างงานปีการศึกษา 2554) เพื่อให้งาน
 ครอบคลุมมีประสิทธิภาพสูงสุดจนประสบผลสำเร็จ จากโรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียน
 มาตรฐานสากล และเป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ซึ่งเป็นรางวัลอันสูงสุดของ
 สถานศึกษา

โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม (นามสมมติ)

1. บริบทบริบทชุมชนภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เป็นโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่ใน
 หมู่บ้านดง ตำบลภูไท และเป็นโรงเรียนประจำอำเภอภูไทจังหวัดทวาย มีความพร้อมด้าน
 การศึกษาทุกด้าน เป็นอำเภอที่มีความเจริญด้านวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบสานมาตั้งแต่
 สมัยโบราณ อำเภอนี้มีข้าราชการที่ประสบผลสำเร็จด้านการศึกษามากมาย เช่น
 เป็นรัฐมนตรี เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายอำเภอ และในตำแหน่งอื่นๆ อีกมากมาย
 ประชากรมองเห็นการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งมีจำนวนประชากร 35,675 คน
 จำนวนหลังคาเรือน 7,917 หลังคาเรือน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย : Thailand Information

Center) ตำบลภูไทเป็นที่ราบเชิงเขา ติดกับเทือกเขาภูพานเหมาะสำหรับการทำสวน ทำไร่ และทำนา อาชีพหลัก ทำนา อาชีพเสริม ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ไร่อ้อย มันสำปะหลัง ฯลฯ อำเภอภูไท จังหวัดทวาปี รหัสทางภูมิศาสตร์ 4705 รหัสไปรษณีย์ 47150 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด คนภูไท “ภูไทกะป่อง” คำว่า “กะป่อง” ของภาษาภูไท หมายถึง “สมอง” หรือ “ฉลาดมีสติปัญญา” ถิ่นฐานเดิมของคน “ภูไทกะป่อง” สันนิษฐานว่ามาจาก “เมืองแฉ่ง” หรือ “เมืองน้ำน้อยอ้อยหนู” ในเขตสิบสองจุไทยเช่นเดียวกับกลุ่มภูไทอื่นๆ โดยมีต้นตระกูลร่วมกัน คือ “ขุนเพายาว” ต่อมาสันนิษฐานว่า “เจ้าหาญ” บุตรชายของขุนเพายาวคงขัดเคืองกับบิดาจึงขอแยกไปตั้งเมืองใหม่ที่เมือง “กะป่อง” เจ้าหาญมีบุตรชาย 2 คน คือ “ท้าวคำผง” และ “ท้าวคำเชื่อน” (พระยาเชื่อนชั้นท์) เมื่อครั้งไทยทำสงครามกับเวียงจันทน์ คนภูไทกะป่องต้องอพยพหนีภัยสงคราม ระหว่างนั้น “พระยาเชื่อนชั้นท์” ได้ถึงแก่กรรม “ท้าวราชินิกุล” ผู้เป็นบุตรจึงพาครอบครัวและบ่าวไพร่อพยพข้ามแม่น้ำโขงขึ้นฝั่งไทยที่เมืองนครพนมเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2387 ผู้คนที่อพยพมาในครั้งนั้นประมาณ 400 ครอบครัวอพยพมุ่งหน้ามาจนถึงเมืองทวาปี มาหยุดพักบริเวณหนองสองห้อง จวนข้าหลวงหลังเก่า และบริเวณวัดสะพานคำ (หนอง-สองห้องในปัจจุบัน คือ สถานีประมงน้ำจืด จังหวัดทวาปี ส่วนจวนข้าหลวงเก่าอยู่ทางทิศตะวันตกของสนามมิ่งเมือง) ท้าวราชินิกุลเห็นว่า หากคนภูไทอาศัยอยู่ในเมืองทวาปี จะทำให้เมืองแออัด และขัดสนที่ทำกิน เพราะมีคนเมืองทวาปี อาศัยอยู่ก่อนแล้ว และคนภูไทบางส่วนคงได้รับการบีบคั้นทางจิตใจจากผู้ที่อาศัยอยู่เดิมจึงนัดหมายกันอพยพออกจากเมืองทวาปีมุ่งหน้าไปทางทิศตะวันตก จนไปถึงเมืองพนมดงรัก (นามสมมติ) ด้วยความเคยชินของคนภูไทที่เคยอาศัยอยู่บนภูเขาจึงเดินทางมุ่งหน้าสู่เทือกเขาภูพาน พบที่เหมาะสมมีลำน้ำไหลผ่าน จึงหยุดและตั้งบ้านขึ้นชื่อว่า “บ้านพุ่ม” ปัจจุบันเรียก “บ้านพุ่มหนองปิง” และ “ห้วยบ้านพุ่ม” ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอน้ำอูน (นามสมมติ) ต่อมาท้าวราชินิกุลและคนภูไทบ้านพุ่มได้หาทำเลที่เหมาะสมแก่การทำกิน ได้รับคำแนะนำให้เดินทางต่อไปทางทิศตะวันออกจึงพบที่ราบลุ่มอยู่ทางทิศเหนือของห้วยปลาหาง เหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐานและอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทุ่งหญ้าปูลา คนภูไทจึงตั้งบ้านเมืองขึ้น ณ ที่แห่งนี้ และเรียกชื่อว่า “บ้านหนองหอย” เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2390 และตั้งถิ่นฐานมั่นคงมาจนถึงปัจจุบันประมาณปี พ.ศ. 2440 ได้เกิดเหตุไฟไหม้ขึ้นบริเวณชุมชนคนภูไท ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนภูไทกะป่องต้องขยายชุมชนออกไปตั้งครัวเรือนใหม่ในบริเวณบ้านธาตุ บ้านกุดพร้าว บ้านดงเชียงเครือ บ้านโนนอุดม และบ้านไฮ่คนภูไทมีวิถีการดำรงชีวิตหาอยู่หากินอย่างเรียบง่าย มีอาชีพทำไร่เลื่อนลอย

และเก็บของป่าในเขตเทือกเขาภูพาน ของป่าที่เก็บหา ได้แก่ หน่อไม้ ผักหวาน เห็ด ไข่มดแดงและหวาย ต่อมาภายหลังเมื่อมีพ่อค้าคนจีนเข้ามาจับซื้อของป่า คนภูไทจึงออกหาขายบง (ใช้ทำธูป) และขี้สูด (ชัน) เพื่อขายคนภูไททำมาหากินโดยอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก เริ่มมีการค้าโดยกลุ่ม “นายฮ้อย” ซึ่งรับซื้อของป่าและวัวควาย ไปขายถึงจังหวัดนคร (นามสมมติ) พอขากลับก็ซื้อสินค้าเบ็ดเตล็ดกลับมาขาย ได้แก่ ไม้ขีด เทียน ยารักษาโรค ฮ้อย น้ำตาล โสร่ง และผ้าจีน ในปี พ.ศ.2480 มีร้านขายของเบ็ดเตล็ดอยู่ 2 ร้าน ซึ่งขายยา สินค้าเบ็ดเตล็ด และของกินของใช้ โดยรับมาจากพ่อค้าคนจีนจากจังหวัดธานี (นามสมมติ) และเมื่อปี พ.ศ. 2503 จึงมีรถยนต์โดยสารรับส่งผู้คนจากอำเภอภูไทกับจังหวัดทวาปี เป็นครั้งแรกความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวภูไท ครอบครัวของคนภูไทเป็นครอบครัวขยาย มีพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย รวมทั้งลูกเขยลูกสะใภ้และลูกหลานอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน นับถือญาติทางฝ่ายชายมากกว่าฝ่ายหญิง เห็นได้จากเมื่อแต่งงานฝ่ายผู้หญิงต้องไปอยู่กับสามี ยกเว้นหากฝ่ายผู้หญิงเป็นลูกสาวคนเดียว ฝ่ายชายจำเป็นต้องไปอยู่บ้านพ่อตาแม่ยาย เรียกว่า “เขยชู” (เขยสู่) และเป็นผู้ได้รับมรดกของพ่อตาแม่ยายในภายหลัง คนภูไทมีความกตัญญูและให้ความเคารพต่อบรรพบุรุษสูง เพราะมีความผูกพันกันทางเครือญาติอย่างสูง นิยมให้ลูกหลานแต่งงานในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันมากกว่าแต่งงานข้ามกลุ่ม ทำให้คนในชุมชนเป็นญาติสนิทและใกล้ชิดกัน พิธีแต่งงานจะจัดขึ้นที่บ้านฝ่ายหญิง โดยญาติพี่น้องของคู่สมรสจะไปรวมกันจัดเตรียมอาหารและช่วยกันทำ “พานบายศรี” ทำด้วยฝ้ายผูกแขน ทำเทียนขอขมาให้เพียงพอกับจำนวนของญาติผู้ใหญ่ เมื่อถึงวันงานฝ่ายเจ้าบ่าวจะยกขันหมากมายังบ้านเจ้าสาวและขึ้นเรือนเพื่อทำพิธีบายศรีสู่ขวัญโดยมีล่ามเป็นผู้ทำพิธี ความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษยังมีบทบาทสูงในการควบคุมสังคมของคนภูไท โดยพ่อแม่จะอบรมสั่งสอนลูกหลานให้โดยพ่อแม่จะอบรมสั่งสอนลูกหลานให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ไม่ให้เกิดการผิดผีบรรพบุรุษ รวมทั้งมีข้อห้าม หรือ “ชะล่า” ให้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ผู้ชายภูไทมีบทบาทสูงในการเป็นผู้นำทั้งในครอบครัว และในชุมชน แม้ว่าการตัดสินใจภายในครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายหญิง แต่ต้องปรึกษาหารือกันก่อน ฝ่ายหญิงจะทำก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากฝ่ายชาย สำหรับในเครือญาติ คนภูไทจะให้ความสำคัญแก่คนเฒ่าคนแก่หรือผู้อาวุโสของตระกูล ในแต่ละตระกูลจะมี “เจ้าโคตร” ทำหน้าที่คอยประสานดูแลลูกหลานและไกล่เกลี่ยปัญหาความขัดแย้ง หากเกิดการขัดแย้งระหว่างคุ่มหรือระหว่างบ้าน จะมีตัวแทนของผู้ใหญ่แต่ละฝ่ายมาพูดคุยไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและเมื่อผู้อาวุโสเหล่านั้นตกลงกันแล้วชาวบ้านจะถือปฏิบัติตาม คนภูไท

มีความเชื่อใน “ผีบรรพบุรุษ” หรือ “ผีด้าม” ซึ่งหมายถึง ผีบิดามารดาหรือผีปู่ย่าตายาย ที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นความเชื่อที่ฝังลึกในจิตใจของคนไทยทุกคน คนไทยทุกคนเชื่อว่าผีจะใช้ มุมหัวนอนมุมใดมุมหนึ่งเป็นที่อยู่ของผีบรรพบุรุษ ทำเป็นหิ้งไว้บูชา บางครั้งจึงเรียกว่า “ผีแจ” ที่คอยปกป้องคุ้มครองดูแลอยู่ตลอดเวลา นอกจากผีบรรพบุรุษแล้วคนไทยยังนับถือ “ผีตาแฮก” หรือ “ผีตาแฮะ” ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับปราสาทเสาศาเดียวในลัทธิพราหมณ์ จนกลายเป็นศาลพระภูมิเจ้าที่ในปัจจุบัน ในอดีตชาวบ้านมักสร้างบ้านหรือศาลาเสาศาเดียว ขนาดเล็กตั้งไว้ในนา เพื่อเป็นที่อยู่ของผีตาแฮะ ก่อนที่จะทำนาทุกครั้งจะมีพิธีเลี้ยงเช่น สังเวชบวงสรวง เพื่อบอกกล่าวให้ผีตาแฮะคุ้มครองดูแลข้าวกล้า และให้การทำนาได้ผลดี และเมื่อจะนำข้าวขึ้นเล้าก็ต้องทำพิธีเช่นสังเวชผีกครั้ง การนับถือผีอีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ “ผีปู่ตา” ซึ่งเป็นที่นับถือของคนทั้งหมู่บ้าน “ผีปู่ตา” ได้รับการยกย่องให้สูงขึ้น เรียกว่า “มเหล็กข์” หมายถึง ผีที่เคยเป็นเจ้าเมืองหรือผีปู่ย่าตายาย และได้ปลุกศาลขึ้นใกล้หมู่บ้าน เรียกว่า “หอปู่ตา” หรือ “หอมเหล็กข์” มีการทำพิธีเลี้ยงผีในทุกปี โดยมี “เจ้าจ้ำ” ผู้รักษา หอปู่ตาและเป็นผู้นำทางพิธีกรรม ทั้งนี้เพื่อขอบุญของคุณ “ผีปู่ตา” ที่มาคุ้มครองปกป้อง รักษาลูกหลานในหมู่บ้านให้อยู่เย็นเป็นสุข คนไทย “กะป่อง” นับถือ “ผีปู่ตา” เป็นเทพยดา คู่บ้านคู่เมือง และพากันเรียกว่า “เจ้าปู่มเหล็กข์” (มเหล็กข์ ที่หมายถึง เทวดาผู้ใหญ่ - ผู้เขียน) เป็นที่พึ่งพาทางใจ เมื่อมีทุกข์ร้อนหรือมีความประสงค์ใด ก็จะไป “บะบน” เมื่อได้ สมตามต้องการก็มีการแก้บน คนไทยมีงานเลี้ยง “ศาลเจ้าปู่มเหล็กข์” ในวันที่ 6 เมษายน ของทุกปี คนไทยทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีการถือปฏิบัติตาม “ฮีตสิบสอง” (ประเพณี สิบสองเดือน) ได้สืบทอดตามประเพณีและลัทธิความเชื่อทางพุทธศาสนา ที่สังคมคนไทย ให้ความยอมรับนับถือมาช้านาน ประเพณี “ฮีตสิบสอง” ของคนไทยโดยทั่วไปมีลักษณะ เหมือนกับฮีตสิบสองของคนไทยในภาคอีสานด้านการศึกษาคนไทยมีค่านิยมให้ลูกหลาน เรียนหนังสือระดับสูงเพื่อจะได้เป็นเจ้าของคนและเป็นข้าราชการ การศึกษาในสมัยก่อน อาศัยเรียนหนังสือตามวัด จนกระทั่ง พ.ศ.2471 จึงตั้ง “โรงเรียนประชาบาลอุไทย” (นามสมมติ) ขึ้น โรงเรียนแห่งนี้เปิดรับนักเรียนทั่วไปจากชุมชนหมู่บ้านใกล้เคียงให้มีโอกาส ได้ศึกษาเล่าเรียน ต่อมา พ.ศ.2490 จึงมีการแยกโรงเรียนประชาบาลไปตั้งตามหมู่บ้านมากขึ้นและก็ได้ตั้ง “โรงเรียนอุไทยพิทยาคาร” (นามสมมติ) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาประจำ อำเภอกาบระมั่งสงอนภายในครอบครัว พ่อแม่จะสอนให้ลูกนอนตื่นแต่เช้า ไม่ให้เป็นคน ชี้เกียจจึงทำให้คนไทยเป็นคนขยัน ไม่ค่อยอยู่นิ่งเฉย หางานทำตลอดเวลาฝึกให้ลูกหลาน ถือว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของชีวิต มีการแข่งขันกันด้านการศึกษา ในแต่ละบ้านทุก

หลังคาจะต้องมีลูกหลานเรียนหนังสือเกือบทุกคน จวบจนกระทั่งถึงปัจจุบันประชากร ร้อยละ 80 ศึกษาต่อด้านสายสามัญและสายอาชีพและในปัจจุบันมีสถานศึกษาใกล้บ้านทำให้ทุกคนได้ศึกษาต่อตามความสามารถของแต่ละคน ผู้ปกครองให้การสนับสนุนร้อยละ 100 มีเพียงบางส่วนที่ไม่ศึกษาต่อ แต่ทำอาชีพการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพในชุมชน เศรษฐกิจด้านการเกษตรมีรายได้สูง เพราะสภาพดินของเขตอำเภอภูไท เป็นดินอุดมสมบูรณ์ทำการเกษตรจะได้ผลดีมาก เป็นอาชีพที่สามารถทำให้คนที่ไม่ได้ศึกษาต่อไม่ขาดแคลนด้านความเป็นอยู่แต่อย่างใด (ภูไทวาริชภูมิ : ประวัติความเป็นมาของเผ่าภูไท 2010/02)

มุมมองของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม โรงเรียนมีการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พัฒนาจากโรงเรียนในฝัน ทำให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงด้านผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการที่ทำให้โรงเรียนโดดเด่น จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากการร่วมมือทั้งโรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกันในการวางแผน การแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและบุคลากร จนเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน และเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีระบบการบริหาร การประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบ มีระบบการประกันคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนในฝัน นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นใจในตนเอง ครู มีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับนักเรียน มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โรงเรียน เป็นโรงเรียนขั้นดี มีคุณภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นเป็นต้นแบบของการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง ซึ่งเกิดจากการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ร่วมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาสังคม ชุมชนให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน

โรงเรียน ชุมชนทุกครั้ง มีการนำชุมชนเข้าร่วมวางแผนงาน นำแนวคิดที่หลากหลายร่วมพิจารณาจนได้แนวทางที่เหมาะสม จากคณะกรรมการที่เข้าร่วมในการวางแผนงานแต่ครั้งร่วมกันประเมินและตรวจสอบอย่างเป็นระบบ และสามารถตอบโจทย์ตามเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้อย่างชัดเจน เกิดประสิทธิภาพ จนเป็นที่ยอมรับเชื่อถือพร้อมทั้งมีความรู้สึกร่วมการเป็นเจ้าของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นอย่างดีแบบสรุปเกี่ยวกับชุมชนภายนอกโรงเรียน ชุมชนเป็นการอพยพตนเองเพื่อหาแหล่งที่อยู่ที่ดีเหมาะสมบุรุษที่สามารถเลี้ยงชีพได้และเป็นกลุ่มคนที่มีความฉลาดมีความเป็นตัวเองสูงชอบอิสระมีความผูกพัน และมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นของตนเองมีความรักในหมู่คณะสูงชอบการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญของการดำเนินชีวิตที่เรียกว่า “ภูไทกะป๋อง” คือ มีความฉลาดมีสมองเป็นเลิศ จากประวัติของชาวภูไทมีผู้ที่มีการศึกษาเป็นข้าราชการในตำแหน่งระดับสูง เช่น เป็นรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ นายแพทย์ ฯลฯ อีกมากมาย แต่ละครอบครัวจะมีการแข่งขันด้านการศึกษา ทำให้มีความตั้งใจ ชยัน อดทน มีความเพียรพยายามจนสำเร็จการศึกษา ได้รับตำแหน่งเป็นข้าราชการระดับสูง ดังกล่าวดังนั้น ไม่ว่าจะสมัยใดๆ ชุมชนภูไทจึงสนับสนุนด้านการศึกษาของบุตรหลาน อย่างเต็มที่ทุกกิจกรรมที่โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ให้รับทราบ จากการสังเกตบริเวณใกล้ หน้าโรงเรียน ช่างๆ โรงเรียนจะมีบ้านข้าราชการครูล้อมรอบโรงเรียน เป็นเปรียบเสมือนตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนชาวภูไท เป็นชนเผ่าที่มีความชยัน อดทน อดออม มีความเพียรพยายาม ทุกครอบครัวไม่ว่าเป็นข้าราชการหรือคนธรรมดา จะมีอาชีพเสริม คือ ทำนา ทำสวนผลไม้ ทำไร่ไถ้อย ฯลฯ รายได้แต่ละครอบครัวจากอาชีพเสริมเดือนละ 20,000 บาท/เดือน จึงไม่เกิดปัญหาด้านการศึกษาของบุตรหลาน และยังสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชาวภูไท โดยจัดงาน “วันภูไทรำลึก” ทุกวันที่ 6 เมษายนของทุกปีลูกหลานชาวภูไท จะมาราบไหว้ พ่อแม่ พี่น้อง โดยเฉพาะศาลเจ้าปู่แม่เหล็กซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของชาวภูไท

(www.sac.or.th/databases/ethnicredb/research_detail.php?id=115)

2. บริบทโรงเรียน

การนำเสนอบริบทโรงเรียนผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารโรงเรียนและใช้ข้อมูลจากการสังเกต การสอบถาม คณะครู นักเรียน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนช่วยตรวจสอบเนื้อหาที่ผู้วิจัย

ได้เรียบเรียงขึ้น โดยการแบ่งการนำเสนอในบทนี้ออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะบุกเบิก ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และระยะที่ 3 ระยะเข้าสู่โรงเรียนในฝัน ซึ่งเป็นพื้นที่ในการทำงานวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอนำเสนอข้อมูลบริบทของโรงเรียนดังต่อไปนี้

1) โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 1 และเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ตั้งอยู่ในอำเภอภูไท จังหวัดทวาปี บันทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 227 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีระยะทาง 61 กิโลเมตร ระยะทางจากโรงเรียนถึงอำเภอ มีระยะทาง 3 กิโลเมตร โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2512 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2556) กลุ่มสารสนเทศสำนักงานอำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีพื้นที่ 15 ไร่ 3 งาน 25 ตารางวา มีอาคารเรียน จำนวน 3 หลัง หอประชุม จำนวน 2 หลัง โรงอาหาร จำนวน 1 หลัง อาคารชั่วคราว จำนวน 3 หลัง โรงฝึกงาน จำนวน 3 หลัง สนามกีฬา 1 สนาม เรือนเพาะชำ แปลงเกษตร จำนวน 1 แปลง ศาลาหกเหลี่ยม สวนภาษาไทย สวนสุขภาพ สวนสมุนไพร เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านการจัดการศึกษาที่มีความเปลี่ยนแปลงและมีความพร้อมเข้าสู่อาเซียนมีบุคลากรครู จำนวน 68 คน จำนวนนักเรียน 1,200 คน จัดชั้นเรียนแบบ 7-7-7 : 4-4-4 รวม 36 ห้องเรียน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2558)

ระยะที่ 1 ระยะบุกเบิก

โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม ตั้งอยู่ในสภาพพื้นที่ของอำเภอภูไท ชาวภูไทเป็นชนเผ่าที่มีค่านิยมในการศึกษาเล่าเรียน เป็นชนเผ่าที่ชอบความอิสระเป็นตัวของตัวเองผู้ปกครองส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษาเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ซึ่งสมัยก่อนส่งบุตรหลานเข้าเรียนหนังสือตามวัดทุกครอบครัว จนกระทั่ง ปี พ.ศ.2471 ตั้งโรงเรียนประชาบาลภูไท (นามสมมติ) เป็นโรงเรียนนักเรียนทั่วไปนักเรียนมาจากชุมชนหมู่บ้านใกล้เคียงมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน ในปี พ.ศ.2490 รัฐบาลตั้งโรงเรียนภูไทพิทยาคาร (นามสมมติ) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาประจำอำเภอ แต่ยังคงขาดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นักเรียนที่จบประถมศึกษาต้องเดินทางเข้าศึกษาต่อที่ตัวจังหวัด ชาวภูไทเป็นชนเผ่าที่มีค่านิยมส่งลูกหลานเรียนสูงๆ และมีการแข่งขันด้านการศึกษาทุกครอบครัว ในปี พ.ศ.2512 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนไม้แบบ 212 ในพื้นที่ 15 ไร่ 3 งาน 25

ตารางวา จำนวน 4 ห้องเรียน 1 หลัง เปิดรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน มีผู้บริหารดำรงตำแหน่งเป็นครูใหญ่และเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2517 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ยุบรวมโรงเรียนภูไท สังกัดประถมศึกษา กรมสามัญศึกษาเข้ากับมัธยมภูไทวิทยาคม ปีการศึกษา 2518 ได้รับอนุมัติให้เข้าโครงการปรับปรุงโรงเรียนในชนบท ในปีการศึกษา 2520 โรงเรียนได้จัดชั้นเรียนเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้หลักสูตร พ.ศ.2518 จัดชั้นเรียนเป็นแบบ 10-9-9:2-0-0 รวม 30 ห้องเรียน และมีการปรับเปลี่ยนยกฐานะผู้บริหารจากตำแหน่งครูใหญ่เป็น ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ยังเป็นปีที่โรงเรียนมีบุญบารมีได้รับโอกาสเป็นสถานที่รับเสด็จ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมด้วยพระวรชายา เสด็จเยี่ยมพสกนิกรชาวอำเภอภูไท ปีการศึกษา 2521 โรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาตามระบบ จาก 7-3-2 เป็น 6-3-3 โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 และปรับเปลี่ยนฐานะผู้บริหารเป็นผู้อำนวยการ และเป็นปีที่โรงเรียนได้ชื่นชมพระบารมีในการรับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และเจ้าฟ้าหญิงจุฬารัตน์วลัยลักษณ์ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมพสกนิกรชาวภูไท ปีการศึกษา 2523 ได้ปรับเปลี่ยนการจัดชั้นเรียนอีกครั้งเป็นแบบ 10-9-7-8:5-4 รวม 43 ห้องเรียน โรงเรียนได้รับงบประมาณสร้างส้วม 1 หลัง โรงเรียนได้รับรางวัลห้องสมุดและบรรณารักษ์ดีเด่น โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เขตการศึกษา 9 และได้จัดงานเฉลิมฉลองครบรอบ 20 ปี จดทะเบียนจัดตั้ง “มูลนิธิมัธยมภูไท” ด้วยเงินทุน 202,692.43 บาท (รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ปีการศึกษา 2554, หน้า 1-5)

ระยะที่ 2 พัฒนาคูณภาพการศึกษา

โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใช้ระบบการบริหารจัดการโดยระบบคอมพิวเตอร์ เริ่มจัดการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2535 รับงบประมาณสร้างสนามกีฬา สนามบาสเกตบอลโดยได้รับงบประมาณจากกรมพลศึกษา แสดงถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ผลที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนและมีประสิทธิผลมากที่สุดคือ โรงเรียนได้ส่งนักเรียนพระราชทานเข้าคัดเลือก ได้รับคัดเลือกเป็นนักเรียนพระราชทาน ประเภทเรียนดีกิจกรรมเด่นจากรางวัลดังกล่าว โรงเรียน คณะกรรมการการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนได้มองเห็นความสำคัญในด้านการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น ได้ร่วมกันบริจาคทุน งบประมาณ และนักเรียนร่วมกันหารายได้ สมทบทุนสร้างห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) เพื่อเป็นแหล่ง

คำนวณอย่างกว้างขวางแก่นักเรียน โดยใช้งบประมาณ 95,000 บาท ร่วมกันสร้างป้าย
 โรงเรียนเป็นอนุสรณ์ โดยใช้งบประมาณ 161,000 บาท เป็นการพัฒนาปรับปรุงสภาพ
 โรงเรียนในด้านกายภาพเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน ปีการศึกษา 2544 ผู้ปกครองนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ร่วมกันบริจาคเงินจัดซื้อและ
 สร้างมินิเธียเตอร์ เป็นเงิน 80,000 บาท และอื่นๆ 60,000 บาท รวมเป็นเงิน 140,000
 บาท บริษัทขอนแก่น พี ดี จำกัด มอบเงินจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นเงิน
 200,000 บาท โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรอง
 มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบแรกอยู่ในระดับดี พร้อม
 ทั้งโรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารจัดการทุกด้าน ได้รับคัดเลือกจากสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบเป็นโรงเรียน 1
 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ในปีการศึกษา 2548 รับรองการประเมินให้เป็นโรงเรียนในฝัน
 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2549 โรงเรียนได้บริหารจัดการในรูปแบบของโรงเรียนในฝัน
 ตามกรอบภารกิจที่กำหนด โดยมีระบบการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียน
 ในฝัน ทั้ง 6 ด้าน คือ 1. ด้านคุณภาพของนักเรียน 2. ด้านคุณภาพของครู 3. ด้านคุณภาพ
 ของแหล่งการเรียนรู้ 4. ด้านคุณภาพของกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต 5. ด้านคุณภาพ
 ของการส่งเสริมสุขภาพอนามัย 6. ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ปีการศึกษา 2550
 โรงเรียนได้เป็นสถานศึกษาประเภทที่ 1 มีความเข้มแข็ง มีอิสระและคล่องตัวในการบริหาร
 จัดการศึกษา ตามกรอบภารกิจกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ
 ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ได้รับมอบการกระจายอำนาจได้ด้วย
 ตนเอง และมีรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management
 :SBM) โดยมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระบบประกันคุณภาพภายในที่พร้อมรองรับ
 การประเมินคุณภาพภายนอกและการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะ
 จึงเป็นการปรับเปลี่ยนปรับปรุง พัฒนาบุคลากร และการบริหารงานทั้ง 4 กลุ่มงาน ให้มี
 คุณภาพและเป็นระบบโดยการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based
 Management : SBM) คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่ม
 บริหารงานบุคคล กลุ่มงานบริหารทั่วไป โดยมอบหมายให้รองผู้อำนวยการโรงเรียนเป็น
 ผู้รับผิดชอบในแต่ละกลุ่มงาน แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน
 พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน
 แสวงหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาครู

ให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ภาพประกอบที่ 15 บริบททางกายภาพของโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาาคม
ด้านหน้าโรงเรียน

ภาพประกอบที่ 16 บริบททางกายภาพของโรงเรียน

ระยะที่ 3 ระยะเข้าสู่โรงเรียนในฝัน

โรงเรียนได้รับผู้บริหารผู้ที่มีคุณภาพด้านการบริหารจัดการ โดยได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนได้จัดการบริหาร

โดยกำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ 6 งาน โดยใช้งานวิชาการเป็นหลักคือ การจัดกระบวนการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของงานบริหารที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานวิชาการกระบวนการบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็นการวางแผนงานวิชาการ วางนโยบายในการปฏิบัติงานวิชาการจัดระบบงานกำหนดวิธีการจัดบุคลากรในการปฏิบัติงานจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงานเพื่อให้ดำเนินไปตามเป้าหมายของแผนงานและโครงการการวางแผนงานระดมกำลังครูให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและโครงการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนและโครงการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อติดตามงานให้รู้ว่าเมื่อใดจะทำอะไรใครเป็นคนทำเช่นการกำหนดวันเปิดภาคเรียน การวัดผล การออกข้อสอบ การประชุมการอบรมครู ปฏิทินงาน จะช่วยให้สะดวกในการควบคุมและติดตามงานให้ดำเนินไปตามแผนมีการประเมินผลประเมินระบบงานหรือแผนงานที่วางไว้การประเมินผลประเมินเป็นระยะๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการหรือแผนงานจะได้ดูว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือต่ำกว่าเป้าหมายและหาทางปรับปรุง มีการจัดและพัฒนางานวิชาการเช่น การจัดทำแผนการสอนของโรงเรียน การจัดทำโครงการสอนซ่อมเสริมและส่งเสริมเด็กเรียนดีการพัฒนาการวัดผลและประเมินผล เช่น จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบจัดทำธนาคารข้อสอบจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเช่นชุมนุมต่างๆ สภานักเรียนการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งหาความรู้การจัดทำสื่อการสอนเช่น การจัดทำตั้งศูนย์ใส่ทัศนศึกษา ในโรงเรียนพร้อมทั้งรวบรวมเอกสารการสอนคู่มือครูเพื่อให้ครูทำการสอนได้ดีขึ้นจัดระบบการนิเทศการสอนเช่นการอบรมครูการเยี่ยมชั้นเรียนการให้คำแนะนำการขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการจัดกายภาพโรงเรียนเช่นอาคารเรียนบริเวณโรงเรียนเพื่อส่งเสริมงานวิชาการจัดบรรยากาศชั้นเรียนได้ถูกหลักวิชาควบคุมครูให้ปฏิบัติงานไม่ให้เกิดบ่วงพร้อมกับส่งเสริมงานวิชาการแก่ครูให้มีความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทดลองวิธีสอนใหม่ๆ และส่งเสริมกำลังใจส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพกำหนดเวลาทดสอบการสอบและสถิติข้อมูลตรวจตราการทำงานของครูและการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือการเรียนของนักเรียนจัดบริการเพื่อช่วยเหลืองานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเช่นผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตรวจสุขภาพของนักเรียน เป็นต้นด้านการบริหารกิจการนักเรียนได้กำหนดเป็นข้อใหญ่ๆ 4 ข้อ ได้แก่การจัดทำทะเบียนประวัติ การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียนการจัดบริการ

ต่างๆ ได้แก่ห้องสมุด การแนะแนวสุขภาพและการตรวจร่างกาย อาหารกลางวัน ความปลอดภัยยรรรับ-ส่งนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนกิจกรรมที่ควรจัดได้แก่ สภานักเรียน ชุมนุ่มสิ่งตีพิมพ์ นิทรรศการ การแสดงละครและดนตรี การทัศนศึกษา การกีฬา การประชุมการสังคมนาเคราะห์ ฯลฯ การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานมีการพิจารณาหน้าที่และภารกิจของบุคลากรตามขอบข่ายงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการร่วมกันพิจารณาจำนวนและความรู้ความสามารถของบุคลากรที่มีในโรงเรียนจากนั้นกำหนดบทบาทหน้าที่และมอบหมายงานให้บุคลากรได้ปฏิบัติตามความรู้ความสามารถจัดทำแผนภูมิบริหารโรงเรียนปฐมนิเทศบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากรกำกับควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากรวางแผนและกำหนดขั้นตอนวิธีการในการพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากรการจัดสวัสดิการในโรงเรียนการรักษาระเบียบวินัยโดยให้ความรู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำกับควบคุมบุคลากรพิจารณาให้การสนับสนุนบุคลากรที่ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย ดำเนินการแก้ไขปัญหาบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกนัยสิ้นปีการศึกษา มีการประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความยุติธรรม และการปฏิบัติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ส่งผลไปยังตัวนักเรียน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ชุมชนช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีเช่นให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือสวัสดิการนักเรียนบริการแนะแนวอาชีพบริการด้านสุขภาพอนามัยรวมทั้งให้ความช่วยเหลือดูแลควบคุมด้านระเบียบวินัยนักเรียนตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนโดยการประชาสัมพันธ์ ให้บริการ ร่วมกิจกรรมชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยการเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับชุมชน ร่วมจัดตั้ง “มูลนิธิมัธยมภูไท” ด้วยเงินทุนที่ชุมชนร่วมบริจาค 202,692.43 บาท เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าโรงเรียนและชุมชนมีความร่วมมือซึ่งกันและกันอาคารสถานที่งานสร้างอาคารสถานที่ รวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคารการควบคุมการก่อสร้างการตกแต่งจัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่การใช้อาคารสถานที่อันหมายถึงการวางแผนกำหนดการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรงต่อการเรียนนอกห้องเรียนของนักเรียน และต่อชุมชนงานบำรุงรักษาอาคารสถานที่การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิมหรือเพิ่มเติมเพื่อใช้ประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุดงานควบคุมดูแลอาคารสถานที่คือการควบคุมดูแลโดยทั่วไปเป็นการกำกับติดตามผลการใช้การบำรุงรักษาตกแต่ง รวมถึง

การควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับและแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้องงานประเมินผลการใช้อาคารสถานที่เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดและเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนการดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไปที่เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งการควบคุมดูแลรักษาการให้บริการแก่ชุมชนและการรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงอยู่ในสภาพดีและสนองความต้องการได้อย่างเพียงพออาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าเรามุ่งให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์แล้วก็จำเป็นต้องจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีถูกหลักวิชาเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุดและประหยัดที่สุดงานธุรการการเงิน พัสดุ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเอกสารต่างๆ ที่จำเป็นต้องปฏิบัติทั้งที่เป็นงานภายในและงานติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียนดำเนินงานไปได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพถูกต้องตามระเบียบของทางราชการโรงเรียนจัดระบบงานเอกสารที่เป็นระบบงานบริการต่างๆ สามารถดำเนินไปได้โดยไม่มีอุปสรรคทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ ทะเบียนของนักเรียนตลอดจนการออกใบรับรองต่างๆ แก่นักเรียนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและรายงานต่างๆ เช่น รายงานประจำเดือนการจัดทำสมุดหมายเหตุรายวันงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาอาคารสถานที่ตลอดจนการซ่อมแซมอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยค้นหาได้ง่ายจากการดำเนินงานบริหารจัดการนี้เอง โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับดี จึงเป็นผลสืบเนื่องให้ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เข้าโครงการโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน (Lab School Project) ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนได้ปฏิบัติตามกรอบข้อจำกัดการบริหารจัดการตามแผนการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน (Lab School Project) คือ การนำกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์ริเริ่มในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตรงตามเป้าหมายของโครงการมากำหนดเป็นแผนการดำเนินงานหลัก 5 แผนงานโรงเรียนควรได้ศึกษาวิเคราะห์นำไปพัฒนาปรับใช้ภายใต้บริบทของโรงเรียนเป็นรายด้าน ตามแผนการดำเนินงาน คือ ด้านการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการโรงเรียนในฝัน มีการดำเนินงานด้านต่างๆ มีการปรับระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ปรับแผนการ

ดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ปรับทิศทางการพัฒนาโรงเรียน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียนในฝัน (Lab School Project) ปรับบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานในโรงเรียนแบบกัลยาณมิตรพหุพลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ ทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่ายงานและบุคลากร โดยวางแผน กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน พัฒนาระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำเป็นระบบเทียบเคียงมาตรฐานพัฒนาประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้เกิดความเข้มแข็ง ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายคุ้มครองเด็กและเยาวชน จัดตั้ง กองทุนอาหารกลางวัน ผลิตและเผยแพร่นวัตกรรม เครื่องมือ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร และการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูและผู้บริหาร ผลิตสื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะวิธีการคัดกรองป้องกัน แก้ไข ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพของนักเรียนสำหรับครูและผู้บริหาร ประสานความร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพ ร่วมเสริมสร้าง ศักยภาพ อัจฉริยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเทียบเคียงมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างสถานศึกษา รายงานและประชาสัมพันธ์ สร้างเป็นวิทยุเสียงตามสาย สรุปผลการพัฒนาโรงเรียนโดยโรงเรียนจัดแสดงนิทรรศการแสดงผลงานโรงเรียนในฝันในกิจกรรมงานวิชาการทั้งในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ได้รับรางวัลห้องสมุดยอดเยี่ยม และยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมมากที่สุดส่งเสริมการสร้างเครือข่ายยุวชนรักการอ่าน ส่งเสริมการอ่านและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีกิจกรรมสนับสนุนการอ่าน โดยใช้ภาคีภาคประชาชน ร่วมทำ MOU กับการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ในศาลาประชาคมหมู่บ้าน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของการศึกษาออกโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการสร้างและนำเสนอผลงาน โดยการประยุกต์ใช้สื่อ ICT ผลิตสื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และสร้างแสดงผลงานความสามารถของนักเรียนโดยเน้นทักษะการคิด วิเคราะห์และสร้างสรรค์ เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต ผลิตสื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต จัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะและประสบการณ์การจัดการสร้างงานอาชีพและการประกอบการ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปะ ดนตรีและกีฬา

จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จัดกิจกรรมส่งเสริมจัดกิจกรรมส่งเสริมและ
 ค่านิยมที่พึงประสงค์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ส่งเสริมการใช้ภาษาไทย
 เพื่อการสื่อสารการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้บุคลากรครูได้เข้ารับ
 การอบรมและสร้างความเข้าใจการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมการปรับปรุง
 พัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้จัดให้มี
 ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ สร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
 ผลิตสื่อ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นคุณภาพและ
 กระบวนการทำงานปรับกระบวนการทัศน์ การวัดผลประเมินผลเน้นสภาพจริง และการสอบ
 วัดการคิดวิเคราะห์จากแบบเรียน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาหลักสูตร พัฒนาคุณภาพ
 นักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้บริหารให้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษ
 เพื่อการสื่อสาร สัมมนาการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพพัฒนาครู สัมมนาการปฏิรูป
 การเรียนรู้ฝึกอบรมทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ส่งครูฝึกอบรม
 เชื่อมต่อข้อมูลและฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน (On the job training) พัฒนากระบวนการ
 จัดการเรียนรู้จากตัวอย่างผลงานและรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่ดีดำเนินการพัฒนาครู
 และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีผลงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีพัฒนาระบบเทคโนโลยี
 สารสนเทศและการสื่อสาร เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (ICT) เพื่อการ
 จัดการเรียนรู้เชื่อมต่อบริบทเครือข่ายทางการศึกษา (Ed.Net) พัฒนาระบบอุปกรณ์
 ขั้นพื้นฐานเพื่อใช้งานให้เป็นสื่อมัลติมีเดียการจัดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพสถานศึกษา
 และครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ICT พัฒนาระบบศูนย์การเรียนรู้ทางไกลแบบ
 สื่อสารสองทางที่ทันสมัย มีการนำเสนอข้อมูล ICT รายวัน รวบรวมและพัฒนาสื่อประเภท
 ดิจิตอลพร้อมจัดระบบศูนย์การเรียนรู้ e-Library, e-Book, e-Learning ส่งเสริมซอฟต์แวร์
 (ที่มีลิขสิทธิ์) เพื่อพัฒนาระบบ ICT อบรมการผลิตและพัฒนาสื่อผ่านเครือข่าย (WBIX และ
 CAI) อบรมการใช้ Software Pro/Desktop อบรมการดูแลระบบเครือข่ายและซ่อมบำรุง
 พัฒนาระบบบริหารจัดการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำระบบบริหาร
 สารสนเทศ (MIS) พัฒนาคู่มือการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็น
 ระบบและตรวจสอบได้

พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยการพัฒนาระบบ
 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการพัฒนาระบบเครือข่าย ICT เพื่อการจัดการ
 เรียนรู้พัฒนาศักยภาพสถานศึกษาและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ICT และการ

พัฒนาระบบบริหารจัดการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านการพัฒนาระบบ ภาควิชาเครื่องขยายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษาพัฒนาระบบภาควิชาเครื่องขยายอุปถัมภ์ทาง การศึกษา วรรณคดี ประชาสัมพันธ์ ขอรับการสนับสนุนจากองค์กร ภาคเอกชนและ รัฐวิสาหกิจ ประชุมสัมมนาพี่เลี้ยง เพื่อมีแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ประชุมปฏิบัติการ ครูและพี่เลี้ยง เพื่อกำหนดกลยุทธ์ร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน บริหารงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงาน โรงเรียนใช้ทรัพยากรและงบประมาณมีประสิทธิภาพเกิดคุณภาพเป็นไป ตามแผนพัฒนาโรงเรียน สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผลประสิทธิภาพและคุณภาพ การบริหารงบประมาณ ผลลัพธ์บริหารจัดการบุคลากรให้เพิ่มขีดความสามารถในการ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบภาควิชาเครื่องขยายอุปถัมภ์และทรัพยากร การศึกษา เป็นการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยโรงเรียนได้รับความ ร่วมมือจากครู กรรมการสถานศึกษาและภาควิชาเครื่องขยายอุปถัมภ์ ด้วยดีความสำเร็จคือ โรงเรียนได้รับการรับรองการประเมินเป็นโรงเรียนในฝัน (Lab School Project) เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2549

ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนได้เป็นสถานศึกษาประเภทที่ 1 มีความเข้มแข็ง มีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการการศึกษาตามกรอบภารกิจการกระจายอำนาจ ทั้ง 4 ด้าน ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาบริหารงาน 4 กลุ่มงาน ผู้บริหารได้มอบงานให้รอง ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 คน เป็นผู้รับผิดชอบ รองผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู ส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น จึงทำให้งานที่ได้รับมอบหมายมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 1. ด้านการบริหารจัดการศึกษา คือ การบริหารงานเป็น 4 กลุ่มงาน กลุ่มงานวิชาการ มี 17 งาน กลุ่มงานบริหารงาน บุคคลมี 20 งาน กลุ่มงานบริหารทั่วไป มี 22 งาน กลุ่มบริหารงบประมาณ มี 19 งาน ครอบคลุมการปฏิบัติงานทุกกลุ่มอย่างบริหารงานแบบวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) 2. ปฏิบัติตาม ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และเอกลักษณ์ ของโรงเรียน ที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละปีการศึกษา 3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจั ดการศึกษา โดยได้รับความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา กำหนดทิศทาง ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของโดยการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก แสวงหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมี

ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข 4. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ กลยุทธ์ที่ 1 ด้านนักเรียน โดยให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ เรียนเป็น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ มีทักษะในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม มั่นใจในตนเอง และกล้าแสดงออก มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย กลยุทธ์ที่ 2 ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน (Internal Process) โดยโรงเรียนมีระบบจัดการศึกษาที่ดี มีบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร ฝึกสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา ให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เน้นบูรณาการเรียนและการดำรงชีวิต เพิ่มระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 ด้านพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning & Growth) โดยโรงเรียนเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนา การศึกษา กลยุทธ์ที่ 4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร (Budget & Resources) โดย โรงเรียนมีระบบเครือข่าย ผู้อุปถัมภ์ ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทรัพยากรที่เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวโรงเรียนได้มีระบบการบริหาร จัดการตามแผนกลยุทธ์หลักของโรงเรียนในฝัน แผนการดำเนินงานหลัก 5 แผนงาน จัดชั้นเรียนแบบ 7-7-7 : 4-4-4 จำนวนนักเรียน 1,200 คน บริหารจัดการที่ดีโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School based Management : SBM) หลักการทำแผนงานวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ปรับแผนงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ปรับทิศทางการพัฒนา โรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนในฝัน ผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญ ในการกระตุ้นและมีความเข้าใจในบทบาทของโรงเรียนที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อเนื่อง เพื่อเกิดผลประโยชน์ของผลผลิตคือ นักเรียนในแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนจึงได้ ปรับเปลี่ยน และเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการตามกรอบของการเป็นโรงเรียนในฝัน

โดยปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนาบุคลากร นักเรียน ชุมชน ประสานความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบัน หน่วยงานด้านการศึกษา จัดการบริหารจัดการ ผ่านระบบเทคโนโลยี (ICT) และบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้ระบบการบริหารจัดการ โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management :SBM) นำหลักการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ในการบริหารจัดการทุกด้าน จัดระบบประกันคุณภาพ มีมาตรการการดูแล ซ่อมบำรุงและคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน นำระบบเทคโนโลยี (ICT) มาใช้ในการ สนับสนุนการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่าทุกระบบมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงผล เชิงคุณภาพด้านต่างๆ อย่างสอดคล้องกับการสนับสนุนด้านปัจจัยทุกกลุ่มงาน

“.....จากวันที่ผมย้ายเข้ามาดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ ผมทำทุกอย่าง ในสิ่งที่ยังไม่มี มั่นขาด ต้องการให้เพียงพอพร้อมทั้งผมชอบต่อ ยอดในสิ่งที่มันเป็นไปได้ เช่น ผลงานครูที่มีความสำเร็จยังไม่ถึงระดับชาติ ผมก็ให้การสนับสนุนทั้งด้านความรู้ ความคิด แนวทางพร้อมทั้งตั้งเป้าหมายในความสำเร็จร่วมกัน และสร้างนวัตกรรมที่สามารถบริการ ได้หลายอย่าง คือ โดมใหญ่ 1 ที่ สามารถทำกิจกรรมได้หลายอย่าง เช่น รับการอบรม นักเรียน ใช้จัดแถวเคารพธงชาติในวันที่ฝนตก หรือกิจกรรมอื่นๆที่ชมชুমของใช้บริการ เช่น งานแต่งงาน หรืองานอื่นๆ ผลก็มีความสำเร็จหลายอย่าง ตัวนี้เองที่ทำให้ความศรัทธา เกิดกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนมีจำนวนมากขึ้นทุกปีครับ.....”

ผู้อำนวยการโรงเรียน, สัมภาษณ์, 2557.

จากการบริหารและการจัดการดังกล่าวข้างต้นผลงานที่ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี ผลงานนักเรียนที่เป็นประจักษ์เกิดการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง โดยมีทักษะและความสามารถในการใช้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ คือ ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คล่องแคล่ว ถูกต้อง เหมาะสมกับระดับชั้น ใช้คอมพิวเตอร์ มี e-mail address มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล สื่อสารผ่านระบบ เทคโนโลยี (ICT) เรียนรู้ผ่านระบบ e-learning และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รู้จักวิธีการ แก้ปัญหา แสวงหาคำตอบ มีความสามารถในการคิด-วิเคราะห์ รู้จักปฏิเสธอย่างมีเหตุผล นำเสนอแนวคิดสะท้อนแนวคิดอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำเสนอผ่านเป็นระบบ เทคโนโลยี (ICT) ได้ พร้อมทั้งสนับสนุน การดูแลสุขภาพ อนามัย การออกกำลังกาย ศิลปะ

และนาฏศิลป์ดนตรี ทุกกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้สู่ชุมชน และบ้านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบ มีผลงานด้านความคิด วิเคราะห์ที่ปรากฏทุกปี จากปรากฏการณ์ปีการศึกษา 2549 ถึงปัจจุบัน โรงเรียนได้มีการพัฒนาคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝันอย่างยั่งยืน และเกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพผู้เรียนเรื่อยมา ตามเกณฑ์คุณภาพทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน

“.....การจัดการเรียนการสอน ผมมองวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยน โดยการสอนแบบผ่านกระบวนการกลุ่ม และสร้างแกนนำในแต่ละระดับ เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด กล้าแสดงออก ร่วมการเสาะแสวงหาความรู้ ร่วมมือกันทำ ผมจะให้ครูเขาจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม สิ่งนี้อาจจะเป็นสิ่งที่ครูเขาไม่พอใจ เพราะมันเป็นสิ่งที่ทำให้ครูต้องเป็นคนที่จะต้องเสียสละเวลาอย่างมาก แต่ผมก็คิดว่าผลที่ได้รับเป็นสิ่งที่ดีแสดงให้เห็นว่า มีความผลสำเร็จในระดับหนึ่ง.....”
ผู้อำนวยการโรงเรียน, สัมภาษณ์, 2557.

“.....ครูมาโรงเรียนเกือบทุกวัน เพราะมีกิจกรรมที่ต้องให้ทำบ่อยๆ เช่น การเข้าค่ายภาษา ค่ายผู้นำภาษาอังกฤษ พี ม.6 จัดค่ายให้น้อง ม.3 และ ม.5 กิจกรรมแนวคิดใหม่ “Teach less Learn more” ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองตามศักยภาพ “Being a good teacher isn't difficult if you really do it” ค่ายศิลปะ การสร้างงานแอบสแตรก (Abstract Art) นักเรียนได้รู้ว่าตนเองมีความสามารถด้านใด ค่ายคณิตศาสตร์ ค่ายวิทยาศาสตร์ จะสังเกตได้ว่าท่านผู้อำนวยการ ท่านส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เรื่องกระบวนการกลุ่มมาก นักเรียนเราก็ได้ความสำเร็จด้านการแข่งขันหลายอย่างครับ เราเหนื่อยแต่ก็ชอบครับ..... ”

ครูวิชาการโรงเรียน, สัมภาษณ์, 2557.

ด้านคุณภาพผู้เรียน จากแนวดำเนินการจัดชั้นเรียนแบบ 7-7-7 : 4-4-4 โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบัน จำนวนนักเรียนได้รับการพัฒนาจากแผนงานของโรงเรียนในฝันตามเกณฑ์คุณภาพทั้ง 6 ด้าน มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตลอดมา ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในปีการศึกษา 2554 -2558 จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นและมีผลงาน

ที่ปรากฏมากมาย ปีการศึกษา 2556-2558 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,200 คน นักเรียนชาย จำนวน 490 คน นักเรียนหญิง จำนวน 710 คน โรงเรียนมีระบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด จัดการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมทั้งพัฒนาพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยการอบรมศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนและวิธีสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนนำเสนอวิธีการศึกษา วิธีคิด วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองและกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอนซ่อมเสริม พัฒนาห้องเรียนคุณภาพ นิเทศภายใน ทำวิจัยชั้นเรียน ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ประกันคุณภาพภายใน ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร จัดหาสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาด้านผู้เรียนโดยใช้ “First Model” โดยปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน มีคุณภาพสูงขึ้น รู้จักเลือกที่จะรับกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติ ปลูกจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย ร่วมถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ทันต่อเหตุการณ์ มีการพัฒนานวัตกรรมซึ่งสอดคล้องกับหลักการหรือปัจจัยสำคัญด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ First Model คือ F Friendship การทำ MOU กับ สถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการ I integration บูรณาการภาษาอังกฤษ ในรายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ Research เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน เน้นทักษะการคิด และค่ายวิชาการ S Skills ฝึกทักษะ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ศีลธรรมจิตสำนึกประชาธิปไตย T Team Teaching สอนภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยแม่แบบ (ครูต่างชาติ) และครูไทย (EIS) เพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็นหนึ่ง (First) พร้อมขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกในศตวรรษที่ 21 ด้วยกิจกรรมดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้มองเห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนและความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วง 3 ปีการศึกษา ดังเช่น 1) ได้รับรางวัลชนะเลิศ อันดับ 1 ประเภทร่อนน่าน รุ่นทั่วไป ในการแข่งขัน เครื่องบินกระดาษพับชิงแชมป์ประเทศไทยครั้งที่ 8 มหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ประจำปี 2554 2) ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การทำหนังสือรณรงค์วัฒนธรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันรามจิตติ 3) ได้รับรางวัลชนะเลิศ หนังสือรณรงค์

วัฒนธรรม จากโครงการ “๙ รักษ์ ๙ ฮักถิ่น ถวายองค์ภูมิินทร์จอมสยาม” ระดับประเทศ

4) ได้รับคัดเลือกจากสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในการทำหนังสือสารคดีเผยแพร่ในโครงการ “เยาวชนคิดดี ทำดี” 84 โครงการ กับครอบครัวข่าว 3 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

5) รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 4 การแข่งขันเครื่องบินจำลองและวิทยุบังคับ “หนูน้อยจ้าวเวทย์ทีวีไทย” ประเภทบินลำเลียง 6) ได้รับถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในโครงการรักษาดีบุกทางสร้างเสริมความซื่อสัตย์ สุจริต ประจำปี 2554 จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช)

7) ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ระดับชาติ ในการประกวดเรียงความในหัวข้อเรื่อง “วิสัยทัศน์กรุงเทพฯ ในปี 2557 ต่อการขนส่งอย่างยั่งยืน ครบรอบ 250 ปี กรุงเทพมหานคร” 8) ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง อันดับ 1 การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง (พานสินสอด) 9) ได้รับรางวัลเหรียญทองระดับประเทศ การเผยแพร่นวัตกรรมพลังงานแสงแดดสู่ชุมชน โครงการ (Thailand Go Green 2554) และ 10) ได้รับรางวัลรองชนะเลิศประกวดสรภัญญะพื้นฐานในวันอาสาฬหบูชา ระดับจังหวัด

“.....ด้านการส่งผลงานเพื่อเข้าแข่งขัน ผมจะดูความพร้อม ให้แนวคิดในเรื่องการรู้เขารู้เรา สอนให้ ให้ความรู้ แต่ไม่ได้สอนเกี่ยวกับเนื้อหา แต่ผมสอนเรื่องการกล้าแสดงออก ความเชื่อมั่นในตัวเด็กทุกคนที่เข้าแข่งขัน พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ และสร้างแรงบันดาลใจในการฝึกซ้อมเพื่อความสำเร็จ”

ผู้อำนวยการโรงเรียน สัมภาษณ์. 2557.

จากผลงานแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกกับความสามารถของนักเรียนด้านทักษะและความสามารถในการใช้เครื่องมือเพื่อการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการคิด-วิเคราะห์ และความเป็นไทยได้เป็นอย่างดีดังเช่น การนำเสนอภาพความสำเร็จด้านคุณภาพผู้เรียน รับรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศ อันดับที่ ๑ และเป็นตัวแทนเข้าร่วมการแข่งขันตอบคำถามจากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ระดับประเทศ ปี 2556

ภาพประกอบที่ 17 ผลงานด้านคุณภาพผู้เรียนด้านวิชาการ

ภาพประกอบที่ 18 ผลงานด้านวิชาการของนักเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์

ภาพประกอบที่ 19 รางวัลชนะเลิศ ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
สยามบรมราชกุมารี

ผลการแข่งขันกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการแข่งขัน A Math ม.1-ม.3งาน
ศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 63 ประจำปีการศึกษา 2556 ณ อาคารชาเลน
เจอร์ 1-3 อิมแพค เมืองทองธานี ระหว่าง วันที่ 18-20 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

ตารางที่ 8 ข้อมูลภาพแสดงถึงประสิทธิผลของคุณภาพด้านผู้เรียน

5	โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม	สพม. เขต 23 (สกลนคร)	78	เงิน	5
---	--------------------------	----------------------	----	------	---

2. ด้านคุณภาพของครู

การบริหารจัดการในด้านคุณภาพครู ครูมีจำนวน 72 คนวุฒิกการศึกษา
ระดับปริญญาโท จำนวน 17 คน ปริญญาตรี จำนวน 53 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน
2 คน ใช้วิธีการพัฒนาโดยการกระจายอำนาจในการทำงานทั้ง 4 กลุ่มงาน จัดครูสอนตาม
วิชาเอกและตามความถนัด มีความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผล
และมีการพัฒนาบุคลากร ด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ
เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและมีผลการทดสอบในเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 70
ครูมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการศึกษากับครูในระดับนานาชาติ พัฒนาระบบ
ประเมินบุคลากรให้เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับ เพิ่มงานวิจัยชั้นเรียนที่นำไปสู่การใช้
ประโยชน์ได้จริง และเพิ่มนักวิจัยที่มีความสามารถสูงให้ได้รับรางวัลนานาชาติ เพื่อให้ครู
ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีโครงการวิจัยในชั้นเรียน โครงการ
นิเทศภายในเพื่อนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนพร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนครู
จัดนิทรรศการ กิจกรรมทางวิชาการทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศตาม
ความเหมาะสมในด้านคุณภาพครู โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนตามลักษณะ ให้นักเรียนได้
เรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รู้จักการปฏิบัติจริง พร้อมทั้ง
ส่งเสริมกระบวนการคิด-วิเคราะห์ ส่งเสริมรักการอ่าน การค้นคว้า ส่งเสริมความถนัด
ความสามารถเฉพาะด้าน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมความเป็นไทย ความพร้อมเพรียง
อย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งสะท้อนการเรียนรู้เชิงบูรณาการและการใช้เทคโนโลยี (ICT)
ครู มีความรู้มีความเข้าใจในโครงการเป้าหมายที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้ได้อย่างไร รู้จัก
แนวดำเนินการที่สอดคล้องกับโครงการและเกิดประสิทธิภาพครูจำเป็นจำเป็นต้องพัฒนา
ตนเองโดยเฉพาะด้าน ความสามารถด้านเทคโนโลยี (ICT) เพื่อการเรียนการสอน

มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถอธิบายหรือตอบข้อซักถาม ที่สอดคล้องกับ ผลงานที่ปรากฏอย่างมีเหตุผล ส่งไปยังงานของนักเรียน ที่สะท้อนถึงการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน และพัฒนางานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนในฝัน ภายใต้ ข้อจำกัด พร้อมทั้งมีความเข้าใจในการดูแล ช่วยเหลือแนะนำ นักเรียนตามหลักการและ แนวทางวินัยเชิงบวก (Positive Discipline) สนับสนุนให้ความรู้ วิธีการในการต่อยอดผลงาน กระตุ้นให้เกิดความสนใจ สื่อสารในสิ่งที่สามารถทำได้ ให้ตัวอย่างที่ดีและส่งเสริมความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดเป้าหมายในงานที่ทำให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเองและ ส่วนรวมให้มีประสิทธิภาพถึงระดับชาติปีการศึกษา 2556 บุคลากรครูได้รับรางวัลระดับ Gold ประเภท 2 ในการประกวดนวัตกรรมของครู ระดับภูมิภาค โครงการเตรียมความ พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และทักษะในศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาครูที่จัดขึ้น ครูและ บุคลากรได้มีการพัฒนากิจกรรมทุกด้านอย่างต่อเนื่องโดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันพัฒนา จากปีการศึกษา 2549 ถึงปัจจุบัน ครูได้รับการ พัฒนาทั้ง 2 ด้าน ตามข้อจำกัดของโรงเรียนในฝัน ผลปรากฏในการพัฒนา คือ ครูได้รับ รางวัลเป็นครูดีในดวงใจ ครูคุณภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หนึ่งแสนครูดี ครูสอน ดีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูภาษาไทยโรงเรียนในฝัน ฯลฯ อีก มากมายจากผลงานดังกล่าวยังส่งผลไปยังนักเรียน ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่ แสดงให้เห็นว่าครูเมื่อได้รับการพัฒนา ก็จะทำให้การศึกษาในโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เป็นที่ยอมรับเป็นอย่างดีตลอดอย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบที่ 20 ข้อมูลภาพประสิทธิผลของด้านคุณภาพครู

3. ด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่งของโรงเรียน ในพื้นที่ส่งผลไปยังการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนและเกิดผลสำเร็จ ซึ่งจะขาดเสียไม่ได้ โรงเรียนจัดบรรยากาศด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพเต็มตามศักยภาพ มีห้องสมุดขนาด 270 ตารางเมตร มีการสืบค้นหนังสือ การยืมหนังสือคืนหนังสือใช้ระบบ บาร์โค้ด เฉลี่ยการใช้ห้องสมุด 1,500 คนต่อครั้งต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 84.03 มี ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 6 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 4 ห้อง คอมพิวเตอร์ จำนวน 193 เครื่อง ห้องภาษา 2 ห้อง ห้องสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม จำนวน 2 ห้อง ห้องภาษาไทย จำนวน 1 ห้อง ห้องศิลปศึกษาจำนวน 2 ห้อง ห้องพลศึกษา จำนวน 1 ห้อง คหกรรมงานบ้าน งานไม้งานช่างจำนวน 1 ห้อง ห้องแนะแนว 1 ห้อง โดยจัดบรรยากาศ บริเวณ อาคารสถานที่ รวมทั้งห้องเรียนแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่นปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน รักโรงเรียน มีห้องเรียนพิเศษ ห้องปฏิบัติการ มีสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้มีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ และสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และใช้อย่างคุ้มค่า คุณภาพของสื่อ ที่จำเป็นมีระบบเทคโนโลยี (ICT) ใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีระบบ การให้บริการ มีประสิทธิภาพโดยส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพภายใต้ข้อจำกัด ด้านปัจจัยสนับสนุน พร้อมทั้งมาตรการในการดูแลซ่อมบำรุง และมีแนวทางเพิ่มขีด ความสามารถในการให้บริการ แหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นอีกอย่างหนึ่งคือ ห้องสมุด มีสภาพ ภายใน การจัดวาง การตกแต่งมีความเหมาะสม บรรยากาศ เชิญชวนให้ใช้บริการ มีสื่อ สนับสนุนการสืบค้นข้อมูลอย่างหลากหลายเพียงพอ ทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี (ICT) มีกิจกรรมที่เป็นสากลในการให้บริการห้องสมุด มีระบบครบวงจรในด้านการรัก การอ่านของนักเรียนอย่างชัดเจน จัดกิจกรรมมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาการด้าน ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูล จากการอ่านรวมถึงหนังสือเล่มโปรด มีการประเมิน นักเรียนเป็นระบบมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้ความสามารถและบริหารจัดการห้องสมุด โรงเรียนโดยระบบเทคโนโลยี (ICT) จากคุณภาพแหล่งเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนได้พัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ ในระดับที่พึงพอใจทุกปีการศึกษา ผลงานที่ปรากฏจากปีการศึกษา 2549 ถึงปัจจุบัน โรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก ธนาคารออมสิน เพื่อจัดซื้อคอมพิวเตอร์ และ ได้รับการแต่งตั้งเป็นศูนย์แม่ข่ายจังหวัดโรงเรียนในพื้นที่ 3 ศูนย์คือ ศูนย์การเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้ภาษาไทย ศูนย์เทคโนโลยี (ICT) ประจำปี 2554 และได้รับทุนยูวีจียจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันรามจิตติ

ห้องเรียนพิเศษ ม.1 โครงการตีความรู้กับนิสิตแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยและกำหนดการโครงการตีความรู้ กับนิสิตแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์

ภาพประกอบที่ 21 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพของโรงเรียนที่หลากหลาย

โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ทำให้โรงเรียนได้รับรางวัลที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมและเกิดผลต่อนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น 1) ได้รับรางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากสำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ส.) 2) ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวด Best Practice การบริหารจัดการเรียนร่วมด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนดีเด่นจังหวัด โดยศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด และระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เป็นโรงเรียนแกนนำนักเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 23 4) ได้รับคัดเลือกให้จัดนิทรรศการ และนำเสนอผลงาน 3 กิจกรรม 1. กิจกรรม Best Practice ยูวีจียประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2. งานห้องสมุด 3. งานแนะแนว ในงานโครงการพัฒนาครูทั้งระบบสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการเกิดพระเกียรติ 84 พรรษา มหาราชฯ พระผู้ทรงเป็นครูของแผ่นดิน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5) ได้รับคัดเลือกให้นำเสนอผลงาน Best Practice ยูวีจียประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในงานมหกรรมวิชาการโรงเรียนในฝัน ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Lab School Symposium 2011 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับภาค) 6) รับถ้วยรางวัลชนะเลิศถ้วย

พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโครงการรักษาดีคุณทาง
สร้างเสริมความซื่อสัตย์ สุจริต 3 ปีซ้อน (2554-2556) 7) โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้
ดีเด่นต้นแบบในการขยายผลแนวทางการดำเนินงานแก่สถานศึกษาจังหวัด ในโครงการ
จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พระราชกรณียกิจและขยายผลพระราชดำริตามแผนงาน ส่งเสริมการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และการดำรงไว้
ซึ่งสถาบันสำคัญของชาติ ในระดับพื้นที่ของกระทรวงมหาดไทย8) ได้รับคัดเลือกจาก
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในการถ่ายทำสารคดีและเผยแพร่โครงการ “๙ รักรัก ๙
ฮักถิ่น ถวายองค์กษัตริย์จอมสยาม” 9) โรงเรียนเป็นที่ตั้งของศูนย์บรรณารักษ์
งานแนะแนว การศึกษาพิเศษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผลงานที่โรงเรียนเป็นที่ยอมรับ โรงเรียนมีการพัฒนาระบบแหล่งเรียนรู้
จนมีประสิทธิภาพ และยังได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนที่เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน
สืบเนื่องมาจากความร่วมมือของทุกฝ่าย พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย
ร่วมมือร่วมแรงจนเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานสถานศึกษาอื่นๆ
และได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class standard School)
ในปีการศึกษา 2555

ภาพประกอบที่ 22 ห้องสมุดดีเด่น/ห้องสมุดมีชีวิตยอดเยี่ยม
/ศูนย์บรรณารักษ์แนะแนว การศึกษาพิเศษ

ภาพประกอบที่ 23 โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

4. ด้านคุณภาพกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต

เป็นด้านที่ส่งผลถึงนักเรียนโดยตรงที่ทำให้เด็กเกิดทักษะตามศักยภาพของแต่ละคน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมในด้านสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นโครงการเสริม เช่น ภาษาไทยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (กิจกรรมวันสุนทรภู่/วันภาษาไทย) แผนงานวิทยาศาสตร์มีโครงการสนับสนุน 12 โครงการ มีโครงการปรับปรุง/จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ โครงการเสริมทักษะชีวิต มี 8 โครงการ โครงการเข้าค่ายวิทยาศาสตร์สัมพันธ์ แข่งขันกิจกรรมวิทยาศาสตร์ นิทรรศการวิทยาศาสตร์ โครงการงานวิทยาศาสตร์ โครงการทัศนศึกษาดูงาน โครงการพัฒนาผลงานมาตรฐานวิชาชีพ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้ โครงการเพาะเมล็ดกล้วยไม้ข้างกระ โครงการคณิตศาสตร์ มี 3 โครงการ โครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โครงการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้คณิตศาสตร์ โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (บันทึกการออม) โครงการสังคมศึกษา มี 7 โครงการ โครงการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน โครงการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ โครงการประกวดมารยาทไทย โครงการปรับปรุงห้องจริยธรรม โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ โครงการจัดทำศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และโครงการภูมิสังคม สาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา มี 5 โครงการ โครงการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โครงการประกวดวาดภาพ โครงการจัดซื้อเครื่องดนตรีลูกทุ่ง (คอมโบ้) โครงการส่งเสริมอัจฉริยภาพด้านศิลปะ สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามี 3 โครงการ โครงการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน โครงการแข่งขันกีฬาภายใน โครงการแข่งขันกีฬา ระดับสหวิทยาเขตและระดับ

เขตสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีโครงการ 10 โครงการ โครงการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน โครงการผู้เรียนอัจฉริยภาพทางภาษา โครงการวันคริสต์มาส โครงการนานาชาติค้นความรัก โครงการเข้าค่ายภาษาอังกฤษ โครงการสนทนาภาษาอังกฤษ วันละประโยค โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ World Class โครงการยุวชนนำเที่ยวใน อำเภอภูไท โครงการคลินิกภาษา โครงการ ภาษาอังกฤษสำหรับครูสู่มาตรฐานสากล สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในการพัฒนาทักษะชีวิตของ นักเรียนทุกกิจกรรม นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริง พร้อมทั้งให้นักเรียนรู้จักการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบครบวงจรด้วยตัวของนักเรียนเอง ในแต่ละ กิจกรรมสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนการปลูกฝัง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมและพัฒนาผลงานหรือการดำเนินงานสู่การมีรายได้ โดยการใช้ระบบเทคโนโลยี (ICT) สนับสนุนการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม เผยแพร่ผลงานและ การจัดกิจกรรมสู่ชุมชน จากกิจกรรมและการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนมี โครงการสนับสนุนและกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียน ตามความเหมาะสม ความสามารถ และความถนัดตามศักยภาพมีผลงานที่มีประสิทธิภาพมากมาย ดังเช่น 1) รางวัลรอง ชนะเลิศ อันดับ 2 จากการแข่งขันโครงการหุ่นยนต์อัตโนมัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชิงแชมป์แห่งประเทศไทย งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2554 2) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ประเภทร่อนน่าน รุ่นทั่วไป ในการแข่งขันเครื่องบินกระดาษ พับชิงแชมป์ประเทศไทย ครั้งที่ 8 มหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติปีการศึกษา 2554 3) รางวัลชนะเลิศระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การประกวดหนังสือการ์ตูน วัฒนธรรม ระดับประเทศ 4) รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 จากการแข่งขันเครื่องบินจำลอง และวิทยุบังคับ “หนูน้อยจ้าวเวหา ทวีไทย” ซึ่งด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวฯ ประเภทบินลำเลียง 5) รางวัลเหรียญทอง อันดับที่ 1 กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา YC ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 การแข่งขันเครื่องบินเล็กบังคับวิทยุ 6) รางวัลเหรียญทอง อันดับที่ 7 งานศิลปหัตถกรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 62 ประจำปีการศึกษา 2555 7) รางวัลชนะเลิศผลงานการประกวดภาพยนตร์สั้น ตามโครงการวิจัยพัฒนา ตัวแบบการเรียนรู้นอกรูปแบบโรงเรียนผ่านกระบวนการผลิตสื่อของเยาวชน ปี 2555 เรื่อง ความลับของมะละกอชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 เรื่อง “ของขวัญ วันจากไป” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 เรื่อง “ต้นบุญ แห่งศรัทธา” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 8) รางวัลชมเชย

เรื่อง ข้าวสาง มรดกทางปัญญาของชาวภูไท/เรื่อง ตีบตีบตีบตีบ/ เรื่อง เรียนรู้ตามรอยพ่อ/
เรื่อง แกงหวายและสายลับ/เรื่อง ฮีตเก่าคองหลัง สังคมชาวภูไท/เรื่อง แสงทองส่องธรรม
ถ้าพระพุทธรูปไสยาสน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โรงเรียนมีโครงการสนับสนุนการเกิดทักษะชีวิตให้กับนักเรียนเช่น โครงการ
ส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน
เกิดทักษะชีวิตที่สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาสมองได้เป็นอย่างดี มีพื้นฐานการใช้
ภาษาไทยที่เป็นพื้นฐานความรู้ให้กับตนเอง สามารถใช้ทักษะในการเรียนรู้ในทักษะอื่นๆ ได้
กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียน คือ กิจกรรมยอตนักอ่าน จัดรายการเสียงตามสาย แนะนำ
หนังสือที่นักเรียนชอบ ตอบคำถามสารานุกรมไทย ประกวดแต่งกลอนหรือคำประพันธ์
เขียนเรียงความ คัดลายมือ เล่านิทานสอนใจ กิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนเป็นยอด
นักอ่าน ดังพระบรมราโชวาทของในหลวงที่พระราชทานแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่ว
ประเทศ เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2514 ว่า “หนังสือเป็นการสั่งสมความรู้และทุกสิ่งอย่าง
ที่มนุษย์ได้สร้างมาทำมาคิดมา แต่โบราณกาล จนทุกวันนี้ หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็น
คล้ายๆ ธนาคารความรู้และเป็นอมสินเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ก้าวหน้าโดยแท้” ผลจาก
การจัดกิจกรรมและโครงการให้นักเรียนมีทักษะชีวิต มีผลงานที่ปรากฏ ดังเช่น
1) ได้รับรางวัลการแข่งขันเครื่องบินกระดาษพับชิงแชมป์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 10
ประจำปีการศึกษา 2556 งานมหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ 2) ได้รับ
รางวัลผู้แข่งขันหน้าใหม่ยอดเยี่ยม รางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ประเภทเครื่องบินไฟฟ้าลด
สายรุ้ง ประจำปี 2556 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ประเภทเครื่องบินไฟฟ้าทซ์แอนด์โก
ประจำปี 2556 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การแข่งขันเครื่องบินเล็กบังคับด้วยวิทยุ
ประเภท 4 ช่องสัญญาณ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การ
แข่งขันเครื่องบินเล็กกองทัพอากาศและนักบินน้อย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ปี 2556 จังหวัดลพบุรีรางวัลชนะเลิศ ระดับจังหวัด การประกวดสื่อการสอน
ธรรมะ (VDO เรื่องสั้น) ในงานมหกรรมส่งเสริมศีลธรรมและการประกวดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน ด้านพระพุทธศาสนาเพื่อฉลองพระชันษา 100 ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระ
สังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ได้เป็นตัวแทนของจังหวัดเข้าร่วมประกวดระดับคณะ
สงฆ์ ภาค 8 ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 2 จากมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัยวิทยาเขตหนองคาย

“.....ผมเน้นการอ่านเป็นไฮไลท์ (highlight) ส่งเสริมการอ่านโดยการสร้างให้นักเรียน บันทึกการอ่าน ให้ครูรับผิดชอบ และสอบถามติดตามครูผู้รับผิดชอบว่าตอบโจทย์ที่เรากำหนดไว้ไหม แล้วสอบถามว่า มีหนังสืออะไรที่เด็กไม่อ่านเลย ห้องสมุดเราเป็นอย่างไรบ้าง มีหนังสือภาษาอาเซียนไหม หนังสือเศรษฐกิจพอเพียงไหม ถ้าไม่มีให้ครูหามาเพิ่ม และสืบค้นว่าในชุมชนมีสถานที่อ่านหรือไม่ เราก็ให้นักเรียนได้ใช้บริการของชุมชนโดยที่เราไม่ต้องลงทุน และให้นักเรียนบันทึกมา ก็จะให้นักเรียนได้อ่าน และสามารถตอบโจทย์ตามนโยบายชาติได้ ผมนำนโยบายชาติมาเป็นกรอบในการปฏิบัติ ทำให้โรงเรียนเป็นแบบอย่างหรือเป็นภาวะผู้นำของสถานศึกษาอื่นได้ และผมมีกิจกรรม RAW : Reading Action Writing ให้นักเรียน และทำภาคีภาคประชาชน ร่วมกับการศึกษานอกโรงเรียน โดยการทำ MOU ร่วมกับการศึกษานอกโรงเรียน แล้วให้นักเรียนอ่านในวันเสาร์ อาทิตย์ หรือช่วงตอนเย็นหลังเลิกเรียน จากกิจกรรมเหล่านี้ก็จะทำให้นักเรียนมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน เกิดทักษะชีวิตที่สามารถนำเป็นการดำเนินชีวิตของตนเองได้...”

ผู้อำนวยการโรงเรียน, สัมภาษณ์, 2557.

ภาพประกอบที่ 24 กิจกรรมทักษะชีวิต (ภาพกิจกรรมยอดเยี่ยมระดับชาติ /เรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องอาเซียน/เรียนรู้พระราชกรณียกิจเศรษฐกิจพอเพียง)

ผลงานที่เกิดจากการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชน และสาธารณชนที่ทำให้เกิดการพัฒนาตามข้อจำกัดของโรงเรียนในฝันอย่างต่อเนื่องสามารถทำให้นักเรียนนำทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนตามความสามารถและความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและเป็นการกระตุ้นนักเรียนจากรุ่นสู่รุ่นเกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ และยั่งยืน นับว่าเป็นผลงานที่สามารถนำพาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล

5. ด้านคุณภาพการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

โรงเรียนปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้บริการสุขภาพอนามัยของนักเรียน จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการเฝ้าระวัง มีความร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด รมรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และความเข้าใจแก่นักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เป็นประจำ จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด เพื่อฝึกนักเรียนมีเจตคติที่ดีในการออกกำลังกาย และมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ กิจกรรมส่งเสริมศิลปะดนตรี มีการประกวดแข่งขัน ในกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ แข่งขันทางวิชาการ ทุกระดับ มีการระดมทุนสร้างโรงอาหาร ปรับปรุงโรงอาหาร เพื่อให้เกิดความเพียงพอแก่นักเรียนทุกคนให้ได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการพร้อมทั้งจัดทำห้องเรียนพิเศษ โดยใช้การสอนแบบ EIS (English for integrated Studies Project) ซึ่งเป็นการสอนรูปแบบบูรณาการการเรียนการสอนของครูชาวไทยโดยใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์หรือรายวิชาอื่นที่คุณครูมีความพร้อมเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษทั้งนักเรียนและครู ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโครงการแบบ EIS ดีกว่านักเรียนโปรแกรมปกติทั้งในระดับชั้นเดียวกันและต่างชั้นกัน ซึ่งมีลักษณะเหมือนนักเรียนในโครงการ EP (English Program) และ MEP (Mini English Program) ซึ่งเป็นที่สนใจการเรียนของนักเรียนมากขึ้น ครูมีพัฒนาการด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอย่างรวดเร็ว และสามารถสอนวิชาเฉพาะด้านภาษาอังกฤษ เปรียบเสมือนครูต่างชาติ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรในท้องถิ่น ให้ความสนใจ และเห็นความสำคัญต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ในปีการศึกษา 2556 โรงเรียนใช้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ EIS ในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ และรายวิชาคอมพิวเตอร์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 เป็นการปรับปรุงสภาพการจัดบรรยากาศหรือห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่พัฒนาตามศักยภาพของนักเรียน ที่ทำให้เกิดทักษะ

การเรียนรู้ตามสภาวะการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวของผู้เรียนให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสุขภาพอีกกิจกรรมคือ กิจกรรม “วิ่ง...เปลี่ยนชีวิต” Run For New Life เป็นการวิ่งและการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง เป็นกีฬาที่สะดวกสบายไม่มีค่าใช้จ่าย ทำได้ทุกที่ ทุกเวลา ทุกวัยเป็นการหาสมรรถนะทางร่างกาย ที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ และพฤติกรรมด้านต่างๆ ของนักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องสุขภาพอนามัย มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวคิด แนวปฏิบัติสะท้อนวินัยเชิงบวก รวมถึงจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ ผลงานที่ปรากฏด้านศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา และการรักษาสุขภาพอนามัย เป็นที่ยอมรับของชุมชนภายในท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดทำค่ายศิลปะ จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่อง การสร้างงาน แอบสแตรก (Abstract Art) เทคนิคการใช้สีน้ำ สีน้ำมัน สีโปสเตอร์ สีอริลคิสซอลก์ เทคนิคการวาด (Drawing) ซึ่งเทคนิคนี้เกิดขึ้นได้กับทุกคน เมื่อได้รับการเรียนรู้หรือสัมผัสกับศิลปะแขนงต่างๆ กับวิทยากรท้องถิ่นทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ทำให้ค้นพบนักเรียนที่มีความสามารถด้านศิลปะ และสามารถเป็นแกนนำในการถ่ายทอดสู่บุคคลอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ผลงานกิจกรรมด้านคุณภาพการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ดังเช่น 1) ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 2 ในการประกวดสำหรับอาหาร “เมนู ชูสุขภาพ” ในงานลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเรื่อง ความปลอดภัยด้านอาหารในโรงเรียน โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ระดับจังหวัด) 2) ได้รับการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นเลิศทางด้านกีฬาของแต่ละคน “วิ่ง...เปลี่ยนชีวิต” Run For NewLife ในคำขวัญว่า “สุขภาพไม่มีขาย อยากได้ต้องทำเอง” ส่งผลไปยังกิจกรรมด้านกีฬา นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง เหมาะสมตามสมรรถภาพและตามศักยภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งวัดเรื่อง “ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความมีวินัย และความรับผิดชอบ” เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมหัศจรรย์

ภาพประกอบที่ 25 บริบททางกายภาพ/กิจกรรมเสริมสุขภาพอนามัยที่เป็นรูปธรรม

จากผลงานที่เกิดจากการพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชน และสาธารณชนที่ทำให้เกิดการพัฒนามาตามข้อจำกัดของโรงเรียนในฝันอย่างต่อเนื่องสามารถส่งผลไปยังกิจกรรมด้านกีฬา นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง เหมาะสมตามสมรรถภาพและตามศักยภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งวัดเรื่อง “ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความมีวินัย และความรับผิดชอบ” เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนำทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนตามความสามารถและความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนเป็นการกระตุ้นนักเรียนจากรุ่นสู่รุ่นเกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ และยั่งยืน นับว่าเป็นผลงานที่สามารถเทียบเคียงเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล

6. ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

คุณลักษณะเฉพาะของผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม ปัจจุบันมีภูมิสำเนาที่อำเภอสิลาวดี จังหวัดทวาปี เดิมมีภูมิสำเนาที่ อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร การศึกษาปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประวัติด

การทำงาน รับราชการในตำแหน่ง ครู 2 โรงเรียนสามผงวิทยาคม จังหวัดนครพนม ปี 2524 ตำแหน่ง อาจารย์ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดทวาปี ปี 2528 สอบเปลี่ยนสายงานในตำแหน่งสายบริหารตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนคำตาก้าราชประชาสงเคราะห์ จังหวัดทวาปี ปี 2538 สอบเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และรับตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่โรงเรียนนาสวรรค์วิทยา จังหวัดหนองคาย ปี 2543 ย้ายดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาประชาสามัคคี จังหวัดทวาปี ปี 2545 ย้ายดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนคำตาก้าราชประชาสงเคราะห์ จังหวัดทวาปี ปี 2551 ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม ปี 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ถึงปัจจุบัน

จากความรู้สึกของ ผู้อำนวยการต่อสถานศึกษาใหม่ “การที่ผมได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนแห่งนี้ มีความรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่ง นับว่าผมโชคดีที่ได้มาทำงานในสถานที่มีความพร้อม บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และที่สำคัญมีจิตวิญญาณของความเป็นครูเปี่ยมด้วยเมตตาธรรม

ส่วนนักเรียนซึ่งเป็นบุตรหลานของท่านส่วนใหญ่เป็นเด็กดี มีความสามารถที่หลากหลายว่านอนสอนง่าย เก่ง กล้าแสดงออก ผู้ปกครองทุกท่านสบายใจได้ คณะครูทุกท่านจะให้การศึกษาการอบรมดูแลบุตรหลานของท่านให้ดีที่สุด ครูและนักเรียนที่ผมได้พบและร่วมงาน เป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

รางวัลและผลงานต่างๆ ที่ท่านได้รับทราบมานั้น เป็นตัวชี้วัดที่ดีว่าลูกหลานของท่านมีศักยภาพเพียงใด จึงไม่ต้องแปลกใจว่าโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม จะเป็นโรงเรียนหรือสถานศึกษาชั้นนำได้หรือไม่ จะเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลได้จริงหรือ....เวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานั้น

“ผมหวังว่า เราจะได้ชื่นชมความสำเร็จของลูกหลานชาวมัธยมภูไทวิทยาคม อีกหลายรายการหากมีการให้กำลังใจ ให้โอกาส ให้การสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข”

ผู้บริหาร กล่าวเมื่อเข้าปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนแห่งใหม่มกราคม 2556

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม ท่านมีคติประจำตัวที่ว่า “ทุกครั้งที่เปลี่ยนความคิด ชีวิตก็เปลี่ยนแปลง” ท่านเป็นผู้บริหารที่คิดเร็ว ทำเร็ว ติดตามงาน คล่องตัว เปิดโอกาสให้กับบุคลากรทุกคนที่กล้าคิด กล้าแสดงออก สนับสนุนทุกครั้ง ที่นำเสนอที่ชัดเจน และมีแนวทางที่เป็นไปได้ และสามารถส่งผลถึงผู้เรียน

การพัฒนาบุคลากร ท่านจะให้ครูมีส่วนร่วมตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมกันคิดร่วมกันทำ นำเสนอ เป็นการป้องกันการลืมในเรื่องที่ศึกษา พร้อมทั้งสิ่งที่ได้มาต้องปฏิบัติจริง ส่งผลถึงผู้เรียนโดยตรง”

ครูวิชาการ, สัมภาษณ์, 2557.

ท่านผู้อำนวยการนำเสนอ The Best Practices นวัตกรรมการบริหารของ โรงเรียนที่จังหวัด ถือว่าท่านมาอยู่กะเราได้ไม่นานแต่ท่านก็ได้สร้างอะไรหลายๆ อย่าง ให้กับเรานะครับ ผมยกนี้ ท่านพอเป็นบุคคลที่สุดยอดมากครับ อยากได้ผู้อำนวยการ อย่างท่านมากๆ นักเรียนจะได้เรียนรู้หลายๆ อย่าง

ครูฝ่ายงานบริหารทั่วไป, สัมภาษณ์, 2557.

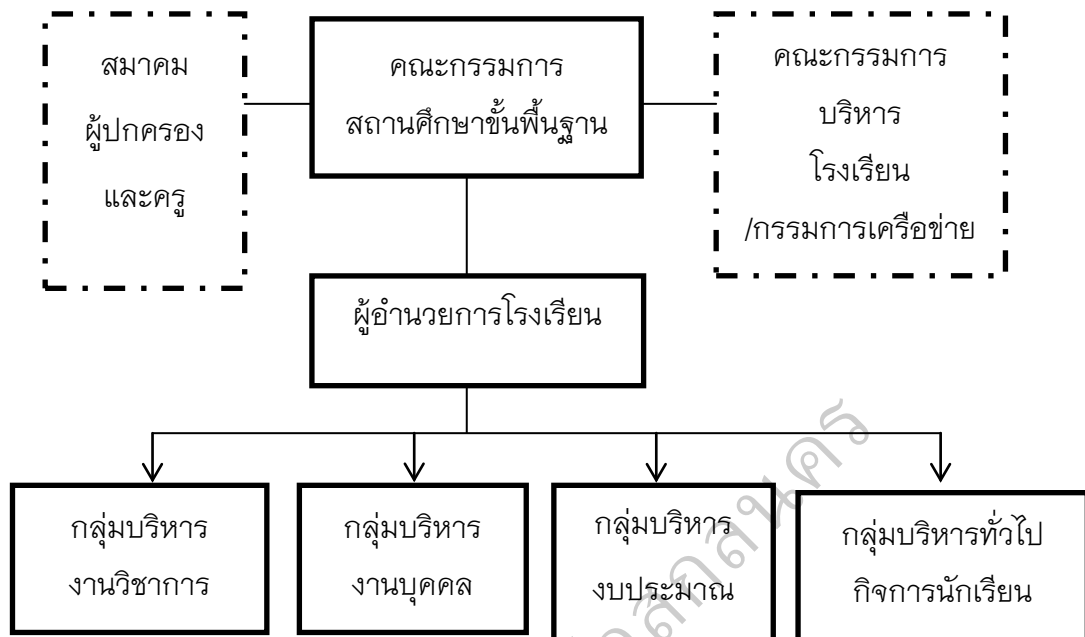
โรงเรียนในฝันจะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่อยู่ ภายใต้อำนาจกำกับ การบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรประสบผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โรงเรียนมีการวางแผน กำหนดทิศทางในการทำงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนจนถึงแนวทางปฏิบัติ โรงเรียนมีแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาให้เป็นรูปธรรม เป็นเครื่องมือ ที่สำคัญในการบริหารคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน และดำเนินงานตามภารกิจที่ได้ กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 แผนการบริหารจัดการของโรงเรียนทำให้เกิดความยั่งยืน และ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ของโรงเรียน ผู้บริหารทำให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในสิ่งที่สื่อสารออกมา ไปในทางเดียวกัน และชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง และมีความสอดคล้องกับนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบ กำหนดและมีมติร่วมกัน เป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องมีและปฏิบัติ คือ สี่ประจำโรงเรียน “แสด-น้ำเงิน” ปรัชญา ของโรงเรียน “จิตตํ หนตํ สุขาวห” จิตที่อบรมดีแล้ว ย่อมนำมาความสุขมาให้ คติพจน์ ของโรงเรียน : เรียนดี มีวินัย ใจประเสริฐ และสิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับ สภาวะการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยคือ วิทยาลัยน์ ได้มีการปรับเปลี่ยนจากเดิม ให้สามารถ ปฏิบัติได้จริงและเป็นรูปธรรมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแสดง ความคิดเห็น ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “สร้างคนดี อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย ก้าวไกลสู่มาตรฐานสากล ครองตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนภารกิจที่รับผิดชอบตาม พันธกิจ คือ 1. พัฒนาองค์การโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ก้าวล้ำวิชาการสื่อสารสองภาษา ก้าวหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก 3. ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพและจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อนวัตกรรม โดยใช้กระบวนการบูรณาการตามแนวคิดห้องเรียนคุณภาพ 4. ส่งเสริมภูมิปัญญา อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อมพร้อมให้บริการชุมชน 5. สร้างเครือข่ายการจัดการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วม อัตลักษณ์ “ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูวัฒนธรรมไทย” เอกลักษณ์ “ซื่อสัตย์สุจริต” เป้าประสงค์ (Corporate objective) 1. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2. ผู้เรียนมีความสามารถ สื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน 3. ผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก และรับผิดชอบต่อสังคมโลก 4. ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์วิจารณ์ญาณโดยใช้กระบวนการวิจัยและสร้างชิ้นงานผ่านสื่อเทคโนโลยี (ICT) 5. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์และผลการสอบวัดความสามารถเทียบเคียงมาตรฐานชาติ และสากล 6. ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี และมีสุนทรียภาพ 7. ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล 8. จัดให้มีห้องเรียนคุณภาพและมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 9. ครูจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรเทียบเคียงมาตรฐานสากล 10. ผู้บริหารสามารถนำองค์การและบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ 11. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และสร้างภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กลยุทธ์ของโรงเรียน (Strategic) 1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรเทียบเคียงมาตรฐานสากล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล 3. พัฒนาห้องเรียนคุณภาพ จัดหาสื่อเทคโนโลยีให้เพียงพอ 4. บริหารจัดการด้านระบบคุณภาพ และเน้นการมีส่วนร่วม โดยสร้างภาคีเครือข่าย วัฒนธรรมโรงเรียน “โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคมมี

บุคลากรที่เป็นศิษย์เก่ารักโรงเรียน มุ่งงานด้านคุณภาพเคารพและยึดมั่นผู้อาวุโส สามัคคี
 สมานฉันท์ และให้เกียรติกัน “ค่านิยม เป็นบุคคลตัวอย่างด้านความรู้และคุณธรรม
 จริยธรรม” ต้นไม้ประจำโรงเรียน “ปาริชาติ (ต้นทองเหลือง)” ความสามารถพิเศษ
 (สมรรถนะหลัก) 1. การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ของคณะบริหารทุกฝ่าย โดยกำหนด
 เป้าหมายการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน และมีการถ่ายทอดให้บุคลากรทุกคนทุกส่วนได้รับ
 ทราบผ่านการประชุม กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน โดยมีการกล่าวสอดแทรกถึงวิสัยทัศน์
 ค่านิยมและผลการดำเนินงานของโรงเรียน ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม
 และช่วยกันพัฒนา เรียนรู้ สร้างนวัตกรรมและใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปรับปรุง
 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน 2. โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคมเป็นองค์กรที่
 มีวัฒนธรรมและคุณภาพ มีการทำงานแบบเป็นทีมสนับสนุนให้นำเสนอผลงานทางวิชาการ
 การสร้างนวัตกรรม มีการจัดการความรู้และผลงานที่มีประสิทธิภาพ จากผลการประเมิน
 ของหน่วยงานต่างๆ ส่งผลให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าประสงค์
 ที่วางไว้ 3. ความมุ่งมั่นของบุคลากรทุกคน หุ่่มเทให้กับการทำงาน มีความภาคภูมิใจและ
 มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร 4. บุคลากรสายปฏิบัติการสอนมีความรู้ความสามารถตรงตาม
 สาขาวิชาเอกและมีองค์ความรู้ที่หลากหลาย มีจิตสำนึกที่ดีต่อการให้บริการ พัฒนาตนเอง
 และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

การร่วมแนวคิดในการบริหารโดยการร่วมวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด
 ของผู้เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาเพื่อบริหารการจัดการในโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม
 ให้เป็นไปตามกรอบนโยบายของศึกษาและเื้อื่อต่อการเปลี่ยนแปลงภาวะโลกปัจจุบัน
 โดยร่วมสร้างวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ กำหนดเป้าประสงค์ กำหนดกลยุทธ์ กำหนด
 วัฒนธรรมโรงเรียน ค่านิยม ปรัชญา คติพจน์อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความสามารถพิเศษ
 (สมรรถนะหลัก) เพื่อบริหารจัดการการเป็นโรงเรียนในฝัน สู่การพัฒนาการเปลี่ยนแปลง
 อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนจนได้รับคัดเลือกการเข้าสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลโดยมีโครงสร้าง
 องค์กรในการบริหารงานของโรงเรียน 4 งานหลัก คือ 1. กลุ่มงานวิชาการ มีขอบข่ายงาน
 17 งาน 2. กลุ่มงานบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายงาน 20 งาน 3. กลุ่มบริหารงานทั่วไปและ
 การกิจการนักเรียน มีขอบข่ายงาน 22 งาน 4. กลุ่มบริหารงบประมาณ
 มีขอบข่ายงาน 22 งาน

โครงสร้างองค์กรในการบริหารงานของโรงเรียน

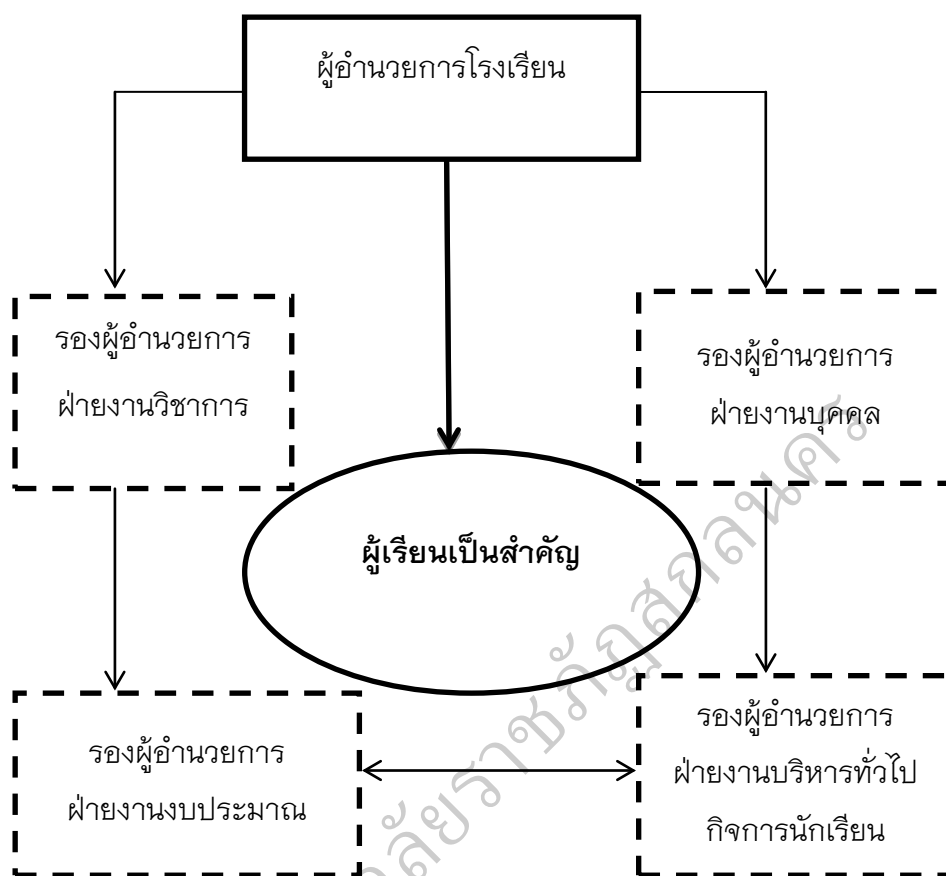

ภาพประกอบที่ 26 โครงสร้างองค์กรการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม

“.....ผมเป็นคนคิดนอกกรอบ ผมจะทำงานก่อนแล้วปรับเข้ากับเป้าหมายของแนวนโยบาย และผมมีการบริหารงานโดยการสื่อสาร จะโดยแบบโทรศัพท์หรือทางอินเทอร์เน็ต และผมจะมีความเป็นวิชาการ เรื่องการบริหารที่สำคัญ การกำหนดวิสัยทัศน์ผมจะดูว่าเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ได้หรือไม่ เปลี่ยนเสมือนหมวกที่สวมไว้บนหัวของผู้บริหาร ด้านการบริหารงานผมว่าผมมีโครงสร้างอยู่แล้วในการบริหารทั้ง 4 งาน ผมไม่ไปก้าวก่ายในหน้าที่ตามกลุ่มงานให้เขาปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ มีรองผู้อำนวยการทั้ง 4 ท่านก็ให้ท่านทำตามหน้าที่ ผมจะเน้นหนักไปในทางการสอนของครูที่ลงสู่นักเรียนมากกว่า แล้วงานทั้ง 4 งานก็ทำหน้าที่ไป ถ้ากลุ่มงานไหนมีปัญหาผมก็จะเข้าช่วยให้แนวคิด แนวทางในการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.....”

ผู้อำนวยการโรงเรียน สัมภาษณ์, 2557.

โครงสร้างการบริหารงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภาพประกอบที่ 27 ภาพการบริหารงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้

ลักษณะโครงสร้างองค์กรเพื่อการบริหารงาน โรงเรียนได้จัดโครงสร้างองค์กรเพื่อการบริหารโดยมีผู้เกี่ยวข้อง คือ สมาคมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารโรงเรียนและกรรมการเครือข่าย เป็นคณะกรรมการบริหารร่วมกับโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ส่งการปฏิบัติงานสู่กลุ่มงานทั้ง 4 กลุ่มงาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไปและงานกิจการนักเรียน และงานบริหารงบประมาณ การจัดบุคลากรในแต่ละกลุ่มงานจะเป็นการสรรหาโดยความสมัครใจในการทำงานให้ความอิสระในการเลือกเข้ากลุ่มงาน จึงแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงาน

ปฏิบัติ พัฒนาและรายงานผลการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ทำให้ผลจากการพัฒนาแบบยั่งยืนของกิจกรรมดังกล่าว ทำให้โรงเรียนมีความโดดเด่นและเกิดการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ผลดังกล่าวเทียบเคียงเกณฑ์โรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class Standard School) จึงได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class Standard School) รุ่น 2 โรงเรียนใช้ระบบควบคุมภายในสถานศึกษา กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของแต่ละกลุ่มงานและรายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกปี เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

สรุปบริบทของโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม จากข้อมูลข้างต้นโรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดกลางเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำอำเภอภูไทจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ 2512 มีผู้บริหารที่เข้าบริหาร แต่ละคนมีความสามารถด้านการบริหารที่แตกต่างกัน แต่ละท่านนำความเจริญและการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเปลี่ยนแปลงตามบริบทในแต่ละช่วงปีการศึกษาที่ทำหน้าที่อย่างเป็นระบบ จนเป็นระบบที่ปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำไม่ว่าผู้บริหารบุคคลใด จนกระทั่งถึงผู้บริหารคนปัจจุบัน สถานศึกษาแห่งนี้เป็นสถานศึกษาที่มีบารมีเป็นสถานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา และเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมพสกนิกรชาวภูไท ที่โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม ปีการศึกษา 2523 จึงเป็นสถานศึกษาที่ทุกคนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี เพื่อให้เป็นที่ยอมรับศรัทธาของชุมชนและสถานศึกษาอื่นๆ โรงเรียนมีความโดดเด่นด้านวิชาการ และด้านความสามารถของบุคลากรครู พร้อมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน จนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน (Lab School Project) ในปีการศึกษา 2548 รุ่นที่ 1 ได้รับการประเมินและรับรองต้นแบบโรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2549 ปัจจุบันโรงเรียนจัดชั้นเรียนแบบ 7-7-7 : 4-4-4 โรงเรียนมีแผนดำเนินงาน แผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี ในการบริหารจัดการทั้ง 4 กลุ่มงาน มีโครงสร้างการบริหารงานที่ครอบคลุม ให้เป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์หลักของโรงเรียน

พร้อมทั้งให้เป็นไปตามเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของโรงเรียน ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดตามกรอบนโยบายการศึกษาและเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงภาวะโลกปัจจุบัน เพื่อบริหารจัดการโรงเรียนในฝันร่วมกันสู่การพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในปีการศึกษา 2556 ได้ก้าวเข้าสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล (World –Class Standard School) ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก

ภาพประกอบที่ 28 การพัฒนาเข้าสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล

โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา (นามสมมติ)

1. บริบทชุมชนภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา เป็นโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล อำเภอสีลาวดี เป็นโรงเรียนประจำอำเภอสีลาวดี ของจังหวัดทวาปี มีความพร้อมด้านการศึกษา สภาพชุมชนกึ่งเมือง กึ่งชนบท มีประชากร ประมาณ 4,636 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ทิศตะวันออกติดถนนสายหลัก ทิศตะวันตกเป็นทุ่งนา ทิศเหนือติดชุมชนชนบท ทิศใต้ติดที่ดินว่าง ภูมิประเทศของตำบลสีลาวดีแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ พื้นที่ทางด้านทิศเหนือจะเป็นที่ราบลุ่ม ทิศใต้เป็นที่ราบสูง โคก ดอน ทั้งหมดอยู่นอกเขตชลประทานน้ำออน อาชีพหลักของชุมชน ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกรรม ชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นที่รู้จักทั่วไป คือ ประเพณีบุญมหาชาติ บุญบั้งไฟแข่งผีตาโชน แห่งปราสาทผึ้ง แห่งเทียนเข้าพรรษาประเพณีวันสงกรานต์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับ ป.6 อาชีพหลัก ค้าขาย รับจ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 40,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คน ชุมชนสีลาวดี อำเภอสีลาวดี ตามประวัติกล่าวมาว่า ชาวภูไทอพยพมาจากเมืองวังฝ้างซ้ายแม่น้ำโขง พวกกันมาตั้งบ้านเรือนใช้ชื่อว่า “บ้านจัมปา” อันเป็นนามของดอกไม้ (บ้านจัมปา ปัจจุบันคือ บ้านเหมือง หมู่ 2 ตำบลสีลาวดี) โดยมีท้าวแก้วเป็นหัวหน้า ต่อมาปี พ.ศ. 2420 เป็นปีที่ 10 ในรัชกาลที่ 5 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านจัมปา ขึ้นเป็นเมืองจำปาชนบท ขึ้นตรงกับเมืองทวาปี (นามสมมติ) โปรดเกล้าฯให้ ท้าวแก้ว วงศ์ประทุม เป็นพระบำรุงนิคมเขต เจ้าเมืองจัมปาชนบท และท่านได้ชักชวนชาวบ้านทำนาเป็นอาชีพ ตัวท่านและครอบครัวทำนาเป็นตัวอย่าง ต่อมาเมื่อมีการเมือง ประกอบด้วยอุปราช (อุปฮาด) ราชวงศ์ ราชบุตร และยังมีตำแหน่งเมืองซ้ายและเมืองขวา เมืองฮาม เมืองแสน เมืองจันทร์ และมีอุปเมืองให้เป็นอำเภอ เจ้าเมืองเปลี่ยนเป็นนายอำเภอ อุปราช เป็นปลัดอำเภอ ราชวงศ์ เป็นสมุหบัญชีอำเภอ และราชบุตรเป็นเสนาเมืองอำเภอ ปี พ.ศ.2445 และต่อมามีคำสั่งเปลี่ยนแปลงจากกระทรวงมหาดไทยให้บรรดาหัวเมืองต่างๆ ที่มีอาณาเขตใกล้เคียงกัน ให้ยุบลงหรือยุบรวม เมืองจัมปาชนบทยุบโอนเข้ากับอำเภอนิคมน้ำ (นามสมมติ) ซึ่งเป็นอำเภอใหญ่กว่า ต่อมาเมื่อทางราชการสร้างทางหลวงแผ่นดินสายเมืองธานี (นามสมมติ) -เมืองทวาปี (นามสมมติ) -เมืองพนมนคร (นามสมมติ) เส้นทางผ่านศูนย์กลางหมู่บ้านสีลาวดี (นามสมมติ) ทางหลวงหมายเลข 22 กิโลเมตรที่ 107 ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองจัมปาชนบท ประมาณ 1 กิโลเมตร จึงมีบรรดาชาวเมืองจัมปาชนบท พวกกันอพยพตั้งบ้านเรือนตามสองข้างทาง เรียกว่า บ้านสีลาวดี (นามสมมติ) ปัจจุบันมีสี่แยกทางสาย 22 ตัดกับสาย 222 และ 227 ชาวบ้านเรียกว่า “สี่แยกสองวา” เนื่องจากแยกไปทางเหนือคืออำเภอบ้านไผ่ และทิศใต้คือ อำเภอภูไท อำเภอสีลาวดี มีเขตการปกครอง 5 ตำบล 70 หมู่บ้าน ตำบลสีลาวดี มี 13 หมู่บ้าน (จากวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี : 2557)

ความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนสีลาวดีเป็นชุมชนที่ประกอบอาชีพทำนา ทำการเกษตร ปลูกผัก ปลูกแตงโม ปลูกถั่วฝักยาว ปลูกแตงกวา ทำการเกษตรโดยการทำแบบโบราณตามความสามารถในการลงทุนปลูก แล้วนำไปขายในตลาดเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงสัตว์ วัว ควาย หมู ปลา เป็นรายได้เล็กๆ น้อยๆ อำเภอสีลาวดี อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ใกล้เขื่อนมีการขุดลอกคลองชลประทานปล่อยน้ำให้กับเกษตรกร ที่มีพื้นที่นาหรือพื้นที่

ทำการเกษตรอย่างทั่วถึง จึงทำให้ชาวอีสานดีทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง นาปี นาปรัง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วงปี 2540 เกิดภาวะเงินบาทลอยตัว รายได้จากการทำเกษตรลดน้อยลง จึงทำให้ชาวเกษตรกรไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้เท่าที่ควรจึงทำให้เกษตรกรหยุดการทำเกษตร ปล่อยให้ป่านว่างเปล่าในช่วงฤดูทำนาปรัง ชาวบ้านเข้ากรุงเทพฯ ทำงานบริษัทและไปทำอาชีพค้าขายทำให้รายได้ต่อครอบครัวมีไม่เพียงพอ ตายายเป็นผู้เลี้ยงดูลูกหลาน ต่อมาในช่วงปี 2545-ปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านเขตการปกครองทำให้เกิดการพัฒนาตามสถานการณ์ ที่ดินมีราคาเพิ่มขึ้น ชายที่ดินนำรายได้ไปอาชีพอย่างอื่นให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ประกอบด้วยอำเภอสีลาวดี มีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา โรงเรียนพาณิชย์การ วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคูล ทำให้มีประชากรเพิ่มมากขึ้นขยายรายได้ด้านเศรษฐกิจมากขึ้น มีนายทุนหรือเจ้าของพื้นที่ที่อยู่ในเขตอำเภอสีลาวดี ในหมู่บ้านสร้างหอพักให้นักศึกษาได้เข้าพัก เป็นที่พักรีสอร์ท (Resort) เพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นเป็นเท่าตัว ด้านการเกษตรกรก็มีการลงทุนเพิ่มขึ้นเริ่มปลูกผัก ฯลฯ ทำนาปี นาปรัง ไม่ปล่อยให้ป่านว่างเปล่า ปัจจุบันทำให้ที่ดินเพิ่มราคา ไร่ละ 1,000,000 บาท จึงทำให้จากอำเภอเล็กๆ มีทั้งมหาวิทยาลัย 2 แห่ง บัณฑิต 4 แห่ง เซเว่น (Seven) 4 แห่ง มีห้างสรรพสินค้า 3 แห่ง โลตัส ร้านวอล์ชชุปเปอร์มาเก็ต ร้านมิมาร์ชชุปเปอร์มาเก็ต ธนาคาร 6 แห่ง กรุงไทย กรุงเทพ ออมสิน กสิกรไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ไทยพาณิชย์ จึงทำให้อำเภอสีลาวดี เกิดการขยายตัวมากมายขึ้น ร้านค้าประเภทร้านอาหารเพิ่มขึ้นเป็น 2-3 เท่าตัว ร้านค้าขายเสื้อผ้า เพิ่มขึ้นเป็น 2-3 เท่าตัว โดยเฉพาะหมู่บ้านเหมือง (นามสมมติ) กลับกลายเป็นชุมชนเมืองมีรายได้มากขึ้น ผู้ปกครองมีโอกาสส่งลูกหลานได้เล่าเรียนมากขึ้นด้านขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนใหญ่เน้นบวชบวชญาคณะพุทธ มีความสามัคคีกันในการร่วมการจัดกิจกรรมประเพณีและร่วมอนุรักษ์ประเพณีสืบทอดกันมาตลอดทุกปีประเพณีที่โดดเด่น และขึ้นชื่อของอำเภอสีลาวดี คือ งานบุญมหาชาติ จัดขึ้นในเขตเทศบาลกิจกรรมประกอบด้วย การประกวดแห่บั้งไฟทางไกลซึ่งเป็นแห่งเดียวของโลก เทศน์มหาชาติ เทศกาลอาหารแช่บั้งขันดำสัมตำ ภาคอีสานถือว่าบุญบั้งไฟเป็นพิธีกรรมที่มีความสำคัญมาก เพราะเชื่อว่าหากหมู่บ้านใดไม่จัดงานอาจเกิดภัยพิบัติ เช่น โรคภัยไข้เจ็บหรือทุพริกขี้หนูแก่ชุมชนได้ อำเภอสีลาวดีประเพณีบุญบั้งไฟได้เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนาน ในขบวนแห่จะมีขบวนรื่นเริง พ้อนรำ ประเพณีอีสาน ขบวนผีตาโชนซึ่งเป็นขบวนที่ปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในเขตภาคอีสานมีเฉพาะที่อำเภอสีลาวดีแห่งเดียวเท่านั้น ปัจจุบันในการจัด

บุญประเพณีนี้จะมีคาราซังร่วมชบวนแห่ด้วย ทำให้ชาวสืลาวดีก่อเกิดรายได้เพิ่มขึ้น เพราะมีผู้คนต่างถิ่นมากมายมาร่วมเข้าชบวนแห่ เป็นการประชาสัมพันธ์อำเภอสืลาวดี อีกอย่างหนึ่งเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวงานประเพณี ประเพณีการแข่งขันปราสาทผึ้งโบราณในวันออกพรรษา เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและเพื่อความรักความสามัคคี ในความร่วมมือกันของชาวคุ้มทุกคนมีความร่วมมือบริจาคทรัพย์สิน (เงิน) เข้าวัด บำรุงวัด ภาษาที่ใช้พูด คือ ภาษาภูไท ภาษาลาว ประชากรส่วนมากจะเป็นบุคคลท้องถิ่นเดิม มีคนอื่นๆ ที่เป็นคนญวน คนจีน คนต่างถิ่น ต่างจังหวัด ร้อยละ 30-40 จึงทำให้ปัจจุบัน เป็นสังคมเมือง รายได้ดีขึ้นมีความเจริญมากขึ้น

ด้านการศึกษาอำเภอสืลาวดี เป็นอำเภอหนึ่งที่เป็นศูนย์กลางของ สถานศึกษาตั้งแต่ระดับ ก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา มีสถานศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชน เช่น โรงเรียนอนุบาล ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของเอกชน จำนวน 3 โรงเรียน มีมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ มหาวิทยาลัยพาณิชยการ เป็นอำเภอขนาดเล็ก แต่มีสถานศึกษาที่มีครบทุกระดับ ทำให้ลูกหลานไม่ต้องไปศึกษาต่อต่างอำเภอ ต่างจังหวัด เป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย เป็นอำเภอที่มีความพร้อมด้านการศึกษา ผู้ปกครองสนับสนุน ด้านการศึกษาเป็นอย่างดี จากการจัดกิจกรรมการแข่งขันด้านวิชาการ และอื่นๆ ถ้ามี ผู้ปกครอง ร้านค้า องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ให้การสนับสนุนเป็นจำนวนมาก เช่น การบริจาคเงิน บริจาคสิ่งของ และอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้โรงเรียนได้รับความสำเร็จ ในการเข้าร่วมแข่งขันทุกครั้ง เช่น การร่วมบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการแข่งขันเครื่องร่อน ได้ระดับประเทศ ต่างประเทศโรงเรียนซึ่งงบประมาณเพียงเล็กน้อย ได้เงินสนับสนุน จากผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเข้าร่วมแข่งขันแต่ละครั้ง ชุมชนสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านให้โรงเรียนได้นำนักเรียน เข้าศึกษาหาประสบการณ์จริง ที่หลากหลาย เช่น การประกอบอาชีพ การทำไถ่ปิ้ง ไถ่ย่าง นักเรียนได้ศึกษาการทำไถ่ปิ้ง รู้จักการปิ้งไถ่ ย่างไถ่ที่มีรสอร่อย รสแซ่บทุกคน จนกลายเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน อาชีพนี้ เป็นสัญลักษณ์ของอำเภอสืลาวดี เมืองไถ่ย่าง ชุมชนจึงมีอาชีพนี้เป็นอาชีพเสริมจากการทำนา เป็นรายได้ที่สนับสนุนการศึกษาของ บุตรหลาน ทำให้ทุกคนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

มุมมองของชุมชนต่อโรงเรียนบ้านสืลาวดีวิทยา เป็นโรงเรียนที่มีความโดดเด่นทางวิชาการ มีความเพียงพอในด้านบุคลากรทางการศึกษาจากปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมาจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นโรงเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

โดยชุมชนมองเห็นความสำคัญด้านการศึกษา ศรัทธา มีความรัก ความผูกพัน มีความรู้สึก เป็นเจ้าของ มีจิตสาธารณะในการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และชุมชนให้ความร่วมมือ สนับสนุนกิจกรรมทุกกิจกรรม ในการดำเนินงานของโรงเรียน องค์กร และภาคีเครือข่าย ก็เช่นเดียวกันสนับสนุนอย่างเต็มที่ในทุกๆ ด้าน ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ เช่น ด้านนักเรียนทุกคนได้รับการปลูกฝังความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวมและมีการปฏิบัติจริงอย่างเด่นชัด และเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ส่งเสริมและปฏิบัติจริงในงานอาชีพ อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง รู้จักการดูแลรักษาสุขภาพ ป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพ และด้านดนตรี กีฬาอย่างหลากหลาย ด้านครูพัฒนาตนเอง โดยการอบรม ศึกษา ค้นคว้า ให้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน ครูได้รับคัดเลือกเป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบ หนึ่งในแสนครูดี และครูสอนดี ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่างๆ และผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง จนเป็นที่ประจักษ์ในผลงานด้านนักเรียน โรงเรียน ครูผู้สอน พร้อมทั้งการบริหารจัดการ จากโรงเรียน ในเรื่องต่างๆ เช่น ความสะอาดของโรงเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมโรงเรียน ปลอดภัย โดยการแยกขยะแห้ง ขยะเปียก ทุกเช้าทุกวันจนเด็กเกิดเป็นลักษณะนิสัยและ ทำให้โรงเรียนสะอาดปราศจากขยะ โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะความคิดเห็นด้านการพัฒนาโรงเรียนอย่างประชาธิปไตย รวมแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน พร้อมทั้งร่วมพัฒนาอย่างพอเพียง ตามเป้าหมาย ที่ตนเองสนองกับวิสัยทัศน์ของ โรงเรียน ชุมชนพร้อมที่จะร่วมมือในการพัฒนาเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในอนาคต อันใกล้ และพร้อมสนับสนุนทุกๆ ด้าน (เอกสารประกอบการประเมินและคัดเลือก สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ขนาดใหญ่ เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2558)

“.....ทางโรงเรียนให้โอกาสคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้แสดง ความคิดเห็นในทุกกิจกรรม ก่อนมีมติเป็นเอกฉันท์ในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ดิฉัน คิดว่าเป็นสิ่งที่ดีมากที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ตัวแทน ได้เสนอแนะแนวทางที่ดี ชอบมากคะ มันเป็นเรื่องที่ดีสำหรับทุกคน เกิดการพัฒนาทุกคนมีความพอใจคะ.....”

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 1, สัมภาษณ์, 2557.

“.....โรงเรียนแจ้งการเข้าร่วมการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน ก่อนการประชุม 1-2 วัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้มีความพร้อมที่จะนำปัญหามาร่วม
 การปรึกษาหารือ และร่วมแก้ปัญหา ถ้ามีทางโรงเรียนให้ความเป็นกันเองแบบสบายๆ
 ชอบครับ.....”

คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน, 2, สัมภาษณ์, 2557.

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยพอสรุป
 ได้ว่า ชุมชนอำเภอสีลาวตีมองเห็นการศึกษาของบุตรหลานเป็นสิ่งสำคัญ และให้
 ความร่วมมือทุกๆ ด้านอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ
 ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุปเกี่ยวกับชุมชนภายนอกโรงเรียนบ้านสีลาวตีวิทยา ชุมชน
 อำเภอสีลาวตี เป็นชาวภูไทที่อพยพมาจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง พวกเขามาตั้งบ้านเรือน
 โดยมีหัวหน้า เป็นเจ้าเมือง และชักชวนชาวบ้านทำนาเป็นอาชีพ ท่านเป็นตัวอย่าง
 ในการทำนา เกิดการขยายตัวของหมู่บ้านจากหมู่บ้านเดิมขยายมาตั้งหมู่บ้านตามทางหลวง
 หมายเลข 22 กิโลเมตรที่ 107 แล้วตั้งชื่อเป็นหมู่บ้านสีลาวตี ปัจจุบันมีสี่แยกทางสาย 22
 ตัดกับสาย 222 ชาวบ้านเรียกว่า “สี่แยกสองวา” ปัจจุบันมีประชากรประมาณ 4,636 คน
 มีเขตการปกครอง 5 ตำบล 70 หมู่บ้าน ตำบลสีลาวตี มี 13 หมู่บ้าน ชุมชนประกอบ
 อาชีพทำนา ทำการเกษตร ปลูกผัก ปลูกแตงโม ปลูกแตงกวา เลี้ยงสัตว์ วัว ควาย เป็ด ไก่
 หมู ปลา ฯลฯ ทำการเกษตรแบบสมัยโบราณตามความสามารถลงทุนน้อย แล้วนำไปขาย
 ตลาดมีรายได้เล็กน้อย อำเภอสีลาวตียังมีแหล่งน้ำ เพราะอยู่ใกล้เขื่อนขนาดใหญ่ และมี
 คลองน้ำชลประทานที่สามารถให้ชุมชนชาวเกษตรกรได้ทำการเกษตรได้ตลอดปีทำนา 2
 ครั้ง นาปี นาปรัง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นปัจจุบัน มีการขยายเมืองเพิ่มขึ้นเจริญมากขึ้น ที่ดิน
 ในเขตเทศบาลมีราคาสูงขึ้นถึงงานละ 400,000 -1,000,000 บาท สถานที่บริการทุกอย่าง
 เพิ่มมากขึ้น 2-3 เท่าตัว ด้านการศึกษามีสถานศึกษาครบทุกระดับการศึกษา
 มีโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน 3 แห่ง มีมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ทำให้ชุมชน
 สีลาวตียกระดับด้านการศึกษา และเป็นที่พึงพอใจของชาวชุมชน มีการลงทุนในการทำ
 ธุรกิจ การทำที่พัก (Resort) และสถานบริการร้านอาหาร หรืออื่นๆ ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
 พ่อแม่ส่งลูกหลานได้เล่าเรียนหนังสือคิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งประกอบกับการยกระดับ
 การเปลี่ยนแปลงจากตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเทศบาลตำบลทำให้เกิด

เปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทำให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของโรงเรียนทำให้โรงเรียนเกิดการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกๆ ด้านจนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน (Lab School Project) เป็นการพัฒนาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้โรงเรียนและชุมชนได้รับความสำเร็จมากที่สุด ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียนเป็นไปอย่างเป็นระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้รับความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ทุกๆ ด้าน มีสติปัญญา ภาษาที่ใช้ ภาษาภูไท นับถือศาสนาพุทธ ส่วนชาวอำเภอบ้านไผ่ (นามสมมติ) เป็นการอพยพเพื่อหาแหล่งที่อยู่เช่นกัน ตั้งหลักแหล่งอยู่ตามแหล่งน้ำแม่น้ำยาม เป็นกลุ่ม คนที่มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน มีความเป็นอยู่อย่างมัธยัสถ์และสมถะ มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย มีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเองทำนา ทำไร่ ทอผ้า มีความรักความสามัคคีมีน้ำใจดี เคารพผู้อาวุโสไม่ทะเลาะวิวาทกัน เชื้อหมื่นครุฑธา ในพระพุทธศาสนา ภาษาที่ใช้ภาษาไย้อย และชาวอำเภอสีลาวดี (นามสมมติ) เป็นการอพยพ จากเมืองวังฝ้างชัยเช่นกัน อำเภอสีลาวดีเป็นอำเภอที่อยู่ระหว่างอำเภอบ้านไผ่กับอำเภอ ภูไท โดยการตั้งหมู่บ้านตั้งหลักแหล่งตามเส้นทางหลวงหมายเลข 22 ตัดกับสาย 222 และ 227 ชาวบ้านเรียกว่า “สี่แยกสองวา” ซึ่งเป็นแหล่งที่สามารถทำการค้าขายได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นอำเภอที่มีทางเดินรถประจำทางผ่านไปยังจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงทั้งสิ้นด้าน ทำให้ เศรษฐกิจรายนได้ในปัจจุบันดีมากและยังเป็นอำเภอที่มีน้ำชลประทานในการทำการเกษตรได้

2. บริบทของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านสีลาวดีวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการศึกษา ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนในฝัน รุ่น 2 (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) ได้รับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2553 ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 15 ไร่ ที่ตั้ง 624 หมู่ 9 ตำบลสีลาวดี อำเภอสีลาวดี จังหวัดทวาปี บันททางหลวงแผ่นดินหมายเลข 222 ปัจจุบัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 2 ระยะทางจากโรงเรียนถึงอำเภอ มีระยะทาง 3 กิโลเมตร โรงเรียน บ้านสีลาวดีวิทยา ก่อตั้งเมื่อ ปี 2460 และปัจจุบัน มีอัตลักษณ์ “ยิ้มไหว้ ทักทายกัน” เอกลักษณ์ “พัฒนาการดี มีวินัย ใส่ใจแวดล้อม” วิสัยทัศน์ “โรงเรียนบ้านสีลาวดี มุ่งสู่ ความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาสากล ภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน บทพื้นฐานของความเป็นไทย ”สี่ประจำโรงเรียน ชมพู-ฟ้า มีอาคารเรียน จำนวน 5 หลัง อาคารประกอบ

จำนวน 2 หลัง ส้วม จำนวน 5 หลัง สนามเด็กเล่น จำนวน 1 สนาม สนามฟุตบอล
จำนวน 1 สนาม ศาลาพักร้อน จำนวน 5 หลัง มีบุคลากรครู จำนวน 48 คน มีจำนวน
นักเรียน จำนวน 715 คน ชาย 368 คน หญิง 347 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2558)
รายละเอียดการนำเสนอทั้ง 3 ระยะ ดังนี้ (เอกสารประกอบการประเมินและคัดเลือก
สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ขนาดใหญ่ เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา
2558)”

ระยะที่ 1 ระยะบุกเบิก

โรงเรียนสีลาวดีวิทยา เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ก่อตั้งเมื่อ ปีพ.ศ. 2460 ในเนื้อที่ 15 ไร่
มีเขตบริการ 3 หมู่บ้าน จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา
2552 ได้พัฒนาเข้าร่วมโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2552 ใช้ในวันที่ 16 พฤษภาคม 2552
จากการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตร
สถานศึกษา โรงเรียนเกิดการพัฒนาทุกด้าน ทั้ง 4 กลุ่มงาน มีความพร้อมในการพัฒนา
ตนเองได้เทียบเคียงเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2
(โรงเรียนดีใกล้บ้าน) โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นพ้องกัน
ให้สมัครเข้าร่วมเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2 (โรงเรียนใกล้บ้าน) และได้รับ
คัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนได้
ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ตาม
กรอบของโรงเรียนในฝัน โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา 6 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นไทย
กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนา
สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมพัฒนาสื่อเทคโนโลยีในการจัดการ
เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมี
ส่วนร่วม กลยุทธ์ที่ 6 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (รายงานประจำปี
การศึกษา 2556, 20-22) (แผนปฏิบัติการประจำปี 2553, หน้า, 23)

ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา มีผู้บริหารที่มีคุณภาพ

ด้านการบริหารจัดการ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดแนวทางการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยการจัดกระบวนการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ พร้อมทั้ง เน้นผู้เรียนเรื่องความรู้ มีคุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับการศึกษา ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ที่เพียงพออย่างต่อเนื่องและทั่วถึง สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นประเพณี ปฏิบัติระหว่างบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนบนพื้นฐานความเป็นไทยและความเป็นประชาธิปไตย มีการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) และใช้กระบวนการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มีอิสระในการทำงานอย่างคล่องตัว มีการพัฒนาด้านกายภาพอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนในท้องถิ่น เน้นการพัฒนาตนเอง เพื่อการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาชาติ การรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับดี เป็นสถานศึกษาประเภทที่ 1 มีความเข้มแข็ง มีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการการศึกษาตามกรอบภารกิจกระจายอำนาจ ทั้ง 4 ด้านตาม พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาบริหารงาน 4 กลุ่มงาน การบริหารจัดการ ผู้บริหารมอบหมายอำนาจให้รองผู้อำนวยการ ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการโดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ทำให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) (แผนปฏิบัติการประจำปี 2557, หน้า 20-25)

ระยะที่ 3 ระยะเข้าสู่โรงเรียนในฝัน

โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา แบ่งโครงสร้างการบริหารงาน

เป็น 4 งาน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารยึดหลักการบริหาร เทคนิคการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน และพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) โดยเน้นชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2 (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) โดยการบริหารจัดการตามวิสัยทัศน์ (vision) “โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ก้าวทันเทคโนโลยี มีสุขภาพดี รักษ์ความเป็นไทย โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา” พันธกิจ (Mission) คือ 1. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมความเป็นไทย และใส่ใจสุขภาพ 2. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น 3. พัฒนาคูณักเรียนให้ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการการสอนที่ยืดหยุ่นโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5. จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6. ประสานสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สู่มาตรฐานสากลและเป็นไปตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษา “ยิ้มไหว้ ทักทายกัน” เอกลักษณ์ของสถานศึกษา “พัฒนาการดี มีวินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” (เอก) โรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ตามกรอบของโรงเรียนในฝัน โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 6 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นไทย กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมพัฒนาสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กลยุทธ์ที่ 6 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จากการบริหารจัดการตามกรอบกลยุทธ์ของโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ทำให้เกิดประสิทธิภาพทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพนักเรียน

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ตามกรอบเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนในฝัน คือ ด้านทักษะและความสามารถในการใช้เครื่องมือ เพื่อการแสวงหาความรู้ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ด้านคุณลักษณะ

ความเป็นไทย โดยจัดโครงการและกิจกรรมสนับสนุนให้ครอบคลุมเกิดผลกับด้านคุณภาพนักเรียน ดังเช่น 1) ได้รับเกียรติบัตรระดับเหรียญทองแดงกิจกรรมสร้างภาพด้วยการฉีก ตัด ปะ ประมว้ย ปีการศึกษา 2554 2) ได้รับเกียรติบัตรระดับเหรียญเงิน กิจกรรมเขียนเรียงความและคัดลายมือ ประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประเภทเดี่ยว ปีการศึกษา 2554 3) ได้รับเกียรติบัตรระดับเหรียญเงิน กิจกรรมการอ่านออกเสียงและการจับใจความของการอ่าน (ความเข้าใจของการอ่าน) ประถมศึกษาปีที่ 1-3 , 4-6 ประเภทเดี่ยว ปีการศึกษา 2554 4) ได้รับเกียรติบัตรระดับเหรียญทอง กิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประเภททีม ปีการศึกษา 2554 5) รางวัลระดับเหรียญทองการแข่งขันร้องเพลงไทยสากลชาย ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับชาติ 6) ชนะเลิศนักเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ระดับกลุ่มจังหวัด 9 จังหวัด มีพัฒนาการของนักเรียน ปีการศึกษา 2557 ได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนขนาดกลาง รางวัลพระราชทานโครงการบ้านวิทยาศาสตร์น้อย ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปีการศึกษา 2557-2559 และปีการศึกษา 2558 โรงเรียนได้รับการประเมินนักเรียนพระราชทาน เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2559 (เอกสารประกอบการประเมินและคัดเลือกสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ขนาดใหญ่ เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2558)

ผลงานที่ปรากฏอีกมากมายในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจนถึงระดับภาคและระดับชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงระบบการบริหารจัดการที่ครอบคลุมตามกรอบคุณภาพเกณฑ์โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีใกล้บ้าน) การบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกกับความสามารถของนักเรียนด้านทักษะและความสามารถในการใช้เครื่องมือเพื่อการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการคิด-วิเคราะห์ และความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี ดังภาพ

ภาพประกอบที่ 29 ภาพความสำเร็จของนักเรียนชนะเลิศระดับชาติ และเหรียญทอง พร้อมเกียรติบัตร

2. ด้านคุณภาพครู

โรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยการส่งบุคลากรครูเข้ารับการอบรมความรู้ความเข้าใจและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมีโครงการมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ครูเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้จากการเป็นผู้บอกความรู้โดยตรง มาเป็นการจัดให้นักเรียนจากกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นนักเรียนได้ปฏิบัติจริง เช่น การเรียนรู้โดยผ่านโครงการ การเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย การเรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และครูมีการผลิตสื่อบทเรียน ICT บทเรียนออนไลน์ ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามหลักการและแนวทางวินัยเชิงบวก จากกิจกรรมสนับสนุนผู้เรียนดังกล่าวทำให้ครูมีผลงานที่ปรากฏ ดังเช่น 1) ได้รับรางวัลชนะเลิศ ครูผู้มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของครูแกนนำระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน 2) ได้รับรางวัล “ครูสภาดีเด่น” จำนวน 15 คน 3) ได้รับรางวัล “ผู้สร้างคุณประโยชน์ทางการศึกษา” จำนวน 1 คน 4) ได้รับรางวัล “หนึ่งแสนครูดี” จำนวน 6 คน 5) ได้รับรางวัล “ครูสอนดี” จำนวน 3 คน 6) ได้รับรางวัล “ครูดีในดวงใจ” จำนวน 1 คน 7) ได้รับรางวัล ครูผู้มีวิธีการปฏิบัติหน้าที่ในหน้าที่ราชการดี ประสพผลสำเร็จด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จำนวน 11 คน โครงการและกิจกรรมพัฒนาครูที่จัดขึ้น ครูและบุคลากรได้มีการพัฒนากิจกรรมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันพัฒนา จากปีการศึกษา 2552 ถึงปัจจุบัน ครูได้รับการพัฒนาทั้ง 2 ด้าน ตามข้อจำกัดของโรงเรียนในพื้นที่ ผลปรากฏในการพัฒนา อีกมากมายจากผลงานดังกล่าวยังส่งผลไปยังนักเรียน ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าครูเมื่อได้รับการพัฒนา ก็จะทำให้การศึกษาในโรงเรียนบ้านลิลาวดีวิทยา เป็นที่ยอมรับเป็นอย่างดีตลอดอย่างต่อเนื่อง (รายงานประจำปี 2556)

ภาพประกอบที่ 30 ความสำเร็จของครูด้านวิชาการ

ภาพประกอบที่ 31 ผลความสำเร็จจากคุณภาพของครูมืออาชีพที่ส่งผลงาน
ต่อนักเรียนอย่างภาคภูมิใจ

3. ด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่งของโรงเรียนในพื้นที่ส่งผลไปยังการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนและเกิดผลสำเร็จ ซึ่งจะขาดเสียไม่ได้ โรงเรียนจัดบรรยากาศด้านคุณภาพแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพเต็มตามศักยภาพ มีห้องสมุดขนาด 144 ตารางเมตร มีการสืบค้นหนังสือ การยืมหนังสือคืน หนังสือใช้ระบบบาร์โค้ด เฉลี่ยการใช้ห้องสมุด 240 คนต่อครั้งต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 27.91 มีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ห้อง จำนวนคอมพิวเตอร์ จำนวน 79 เครื่อง ห้องภาษาต่างประเทศ 2 ห้อง ห้องดนตรีนาฏศิลป์ จำนวน 1 ห้อง ห้องภาษาไทย จำนวน 1 ห้อง ห้องศิลปศึกษาจำนวน 2 ห้อง ห้องพลศึกษา จำนวน 2 ห้อง ห้องปฏิบัติการสังคมศึกษา จำนวน 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการการงานอาชีพ จำนวน 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 1 ห้อง โดยจัดบรรยากาศบริเวณ อาคารสถานที่ มีศาลาพักร้อน แหล่งความรู้ หลากหลายจัดกิจกรรมเปรียบเสมือนห้องสมุดเคลื่อนที่อีกแห่งหนึ่ง หรือเป็นที่จัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียนได้ รวมทั้งห้องเรียนแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน รักโรงเรียน มีห้องเรียนพิเศษ ห้องปฏิบัติการ มีสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้มีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ และสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และใช้อย่างคุ้มค่า แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ใช้ด้านการจัดการเรียนการสอน สถิติที่ใช้เฉลี่ยปีละ 3 ครั้งต่อแหล่งเรียนรู้

มีประชาชนชาวบ้านที่สนับสนุนในการให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนส่งผลต่อนักเรียนด้านการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ดังเช่น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในระดับดี ถึง 57-81 % ในทุกสาระการเรียนรู้ คะแนนระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การอ่านออกเสียง ระดับดี 96.94 % การเขียนไทย ระดับดี 22.45 % การคิดคำนวณ ระดับดี 88.78 % ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คณิตศาสตร์ระดับ 52.40 % ภาษาไทย ระดับ 50.04 % เฉลี่ยทุกสาระการเรียนรู้ 53.08 % (รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2556, หน้า 50-56)

ภาพประกอบที่ 32 อาคารสถานที่และสัญลักษณ์ความสำเร็จของโรงเรียน

ภาพประกอบที่ 33 แหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมและเพียงพอใช้ในการเรียน

เป็นด้านที่ส่งผลถึงนักเรียนโดยตรงที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะตามศักยภาพของแต่ละคน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมในด้านสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นโครงการเสริมด้านลักษณะกิจกรรม ด้านการสนับสนุน เช่น ให้นักเรียนฝึกการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ธุรกิจจำลอง สหกรณ์ ห้องสมุดสถานักเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากมืออาชีพ เช่น วิธีทำไถ่อย่าง ไข่ปิ้ง ส้มตำ ภาพวาดระบายสี การทำหุ่นยนต์ พร้อมทั้งปลูกฝังแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงด้านการประหยัด อดออม การรักษาสภาพแวดล้อม โดยการพัฒนาการเรียนรู้สู่การมีรายได้ และ E-Commerce ผลงานจากการพัฒนาทักษะชีวิตทำให้นักเรียนได้รับรางวัล มากมายจนถึงระดับชาติ ดังเช่น 1) ได้รับรางวัลสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ “เครื่องยกไก่ ไข่ปิ้ง” 2) ได้รับรางวัลรองชนะเลิศร้องเพลงไทยสากลชายหญิง งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับชาติ ปีการศึกษา 2556 3) ได้รับรางวัลรองชนะเลิศการแข่งขันสร้างเกมด้วยคอมพิวเตอร์ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2555 4) ได้รับรางวัลเหรียญทอง การประกวดร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ชาย งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2555 5) ได้รับรางวัลการประกวดร้องเพลงพระราชนิพนธ์ หญิง งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2556 6) ได้รับรางวัลการประกวดร้องเพลงไทยเดิม งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2555 7) ได้รับรางวัลการประกวดขับขานประสานเสียงงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับชาติ ปีการศึกษา 2555 เหรียญทองระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การประกวดร้องเพลงคุณธรรม ป. 1-3, 4-6 การร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทชาย งานศิลปหัตถกรรมครั้งที่ 64 ร้องเพลงพระราชนิพนธ์ ป. 1-6 การขับร้องเพลงสากล ประเภทหญิง การเล่านิทาน (Story telling) ป.4-6 การแข่งขัน Multi Skills Competition ฯลฯ (เอกสารประกอบการประเมินและคัดเลือกสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ขนาดใหญ่ เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2558)

ผลงานที่เกิดจากการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชน และสาธารณชนที่ทำให้เกิดการพัฒนาตามข้อจำกัดของโรงเรียนในฝันอย่างต่อเนื่องสามารถทำให้นักเรียนนำทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนตามความสามารถและความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและเป็นการกระตุ้นนักเรียนจากรุ่นสู่รุ่นเกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ และยั่งยืน

ภาพประกอบที่ 34 ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านทักษะชีวิต

5. ด้านคุณภาพการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

โรงเรียนปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้บริการสุขภาพอนามัยของนักเรียน จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการเฝ้าระวัง มีความร่วมมือกับผู้ปกครองชุมชน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และความเข้าใจแก่นักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เป็นประจำ จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด เพื่อฝึกนักเรียนมีเจตคติที่ดีในการออกกำลังกาย และมีสุขภาพที่ดี และบริการอาหารกลางวัน น้ำดื่ม นม เพียงพอและสะอาดปลอดภัย จัดสภาพบรรยากาศทางกายภาพบริบทของโรงเรียน มีระบบดูแลช่วยเหลือ ตระหนักต่อหลักและแนวทางที่สอดคล้องกับวินัยเชิงบวก ปรับปรุงห้องน้ำ ห้องส้วม ให้อยู่ในสภาพที่ดี ดังเช่น 1) ได้รับเหรียญทอง รองชนะเลิศการแปรรูปอาหาร ประถมศึกษาปีที่ 4-6 2) ได้รับเหรียญเงิน กิจกรรมการแข่งขันแอโรบิค ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 3) นักเรียนได้ปฏิบัติตามตามกฎจราจรที่ถูกต้องทุกคนคิดเป็นร้อยละ 96 % 4) นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเพื่อสุขภาพ โดยฝึกเล่นกีฬาที่ตนเองชอบและออกกำลังกายสม่ำเสมอ 5) โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจาก สพฐ. ไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์และอาหารในงาน ศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติประจำปีการศึกษา 2554 “สุดยอดเด็กไทย ก้าวไกลใน

อาเซียน” 25-27 มกราคม 2555 โรงเรียนพังโคนจำปาสามัคคี ผลิตภัณฑ์ไก่อ่างพังโคน
ข้าวเหนียวและไข่ปิ้ง6) รางวัลชนะเลิศ เงินรางวัล 2,000 บาท พร้อมด้วยเกียรติยศ
ทีมลีลาวดี F.C. การแข่งขันกีฬาฟุตบอลเทศบาล “ไทลีลาวดีคัพ” ประจำปี 2556
(รายงานประจำปีการศึกษา 2556, หน้า)

จากผลงานที่เกิดจากการพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของ
นักเรียนเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชน และสาธารณชนที่ทำให้เกิด
การพัฒนาตามข้อจำกัดของโรงเรียนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องสามารถส่งผลไปยังกิจกรรมต่างๆ
ที่เหมาะสมตามสมรรถภาพและตามศักยภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้
ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้
อย่างมหัศจรรย์นำทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นการพัฒนาศักยภาพของ
นักเรียนตามความสามารถและความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนเป็นการกระตุ้นนักเรียน
จากรุ่นสู่รุ่นเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบที่ 35 ความสำเร็จของนักเรียนด้านพัฒนาส่งเสริมสุขภาพอนามัย

6. ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ

คุณลักษณะเฉพาะของผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา เป็นผู้บริหารระดับ 8

ปัจจุบันมีภูมิลำเนา เขตเทศบาลบ้านลีลาวดี อำเภอลีลาวดี จังหวัดทวาปี รหัสนักไปรษณีย์ 47160 การศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ประวัติการทำงาน รับราชการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงไข่ อำเภอลีลาวดี จังหวัดทวาปี ปีการศึกษา 2545 และเข้ารับตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา อำเภอลีลาวดี จังหวัดทวาปี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2556 เกษียณอายุราชการ ผลงาน ได้รับรางวัล “ครูสภาดีเด่น” ระดับเขตพื้นที่การศึกษาผลงานของสถานศึกษา ในช่วงปีการศึกษาที่ท่านได้บริหารจัดการ โรงเรียนได้รับคัดเลือกเข้าร่วมสาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลงานนักเรียนในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2554 รางวัลชนะเลิศ ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม ประเภทบริหารจัดการห้องสมุดดีเด่น โรงเรียนขนาดใหญ่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลชนะเลิศ ฟุตบอล รุ่นอายุไม่เกิน 12 ปี การแข่งขันมหกรรมกีฬานักเรียนด้านกีฬาเสพติดเฉลิมพระเกียรติครั้งที่ 8 และรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 โรงเรียนรักการอ่านดีเด่นขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทวาปี เขต 2 (แผนปฏิบัติการประจำปี 2557, หน้า)

“.....คะท่านผู้อำนวยการ เป็นคนที่จะยึดมั่นในด้านการงานคะ ผิดนิดเดียวก็ไม่ได้ต้องแก้ไขให้ถูกต้อง ทำใหม่ทั้งหมด ท่านโดดเด่นทางวิชาการในสมัยท่านได้รางวัลด้านวิชาการมากคะ เช่น หุ่นยนต์ทางโรงเรียนชนะเลิศที่เมืองทองคะ แล้วเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมแข่งขันที่ต่างประเทศ 2 ปีซ้อน ท่านเป็นคนละเอียดแตกต่างกัน ผู้บริหารคนก่อนคะ ชอบท่านเป็นคนละเอียดคะ”

ครูธรรการ , สัมภาษณ์. 2557.

“.....คะด้านการบริหารท่านจะทำตามแผนเปะทุกอย่างคะ เช่น ก่อนเปิดภาคเรียนท่านจะเรียกประชุมก่อนทุกปี เพื่อเตรียมความพร้อม ท่านผู้อำนวยการจะเป็นคนมอบหมายทุกอย่างตามแผนที่ท่านผู้อำนวยการวางไว้ ก่อนวันทำงานให้แล้วเสร็จและรายงานผลให้เรียบร้อยอย่างเคร่งครัด กำหนดวันให้เรียบร้อย อย่างอื่นเช่นกัน เช่นเรื่อง

การเข้ารับการอบรมต้องจัดทำเป็นรายงานส่งทันทีหลังการอบรมเสร็จ พร้อมทั้งขยายผล บ้างเป็นบ้างเรื่อง แต่โดยเฉพาะอนุบาลต้องขยายผลทุกครั้งค่ะ..... ”

ครูวิชาการ, สัมภาษณ์, 2557.

“.....ค่ะชุมชนมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม ท่านผู้อำนวยการจะออกพบปะกับ ผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้วยตัวเอง และทำหนังสือเชิญ ผลตอบรับชุมชนให้ความร่วมมือเกือบ 90 % ค่ะ เพราะชุมชนเห็นผลงานที่โดดเด่น ร่วมบริจาคทรัพย์สิน โดยเฉพาะเงินตามที่ประชุมตกลงกัน ไม่มีการฟ้องร้องกันแต่อย่างใด เพราะผลงานปรากฏให้เห็น เป็นที่พอใจค่ะ”

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 2557.

“.....ค่ะ ครั้งแรกก็อึดอัดค่ะ พอถูกคัดเลือกก็ถูกใจค่ะ เพราะได้ใช้สิทธิ เต็มที่ค่ะ ในการออกความคิดเห็นในการประชุมทุกครั้ง ท่านผู้อำนวยการท่านเป็นคนเปิดใจ ค่ะ ดิฉันดูแลท่านเป็นคนละเอียด พอสมควร เช่น การเก็บเงินในการเข้าร่วมกิจกรรม ทุกครั้ง ต้องประชุมทุกครั้ง บทบาทที่เห็นท่านจะทำกับเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน เช่น เด็กเก่ง ทุกคนไม่ใช่เอาเฉพาะคนเดียวสามารถคัดเลือกได้ ดิฉันจะอยากให้ท่านผู้อำนวยการอยู่ จักอายุ 80 ปีเลยค่ะ.....”

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สัมภาษณ์, 2557.

“.....ครับ .. ท่านผู้อำนวยการ ท่านเป็นคนที่ถือระเบียบ กฎหมาย เป็นหลัก แม่นทางวิชาการ ผิดไม่ได้ต้องแก้ไขทันที แต่ถ้านอกเหนือ ระเบียบแล้วก็จะมีความผิดพลาดทันทีแก้ไขไม่ได้เท่าที่ควร ผมและคณะครูต้องแก้ไขเอง แต่ท่านก็เปิดโอกาส ให้ทุกคนแสดงผลงานและก็จะให้การสนับสนุนทุกครั้ง ครับ.....”

รองผู้อำนวยการโรงเรียน, สัมภาษณ์, 2557.

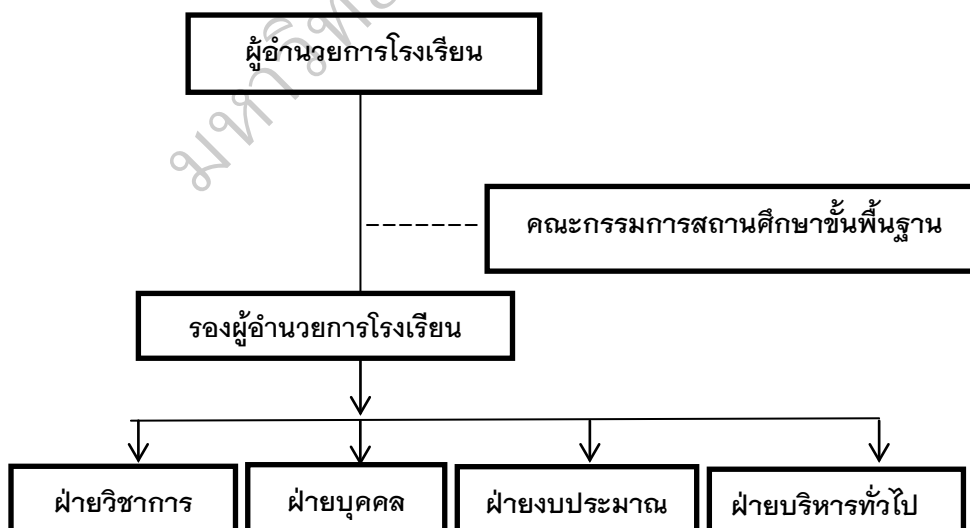
จากการแสดงความคิดเห็นแสดงถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาโรงเรียน ในด้านบริหารจัดการที่มุ่งสู่ความสำเร็จที่สูงสุด โดยการบริหารจัดการด้านบุคลากร จัดคน จัดการ จัดงานโดยมอบหมายงานให้เหมาะสมกับคน ฝ่ายงานทั้ง 4 งาน

ด้านแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม โรงเรียนในพื้นที่จะประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัด การบริหารจัดการเพื่อให้องค์กร ประสบผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โรงเรียนมีการวางแผน กำหนดทิศทาง ในการทำงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนจนถึงแนวทาง ปฏิบัติ โรงเรียนมีแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาให้เป็นรูปธรรม เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน และดำเนินงานตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 แผนการบริหารจัดการของโรงเรียนทำให้เกิด ความยั่งยืนและอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารทำให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมี ความเข้าใจในทุกสิ่งทุกอย่างที่สื่อสารออกไปในทางเดียวกัน และชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง และมีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของหน่วยงานที่ รับผิดชอบ กำหนดและมีมติร่วมกันเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องมีและปฏิบัติ คือ สิบประจำ โรงเรียน “ชมพู่-ฟ้า” อัตลักษณ์ “ยิ้มไหว้ ทักทายกัน” เอกลักษณ์ “พัฒนาการดี มีวินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” และสิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลง ของยุคสมัยคือ วิสัยทัศน์ ให้สามารถปฏิบัติได้จริงและเป็นรูปธรรมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสอดคล้องกับ การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) ว่า “โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา มุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างโอกาสให้เด็กไทย ได้มีความรู้คุณธรรม นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น” พันธกิจ คือ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย และใส่ใจสุขภาพ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น พัฒนาครูนักเรียนให้ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้อย่างเน้นกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการการสอนที่ยืดหยุ่น โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ประสานสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สู่มาตรฐานสากล เป้าหมาย คือ นักเรียนทุกคนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม สำนึก ในความเป็นไทย และใส่ใจสุขภาพ นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้อย่างคิดวิเคราะห์และมีนิสัยรักการอ่าน ครูและนักเรียนทุกคน

เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ บูรณาการการสอนที่ยืดหยุ่น ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครู นักเรียนทุกคน เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิต โรงเรียนมีบรรยากาศสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างพอเพียง และปลอดภัย ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากล

ระบบการบริหารจัดการใช้ระบบการใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) เน้นชุมชนมีส่วนร่วม และใช้การบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน โดยการจัดบุคลากรเข้ากลุ่มงานให้เหมาะสมตามความสามารถ มีรองผู้อำนวยการเป็นผู้ประสานงานในแต่ละฝ่ายงาน พัฒนางานตามแบบวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) กระจายอำนาจด้านการบริหารจัดการในระบบสายชั้นเรียนเป็นแบบโรงเรียนเล็กอยู่ในโรงเรียนใหญ่ แบ่งการจัดการศึกษาชั้นอนุบาลเป็นการบริหารอิสระจากระดับประถมศึกษา ใช้อาคารเรียนเป็นสัดส่วนต่างหาก มีบริเวณเป็นลานกว้างสามารถจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนร่วมกันเช่นเคยทั้งผู้บริหารและ รองผู้อำนวยการมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนส่งเสริม เพื่อส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรงถึงแผนงานโครงสร้างการบริหารโรงเรียน

แผนงานโครงสร้างการบริหารโรงเรียน

ภาพประกอบ 36 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนบ้านสีลาวตีวิทยา

จากระบบการบริหารจัดการที่มีการวางแผนร่วมกันในการใช้การบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน แบบมีชุมชนมีส่วนร่วม ทำให้กลุ่มงานด้านต่างๆ มีความสำเร็จตามพันธกิจ เป้าหมาย ตอบสนองวิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีและเป็นรูปธรรมทำให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับมาก และให้ความร่วมมือในกิจกรรมทุกกิจกรรมที่โรงเรียนประชาสัมพันธ์ ส่งผลต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สังเกตได้จากการได้รับรางวัลด้านวิชาการของนักเรียน ครู โรงเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่น่าพอใจ (รายงานประจำปีการศึกษา 2557, หน้า)

ภาพประกอบ 37 คุณภาพการบริหารจัดการที่ดี มีระบบจัดการที่ดี
ผลงานที่เกิดส่งผลถึงผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อแตกต่างโรงเรียนที่ศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลทั้ง 3 โรงเรียนจากบุคลากรหลักผู้ให้ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก สังเกตและจดบันทึก เพื่อให้มองเห็นข้อแตกต่างของแต่ละโรงเรียนในกรอบการบริหารงานโรงเรียนในฝันผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อแตกต่างโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 บริบทของโรงเรียน

ตอนที่ 3 พัฒนาการของโรงเรียนในฝัน

ดังข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการศึกษามี 2 ระดับการศึกษา คือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน ที่มีขนาดกลาง ขนาดใหญ่พิเศษ และระดับประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การเกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในฝันดังข้อมูลพื้นฐานการเลือกกรณีศึกษาโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ตามตารางดังนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบขนาดของโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนครู	ระยะเวลาพัฒนาการ	คุณลักษณะพิเศษ
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ขึ้นไป	2,733 คน	163 คน	พฤษภาคม 2548-ปัจจุบัน รวม 8 ปี	ร.ร.ต้นแบบโรงเรียนในฝัน ปี 2548 -ร.ร.ส่งเสริมสุขภาพพระศิวะ ปีการศึกษา 2552 ร.ร.มาตรฐานสากลปีการศึกษา 2553ร.ร.พระราชทานปีการศึกษา 2556

ตาราง 9 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู	ระยะเวลา พัฒนาการ	คุณลักษณะพิเศษ
มัธยมศึกษา ขนาดกลาง	1,313 คน	72 คน	ปีการศึกษา 2549- 2555 เป็นเวลา 7 ปี	ร.ร.ต้นแบบ โรงเรียนในฝัน ปีการศึกษา 2549 ร.ร.มาตรฐานสากล ปีการศึกษา 2555
ประถมศึกษา ขนาดใหญ่	715 คน	48 คน	ปีการศึกษา 2553- ปัจจุบัน เวลา 6 ปี	ร.ร.นำร่องการใช้ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ร.ร.ต้นแบบ โรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2 (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) ปีการศึกษา 2553

จากข้อมูลข้างต้น ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ ขนาดของโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่ไม่เท่ากัน บุคลากรไม่เท่ากัน แต่ทุกโรงเรียนมีการพัฒนาตลอดเวลา และผู้บริหารตระหนักถึงการบริหารจัดการที่ทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถเทียบเคียงเกณฑ์คุณภาพของโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน และได้รับการรับรองการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝันทุกโรงเรียนมีการพัฒนาต่อยอดทุกด้านให้เกิดการพัฒนาทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในยุคของเทคโนโลยี (ICT) จนสามารถเทียบเคียงมาตรฐานสากล เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 2 โรงเรียน

ตอนที่ 2 บริบทของโรงเรียน

จากข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกภาพของแต่ละโรงเรียนสามารถแยกแยะข้อแตกต่างได้ คือ สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่เพียงพอตามขนาดของโรงเรียน มีการสร้างนวัตกรรมที่สามารถใช้ได้เป็นอย่างดี คุ่มค่าข้อแตกต่างด้านพื้นที่ของแต่ละโรงเรียน โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ 50 ไร่ 3 งาน 25 ตารางวา มีอาคารเรียนจำนวน 3 หลัง อาคารชั่วคราว จำนวน 3 หลัง มีอาคารประกอบเพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน มีสนามกีฬา เพียงพอในการใช้ในกิจกรรมด้านกีฬา มีนวัตกรรมที่ผู้บริหารได้จัดสรรงบประมาณจัดสร้างใหม่ 1 หลังเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน และชุมชนสามารถมารับบริการจากนวัตกรรมใหม่นี้ได้ เช่น งานประเพณีต่างๆ อบรมชาวบ้าน งานแต่งงาน ฯลฯ จัดชั้นเรียนแบบ 7-7-7:4-4-4 จำนวน 33 ห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ จำนวน 13 ห้อง หลักสูตรการศึกษาที่ใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 บุคลากรครู มีจำนวน 72 คน ทำหน้าที่สอนตามรายวิชาที่เป็นวิชาเอกที่จบการศึกษาทุกคน คณะครูส่วนใหญ่จะเป็นคนพื้นที่ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เช่น O-Net มีคะแนนทุกสาระการเรียนรู้อยู่ในระดับพอใจ และเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ดีกว่าโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 นักเรียนมีคุณภาพคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป สังเกตการได้รับรางวัลโครงการรักษาดีถูกทางสร้างเสริมความซื่อสัตย์ สุจริต ได้รับรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ 3 ปีซ้อน แสดงให้เห็นถึงว่านักเรียนมีคุณภาพทุกอย่างในการปฏิบัติตนในทางที่ไม่ดี ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ไม่หนีเรียน รักการเรียนรู้ รักการอ่าน ไม่มั่วสุม รู้จักเป็นคนมีจิตอาสา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งเห็นได้จากรางวัลด้านวิชาการมากมายจากระดับโรงเรียนจนถึงระดับชาติ แสดงให้เห็นว่านักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขผลความสำเร็จเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารมีความเป็นผู้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดีโดยเป็นแบบอย่างในการสร้างนวัตกรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างให้กับบุคลากรได้เห็นเป็นรูปธรรม เป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจ พร้อมทั้งสามารถนำพาคณาจารย์ให้มีผลงานที่ได้รับความสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลไปยังนักเรียนโดยตรง ผู้บริหารใช้เทคนิคการให้บริการ ให้ความช่วยเหลือ สอนเทคนิคความกล้าแสดงออก มั่นใจ มั่นคงคิดสร้างสรรค์จนประสบผลสำเร็จ

ไปพร้อมๆ กัน จึงเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เกิดผลไปยังรุ่นครูและนักเรียนรุ่นต่อรุ่น อย่างมีคุณภาพ

โรงเรียนมัธยมโยัยวิทยาคม เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ 124 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีอาคารเรียน 8 หลัง มีโรงฝึกงาน 4 หลัง สุขา 6 หลัง 40 ห้อง มีสนามกีฬา สนามเทนนิส สนามกอล์ฟ สนามฟุตบอล บาสเกตบอล ตะกร้อ เพียงพอในการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนจัดชั้นเรียนแบบ 12-13 -11 : 12-12-11 จำนวน 71 ห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ จำนวน 32 ห้อง มีคอมพิวเตอร์ 300 เครื่องในการสืบค้นข้อมูลและใช้ในการเรียนการสอนใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2555 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551บุคลากร จำนวน 163 คน ทำหน้าที่ สอนตามรายวิชาเอกที่จบการศึกษา ทุกคน คณะครูส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่และเป็น บุคลากรคุณภาพ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนที่จบจาก ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่มีชื่อเสียงได้เกินกว่า ร้อยละ 100 โรงเรียนมีโครงการเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่หลากหลาย เช่น โครงการ ห้องเรียนคุณภาพ โครงการห้องเรียน MEP โครงการห้องเรียน EIS โครงการห้องเรียน คอมพิวเตอร์มาตรฐาน โครงการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ออนไลน์ ซึ่งเป็นโครงการที่ทำให้นักเรียนและผู้ปกครองให้ความสนใจเป็นอันมาก ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในระบบเทคโนโลยี (ICT) จากกิจกรรม ดังกล่าว เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเป็นคนที่มีความรู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็น บุคคลที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ผู้บริหารระดับเชี่ยวชาญ ระดับ 9 ซึ่งเป็นแบบอย่าง ที่บุคลากรเห็นเป็นที่ประจักษ์เป็นบุคคลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลไปยังบุคลากรครูที่เป็นแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ ที่ทำให้บุคลากรมีผลงาน และได้รับความสำเร็จจากที่กล่าวมาข้างต้นด้านคุณภาพครูส่งผลไปยังนักเรียนมีผลงานที่ ครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความภาคภูมิใจ ให้ความร่วมมือทางด้านการ ศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ 15 ไร่เป็นโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีอาคารเรียน จำนวน 5 หลัง สุขา จำนวน 2 หลัง มีสนามเด็กเล่น สนามกีฬา สนามเทนนิส ฯลฯ เพียงพอในการใช้กิจกรรมการเรียนการสอน แต่บริเวณ โรงเรียนสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนพื้นที่ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม กลางแจ้งเท่าที่ควร เพราะนักเรียนมีจำนวนมากคับแคบ ไม่มีพื้นที่ในการจัดการเรียน

การสอนด้านการเกษตร จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษา จัดชั้นเรียนแบบ 3-3: 4-4-4-4-4-4 จำนวน 30 ห้องเรียน มีการบริหารจัดการเป็น 2 ระดับ โดยแบ่งเป็นการบริหารจัดการเป็นระดับชั้นอนุบาลเป็นสัดส่วน บริหารงานแบบกระจายอำนาจให้เปรียบเสมือนเป็นโรงเรียนอนุบาล มีการมอบหมายงานเป็นฝ่ายงาน 4 งานบริหารกันเอง งานรวมของโรงเรียนทำร่วมกัน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกิดการพัฒนาจากการเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ระดับชั้นอนุบาลยังเข้าร่วมโครงการโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับปฐมวัย ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาจากการเป็นโรงเรียนในฝันให้เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานที่เป็นสากล และสามารถเทียบเคียงเกณฑ์โรงเรียนรางวัลพระราชทานซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดของสถานศึกษา ใช้หลักสูตรปฐมวัย ปีการศึกษา 2546 ประถมศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2554 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 บุคลากรครู จำนวน 39 คน ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น และสอนตามรายวิชาตามวิชาเอกการศึกษา ตามความถนัด ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่จึงทำให้ครูมีเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ไม่มีวันเสาร์ วันอาทิตย์จะมีกิจกรรมตลอดเวลาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ครูมีโอกาสในการจัดกิจกรรมที่ตนเองถนัดหรือรับผิดชอบทุกด้านให้เกิดผลงานทั้งของครูและนักเรียน ที่ปรากฏเป็นรูปธรรมทั้งของโรงเรียนและหน่วยการศึกษาที่รับผิดชอบจนถึงระดับภาค ระดับชาติ ดังนำเสนอในแต่ละด้านของเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงการบริหารจัดการของผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่แสดงถึงการเป็นผู้มีอุดมการณ์ สร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นปัญญา พร้อมทั้งมองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคลากรแต่ละคน ใช้งานได้ถูกต้องตามความสามารถและความสนใจ เกิดกำลังใจ ผลงานจึงปรากฏให้เห็นชัดเจน ส่งผลไปยังนักเรียนทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น อย่างยั่งยืนจากบริบทของโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน แสดงให้เห็นว่าด้านบริบทของแต่ละโรงเรียนมีลักษณะที่แตกต่างกันเพียงด้านพื้นที่ จำนวนบุคลากรครู จำนวนนักเรียน สิ่งก่อสร้างหรือนวัตกรรม แต่มีความเพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการทุกด้านในกรอบมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝันที่สามารถพัฒนาทั้งองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามกรอบที่กำหนด และสามารถพัฒนาการบริหารจัดการทุกด้านได้เทียบเคียงเกณฑ์มาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 พัฒนาการของโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมภูไทวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ก่อตั้งเมื่อปีการศึกษา 2512 เข้าร่วมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในปีการศึกษา 2535 โรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมโครงการนักเรียนพระราชทานและได้รับคัดเลือกรับรางวัลพระราชทาน ประจำปี 2542 ประเภทนักเรียนเรียนดีกิจกรรมเด่น เปิดห้องสมุดดิจิทัลให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนอย่างกว้างขวาง ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี มีการบริหารจัดการที่เป็นแบบกัลยาณมิตรต่อบุคลากรทุกคน ทุกกลุ่มงานมีความรับผิดชอบในหน้าที่เต็มความสามารถ ผู้บริหารได้บริหารจัดการตามกรอบมาตรฐานคุณภาพของเกณฑ์โรงเรียนในฝันอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับรองการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2549 จากแนวทางการบริหารจัดการของโรงเรียนในฝัน เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักเรียนทุกคนมีโอกาสด้านการเรียนรู้ทุกคน ส่งผลถึงผลงานและความสำเร็จทั้ง 6 ด้าน สามารถเทียบเคียงเกณฑ์มาตรฐานสากลได้ โรงเรียนจึงได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในปีการศึกษา 2556

โรงเรียนมัธยมโยชัยวิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งอาคารสถานที่และบุคลากรจึงเป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารที่เข้ารับตำแหน่งแต่ละท่านเป็นคนที่มีความสามารถสูงเก่งทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ ปีการศึกษา 2548 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บริหารเชี่ยวชาญ ระดับ 9 การศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา ทำให้โรงเรียนเกิดการ พัฒนา เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวกระโดด มีนวัตกรรมเกิดขึ้นมากมายทั้งด้านครู นักเรียน และโรงเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเกิดการพัฒนาจริง และได้เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2548 และยังคงได้เป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝันที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ 2 ปีซ้อน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโรงเรียนได้รับรางวัลการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับเพชรปีการศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2555 และพัฒนาโรงเรียนได้มาตรฐานเทียบเคียงมาตรฐานสากล ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ปีการศึกษา 2553 จากผลการพัฒนาการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551และโรงเรียนดังกล่าว ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนและเข้าร่วมโครงการโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ทุกฝ่าย

ให้ความร่วมมือร่วมแรงเสียดสีจนมีความพร้อมและได้รับการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทานในปีการศึกษา 2556 และได้รับการรับรองการประเมินเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2557

โรงเรียนบ้านลีลาวดีวิทยา เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ เป็นโรงเรียนตั้งอยู่ในตัวอำเภอ จึงมีขนาดพื้นที่ขนาดเล็กกว่าทั้ง 2 โรงเรียนแต่เป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2 (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) ก่อตั้งเมื่อปี 2460 โรงเรียนได้มีพัฒนาการด้านการบริหารจัดการจัดการตามกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และได้เป็นโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นต้นแบบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2552 ใช้เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2552 โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2 (โรงเรียนดีใกล้บ้าน) ได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2553 ผู้บริหารได้บริหารจัดการโรงเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนในฝัน จนเกิดการพัฒนาทั้ง 6 ด้าน ซึ่งผลงานที่โรงเรียนได้รับรางวัลแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพโรงเรียนในฝัน สามารถนำผลงานที่ปรากฏเผยแพร่สู่สาธารณชนเป็นที่ประจักษ์ทำให้ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้เสีย ให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนจนเกิดผลงานถึงระดับภาคและระดับชาติ เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนจากรุ่นสู่รุ่นทุกๆ ปีการศึกษา

จากการสังเกต วิเคราะห์จากเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก ทั้ง 3 โรงเรียน เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งผลสืบเนื่องมาจากการเข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “สร้างโอกาสให้เด็กไทย” และพันธกิจ “สร้างโรงเรียนชั้นดี ให้เด็กไทยได้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต คิดวิเคราะห์มีความสามารถด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรมรักษาวินัยวัฒนธรรมไทย และมั่นใจในตนเอง” ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรครู คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องตระหนักในเรื่องเหล่านี้ และสร้างโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ครบวงจรเป็นรูปธรรมสามารถตอบสนองต่อผู้เรียนทุกคน เกิดผลความสำเร็จตามเกณฑ์คุณภาพและภาพความสำเร็จที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน พร้อมทั้งพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

แนวทางการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในฝัน

ในทุกวงการทั้งเล็กและใหญ่ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน ต่างมีความต้องการผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในองค์กรนั้น

บริหารให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งสิ้น สิ่งที่ทำให้ความสำเร็จเกิดขึ้นได้ คือภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การจัดการศึกษาภายในโรงเรียนในฝันก็เช่นเดียวกันต้องการผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิควิธีการที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ ของหลักสูตร ชุมชนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม โรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนในโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ที่รัฐบาลได้ปฏิรูปการศึกษาและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้น โดยให้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี เป็นการยกระดับความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยให้สูงขึ้น โรงเรียนในฝันเป็นโรงเรียนที่มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพใช้การบริหารจัดการแนวใหม่ที่มุ่งพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ กระบวนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการนำเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และการบริหารจัดการ โดยมุ่งหวังให้เด็กไทยเป็นคนดีมีคุณภาพ มีอนาคตที่สดใสสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในฝัน เป็นความสามารถในการใช้กระบวนการของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในเรื่องทัศนคติและข้อสมมติฐานของสมาชิกองค์กรและต่อการสร้างความผูกพันสำหรับพันธกิจ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ขององค์กรและเพิ่มพลังอำนาจให้แก่ผู้ร่วมงานในการดำเนินงานที่เหนือความคาดหวังปกติ โดยใช้วิธีการคิดใหม่ๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีวิสัยทัศน์ มีจิตสำนึก มุ่งมั่น กระตุน ส่งเสริมให้ครูมีเสรีภาพในการคิดปฏิบัติ และจัดการเรียนรู้ให้ได้ผลตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และในภาพความสำเร็จผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ความเป็นเลิศขององค์กรไม่ได้เกิดอย่างมหัศจรรย์ แต่เกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น การเจริญเติบโตหรือขยายตัวขององค์กร มีผลผลิตที่หลากหลายนั้น ตัวจักรที่สำคัญขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญ

ความรู้ความสามารถของผู้นำมืออาชีพ และลักษณะผู้นำนั้นก็ไม่ได้มีมาแต่กำเนิดทุกคน แต่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ เรียนรู้ได้ หรือผู้นำจำเป็นต้องตั้งใจ ผูกพันและลงทุนด้วยเวลา และพลังงานในการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง นั้นย่อมทำได้เสมอ โดยการเรียนรู้จากการอบรม เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เรียนรู้จากการ ผิดพลาด การเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตามโดยการ เปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิด การตระหนักรู้ในภารกิจ (Mission) และวิสัยทัศน์ (Vision) ของกลุ่มและองค์กร จูงใจผู้ตาม ให้มองไกลเกินกว่าความสนใจส่วนตนไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มขององค์กร และสังคม เพื่อ ไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า ซึ่งการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่ “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)” เป็นภาวะผู้นำที่มีการยืนยันว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ยุค ปัจจุบันที่มีสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงเร็วมีการแข่งขันและมีเหตุการณ์เกิดขึ้น มากมายมีองค์ประกอบ 4 ประการหรือ 4I ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถเกิดภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงในเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนในพื้นที่ในการบริหารจัดการที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

(Idealized Influence or Leadership : II or CL) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตัว เป็นแบบอย่าง หรือเป็นโมเดลสำหรับผู้ตาม ผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน ผู้ตามจะพยายามประพฤติ ปฏิบัติเหมือนกับผู้นำและต้องการเลียนแบบผู้นำของเขา สิ่งที่ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุ ถึงคุณลักษณะนี้ คือ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำจะมีความสม่ำเสมอมากกว่าการเอาแต่อารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์ วิกฤต ผู้นำเป็นผู้ที่ไว้ใจได้ว่าจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรม สูง ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด ความมีสมรรถภาพ ความตั้งใจ การเชื่อมั่นในตนเอง ความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อ และค่านิยมของเขา ผู้นำจะเสริมความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี และความมั่นใจ ของผู้ตาม และทำให้ผู้ตามมีความเป็นพวกเดียวกับผู้นำ โดยอาศัยวิสัยทัศน์และ การมีจุดประสงค์ร่วมกัน ผู้นำแสดงความมั่นใจช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ผู้ตามจะเลียนแบบผู้นำและพฤติกรรมของผู้นำ

จากการสร้างความมั่นใจในตนเอง ประสิทธิภาพและความเคารพในตนเอง ผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง จึงรักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมายและปฏิบัติภาระหน้าที่
ขององค์กรสิ่งที่ปรากฏในการศึกษาด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ที่ปรากฏในด้าน
คุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารตระหนักในการสร้างวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมในด้านเกณฑ์คุณภาพ
ผู้เรียนอย่างเหมาะสมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน
พร้อมทั้งถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ ร่วมพัฒนาร่วมกันเพื่อให้เกิดผล
ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียน
มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดี
มีคุณธรรม รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ ใช้เทคโนโลยี-
สารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอ
ผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นใจในตนเองตามกรอบ
ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ของโรงเรียนในฝันและสร้างบารมีให้กับผู้เรียน
มีความศรัทธาในความเป็นเลิศเป็นแบบอย่างเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ
และทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงาน เป็นสิ่งที่ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตามและ
เลียนแบบในความสำเร็จ

2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation : IM) หมายถึง การที่
ผู้นำจะประพฤติในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน
การให้ความหมายและท้าทายในเรื่องราวของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณ
ของทีม (Team Spirit) ให้มีชีวิตชีวา มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้าง
เจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ผู้นำจะทำให้ผู้ตามสัมผัสกับภาพที่งดงามของอนาคต ผู้นำ
จะสร้างและสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน ผู้นำจะแสดงการอุทิศตัวหรือ
ความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็น
ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามมองข้าม
ผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามพัฒนา
ความผูกพันของตนต่อเป้าหมายระยะยาว และบ่อยครั้งพบว่าการสร้างแรงบันดาลใจนี้
เกิดขึ้นผ่านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา โดยการ
คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลทำให้ผู้ตามรู้สึกเหมือนตนเองมีคุณค่า และกระตุ้นให้พวก
เขาสามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้ ส่วนการกระตุ้นทางปัญญาช่วยให้ผู้ตาม
จัดการกับอุปสรรคของตนเอง และเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) หมายถึง การที่ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมติฐาน การเปลี่ยนกรอบ (Reframing) การมองปัญหา และการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ด้วยวิถีทางแบบใหม่ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดเห็นและเหตุผล และไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตาม แม้ว่ามันจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำ ผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกว่ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหา ร่วมกัน โดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไข แม้บางปัญหาจะมีอุปสรรคมากมาย ผู้นำจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้ตามจะได้รับ การกระตุ้นให้ตั้งคำถามต่อค่านิยมของตนเอง ความเชื่อและประเพณี การกระตุ้นทางปัญญาเป็นส่วนสำคัญของ การพัฒนาความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนักและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC) ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำในการดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการพัฒนาผู้ตาม ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสัมฤทธิ์ และเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ตาม โดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการการประพฤติของผู้นำแสดงให้เห็นว่า เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น บางคนได้รับการกำลังใจมากกว่า บางคนได้รับอำนาจการตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่า บางคนมีมาตรฐานที่เคร่งครัดกว่า บางคนมีโครงสร้างงานที่มากกว่า ผู้นำมีการส่งเสริมการสื่อสารสองทาง และมีการจัดการด้วยการเดินดูรอบๆ (Management by walking around) มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว ผู้นำสนใจในความกังวลของแต่ละบุคคล เห็นปัจเจกบุคคลเป็นบุคคล

ทั้งคน (As a Whole Person) มากกว่าเป็นพนักงานหรือเป็นเพียงปัจจัยการผลิต ผู้นำจะมีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) ผู้นำจะมีการมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทายความสามารถ ผู้นำจะดูแลผู้ตามว่าต้องการคำแนะนำ การสนับสนุนและการช่วยให้ก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบอยู่หรือไม่ โดยผู้ตามจะรู้สึกว่าเขากำลังถูกตรวจสอบ

จากข้อวิเคราะห์ในความแตกต่างของทั้ง 3 โรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาตามวิธีการดำเนินการวิจัย ทั้ง 3 โรงเรียนผู้บริหารมีความเป็นผู้นำสูง และมีเทคนิคในการใช้ลักษณะการเกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน บริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ขึ้นไป มัธยมศึกษาขนาดกลาง และโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสามารถนำพาองค์กรของแต่ละโรงเรียนพัฒนาให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์กับการเปลี่ยนแปลงของปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล